

.se

Olle Findahl

Svenskarna och internet

.se | internetstatistik

2013

Svenskarna och internet 2013

Version 1.0 2013

Olle Findahl

Texten skyddas enligt lag om upphovsrätt och tillhandahålls med licensen Creative Commons Erkännande 2.5 Sverige vars licensvillkor återfinns på <http://creativecommons.org/>, för närvarande på sidan <http://creativecommons.org/licenses/by/2.5/se/legalcode>.

Vid bearbetning av verket ska .SE:s logotyper och .SE:s grafiska element avlägsnas från den bearbetade versionen. De skyddas enligt lag och omfattas inte av Creative Commons-licensen enligt ovan.

.SE klimatkompenserar för sina koldioxidutsläpp och stödjer klimatinitiativet ZeroMission. Se www.zeromission.se för mer information om ZeroMission.

Författare: Olle Findahl

Formgivning: Bedow

Fotografier: @iStockphoto.com

Första upplagan, första tryckningen.

Tryck: Göteborgstryckeriet

ISBN: 978-91-87437-02-1

.SE (Stiftelsen för internetinfrastruktur) ansvarar för internets svenska toppdomän. .SE är en oberoende allmännyttig organisation som verkar för en positiv utveckling av internet i Sverige.

Organisationsnummer: 802405-0190

Besöksadress: Ringvägen 100 A, 9 tr, Stockholm

Brevledes på .SE Box 7399, 103 91 Stockholm

Telefon: +46 8 452 35 00. Fax: +46 8 452 35 02

E-post: info@iis.se www.iis.se

.se

Innehållsförteckning

FÖRORD.....	4
SAMMANFATTNING.....	5
01. STABILITET I ANVÄNDNINGEN OCH ÖKANDE MOBILITET.....	9
Stor ökning av mobilt internet med smarta telefoner och surfplattor. Vilka står utanför?	
02. DEN MOBILA BOOMEN.....	14
Kraftig ökning av smarta mobiler. Kvinnor ägnar mer tid åt mobilen än män. Fortsatt ökning av surfplattor. Har de smarta telefonerna spridit sig snabbast i teknikhistorien?	
03. DE VANLIGASTE AKTIVITETERNA, DE POPULÄRASTE PLATSERNA OCH NYA VÄNNER.....	20
Fildelningen på samma nivå som tidigare. E-handeln ökar något. Många har fått nya vänner på internet. Nationellt innehåll på internet dominerar över det internationella och lokala.	
04. HÅLLER MOBILT INTERNET PÅ ATT ERSÄTTA DATORN?.....	25
Använder man dator eller smartmobil när man läser e-post, spelar spel, läser webbtidning, ser på play-tv. Vad passar bäst för mobilen och vad passar bäst för surfplattan?	
05. KOMMUNIKATION OCH SOCIALA NÄTVERK.....	32
Facebook håller greppet. Många är med i intressegemenskaper. Bloggar. Twitter. Instagram.	
06. BARN OCH UNGDOMAR.....	39
Tillgång till dator, mobil och surfplatta. Förskolebarnen. Skolbarnen. Yngre tonåringar. Äldre tonåringar. Internet har blivit allt viktigare för skolarbetet. Hur problematiskt är internet för barnen?	
07. HÅLLER WEBBVERSIONERNA PÅ ATT ERSÄTTA DE TRADITIONELLA MEDIERNA?.....	47
Skilj mellan daglig användning och användning ibland. Hur stor del av tiden på internet går åt till traditionella medier? Viktigaste nyhetskällan i olika åldrar. Få läser e-böcker.	
08. DIGITALA KLYFTOR.....	55
Klyftor bland barn och unga. Klyftor i den arbetande befolkningen. Digitala klyftor över 65 år.	
09. DELAKTIGHET OCH BEROENDE.....	59
Vad utmärker de som känner sig delaktiga i informationssamhället? Finns det ett beroende av internet?	
10. SVERIGE I VÄRLDEN.....	65
Internationella jämförelser.	
AVSLUTNING.....	68
LITTERATUR.....	70
METOD.....	72
TABELLER.....	76
INDEX.....	78

Förord

Internet har idag, arton år efter det stora genombrottet 1995, en självklar plats i de flesta svenskars vardagsliv bredvid dagstidningen, tidskrifterna, radion, böckerna och televisionen. Användningen har stabiliserats och passats in i de dagliga rutinerna.

Under de senaste åren har mobilt internet gjort sitt intåg. Internet har flyttats ut från den stationära datorn till smarta mobiler och surfplattor. Efter den första spridningsfasen och den efterföljande bredbandsfasen är vi nu inne i den mobila fasen. Hur förändrar det internets tillgänglighet och människors användningsmönster? När nya tekniker sprider sig uppstår också nya digitala klyftor. Hur ser de ut? Är de möjliga att överbrygga?

Smarta mobiler och surfplattor gör internet tillgängligt överallt. Innebär det att de därmed också kommer att konkurrera ut den traditionella datorn?

Innehållet i traditionella medier som tidningar, radio och tv finns nu lätt att ta del av på internet när som helst och överallt. Betyder det att de traditionella formerna är på väg att konkurreras ut av de digitala formerna på internet?

Många frågor finns fortfarande att besvara decennier efter att internet började sprida sig och nya frågor uppstår hela tiden.

Olle Findahl

Sammanfattning

Internetanvändningen har stabiliserats samtidigt som den mobila boomen fortsätter

Den totala användningen av internet fortsätter att öka något lite. Men den stora förändringen gäller mobilt internet. Tiden som läggs på mobilt internet har mer än tredubblats på två år.

Fortfarande står 1,1 miljoner utanför internet

Internet fortsätter att sprida sig till allt fler, men spridningstakten minskar för varje år. Antalet som inte använder internet eller använder det mycket sällan har minskat med 100 000 sedan förra året.

Allt flera har smarta mobiler

Två av tre använder en mobil för att koppla upp sig till internet. Det är en ökning från 22 till 65 procent på tre år.

De unga driver på

De unga driver på utvecklingen av smarta mobiler. Det märks tydligast för dem i åldern 12 till 15 år, där nu 78 procent dagligen använder en smartmobil. För bara två år sedan låg den siffran på fem procent.

Endast senaste mobilen passar de unga

De unga har en smartmobil av senaste modell som de köpt under de senaste 12 månaderna, medan de äldre använder sig av äldre årsmodeller. Ju yngre man är desto nyare modell har man.

De unga kvinnorna tar över internet

Redan för fyra år sedan var de unga kvinnorna mest aktiva på de sociala nätverken och bloggarna. Idag har de smarta mobilerna förstärkt denna dominans ytterligare. I åldern 12 till 15 år känner sig flickorna mer delaktiga i informationssamhället än pojkarna.

Spridningen av surfplattorna har tagit fart

Under de två senaste åren har spridningen av surfplattorna tagit fart. Var tredje svensk (31%) har idag tillgång till en sådan. Det är främst den unga föräldrargenerationen och deras barn som intresserat sig för surfplattan.

Nära hälften av tvååringarna använder internet

Nära hälften (45%) av tvååringarna använder idag internet och bland förskolebarn är det idag 25 till 30 procent som är dagliga användare. För fyra år sedan var det bara några procent. Så gott som alla, upp till sju år, som dagligen använder internet använder också en surfplatta.

Internet tar allt större plats i skolan

Under de senaste fyra åren har tiden med internet i skolan fördubblats. Hälften av skolbarnen över tio år använder internet för att göra skolarbete åtminstone någon eller några gånger i veckan.

Fortfarande använder många skolbarn aldrig internet i skolan

Mer än hälften av dem som är yngre än tio år gör aldrig skolarbete på internet och en majoritet i åldern tio till elva år använder internet för skolarbete endast någon gång ibland.

Många skolbarn anser internet lika viktigt för deras studier som för deras privatliv

Två av tre i åldern 12 till 15 år anser att internet blivit viktigt eller mycket viktigt för deras skolarbete. Det är nästan lika många som anser att internet blivit viktigt för deras privata liv. För de något äldre är det till och med något fler som anser att internet är viktigare för studierna än för privatlivet.

De unga är mest aktiva på internet

De unga i åldern 16 till 25 år är mest aktiva av alla. Åtta av tio kommenterar vad andra publicerat. Åtta av tio postar statusuppdateringar och fem av tio postar inlägg och kommentarer på öppna diskussionsforum.

Fildelningen ligger på samma nivå som tidigare

Fildelningen ligger kvar på samma nivå som tidigare. 20 procent av befolkningen använder någon gång fildelningstjänster för att dela eller ladda ner musik och film. Andelen är högst bland pojkar i åldern 20 till 25 år där 70 procent fildelar.

Många hittar nya vänner på internet

Många har fått nya vänner via internet. En tredjedel av alla som använder internet har hittat nya vänner. De allra flesta har sedan träffat några av dessa utanför internet. I genomsnitt är det fem nya vänner som man träffat på detta sätt.

Facebook håller greppet

Så gott som alla som besöker sociala nätverk besöker också Facebook. Två av tre (66%) av internetanvändarna, vilket motsvarar drygt halva befolkningen, besöker någon gång Facebook. Förra året var det

64 procent. Mest aktiva är man i åldern 16–25 år där 76 procent dagligen besöker Facebook. Bland pensionärerna är det mindre än tio procent som gör detsamma.

Allt yngre barn är på sociala nätverk

Sociala nätverk besöks av allt yngre barn. Redan när de är åtta år besöker 18 procent sociala nätverk. Vid nio år har det stigit till 30 procent och sedan går det fort och vid tolv års ålder är 81 procent användare och två av tre (65%) av flickorna gör dagliga besök.

En tredjedel av de unga internettid tillbringas på sociala nätverk

Den tid som unga (12–15 år) tillbringar på sociala nätverk upptar en tredjedel av den tid som de tillbringar med internet hemma eller på andra platser utanför skolan. För de äldre 26 till 55 år sjunker andelen till en femtedel.

Dubbelt så vanligt att följa på Twitter som att själv skriva

Det är mer än dubbelt så vanligt att läsa vad andra skriver på Twitter som att själv skriva. 21 procent följer någon gång vad som händer på Twitter medan tio procent själva skriver någon gång. Två procent skriver dagligen.

Sju av tio flickor i åldern 12–15 år använder Instagram

Instagram används huvudsakligen av de unga. Drygt hälften av ungdomarna i åldern 12 till 19 år är där. Mest aktiva är flickorna i åldern 12–15 år av vilka sju av tio (71%) är användare. Totalt i befolkningen har 15 procent åtminstone någon gång varit på Instagram.

Det mobila internet har inte ersatt datorn

Det mobila internet har inte ersatt datorn. Så gott som alla med en smartmobil har också en dator och nästan alla med en surfplatta har både en dator och en mobil. Och även de som använder sin smarta mobil flera gånger om dagen, eller dagligen en surfplatta, använder sin dator minst lika mycket.

40 procent av internettiden går åt till att ta del av innehåll från traditionella medier

En stor del av tiden på internet går åt till tidningar, tv och radio. Ungefär 40 procent av tiden som tillbringas på internet i åldrarna 25 till 65 år, går i genomsnitt åt till att ta del av innehåll från traditionella medier.

Internet har inte ersatt de traditionella medierna

Traditionella medier i sina traditionella former dominerar fortfarande, decennier efter internets introduktion, svenskarernas medieanvändning. Samtidigt används också webbversionerna flitigt. Men det är mycket ovanligt att man helt övergivit de traditionella formerna.

Den mobila utvecklingen skapar nya digitala klyftor

Digitala klyftor försvinner och nya uppstår. Nu är det ungdomar och den unga föräldragenerationen som är först medan de äldre är mer avvaktande. Även inkomst och utbildning spelar in så att andelen med smarta mobiler är betydligt högre hos de med hög inkomst och hög utbildning och mångdubbelt större när det gäller surfplattor.

Egen aktivitet på internet skapar känsla av delaktighet

De som själva är aktiva på internet känner sig mest delaktiga i det nya informations-samhället. De är företrädesvis unga och välutbildade med god inkomst och intresse för att prova nya tekniska saker. Internettiden på Youtube spelar roll liksom tiden på de sociala nätverken. Det hjälper till om man besöker bloggar eller Twitter. Allra mest delaktiga känner sig de som flera gånger dagligen är på Twitter och de som på olika forum flera gånger dagligen postar inlägg och kommenterar vad andra har skrivit.

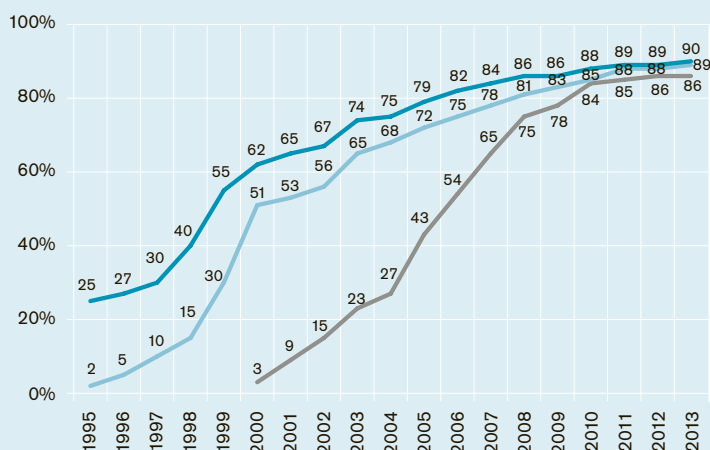
Internet den viktigaste nyhetskällan bland unga

Internet har successivt övertagit rollen som den viktigaste nyhetskällan för de upp till 45 år och är helt dominerande bland de yngre upp till 35 år. Ju äldre man är desto viktigare blir traditionella medier som tv, dagstidningar och radio. Med ökande ålder avtar internets roll som nyhetskälla snabbt.

Få läser e-böcker och ännu färre har speciella läsplattor

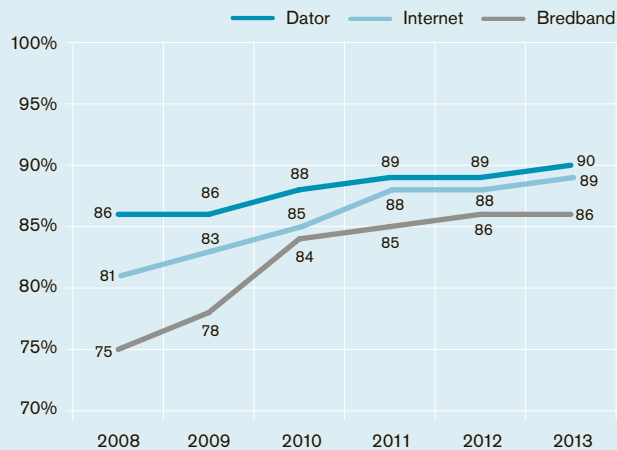
En av tio (11%) läser någon gång en e-bok. Det är nästan exakt samma siffror som förra året. De flesta som läser en e-bok gör det på datorn och nästan alla som läser e-böcker läser också vanliga pappersböcker. Speciella läsplattor är ovanliga. I jämförelse med USA ligger Sverige här långt efter. ●

Tillgång till dator, internet och bredband 1995–2013.

Diagram 1.1. Tillgång till dator, internet och bredband 1995–2013 i befolkningen över 18 år.

Tillgång till dator, internet och bredband 2008–2013.

Diagram 1.2 Tillgång till dator, internet och bredband 2008–2013 i befolkningen över 18 år.

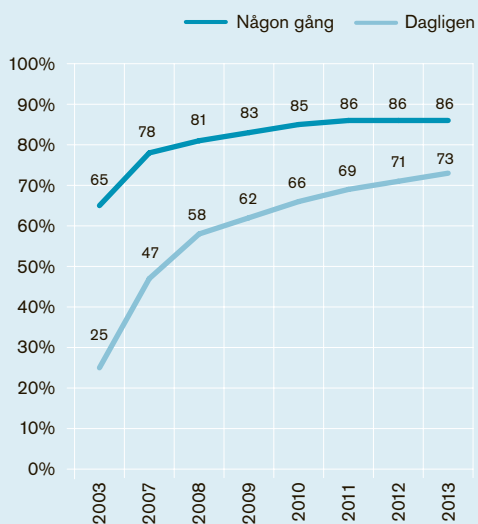

Stabilitet i användningen och ökande mobilitet

Den totala användningen av internet fortsätter att öka och även spridningen som legat stilla under de senaste åren ökar något. Men de stora förändringarna gäller den ökande användningen av mobilt internet både i form av smartmobiler och surfplattor.

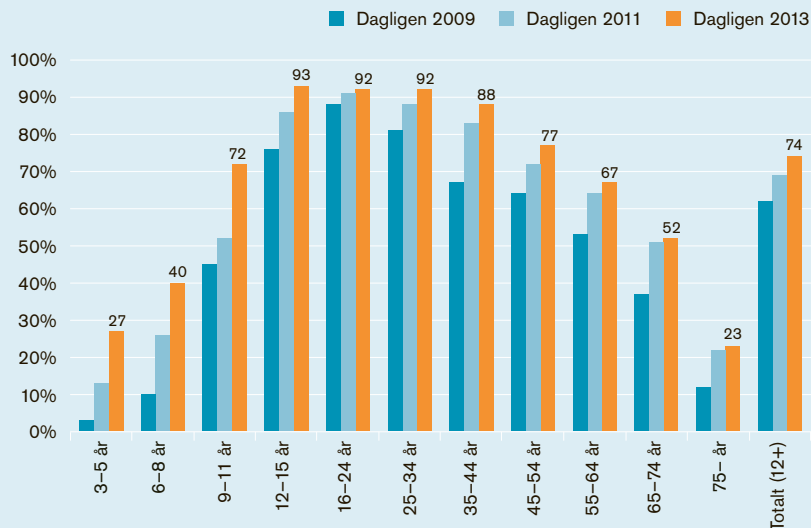
Med undantag av detta har användningen av internet i det stora hela stabiliserats. Förändringarna jämfört med de närmast fö-

regående åren är små. Spridningen har stannat av och spridningskurvan har planat ut. Andelen internetanvändare har legat på ungefär samma nivå de senaste åren, även om det är något fler som blivit dagliga användare. Tiden som svenska folket lägger ned på sin användning av internet i hemmet och på arbetet är ungefär densamma som förra året. Internet har på många sätt funnit sin plats i hemmet och på arbetet och ingår som en rutin i det dagliga livet på ett självklart sätt som radion, televisionen och morgontidningen. Internet har ”domesticerats”.

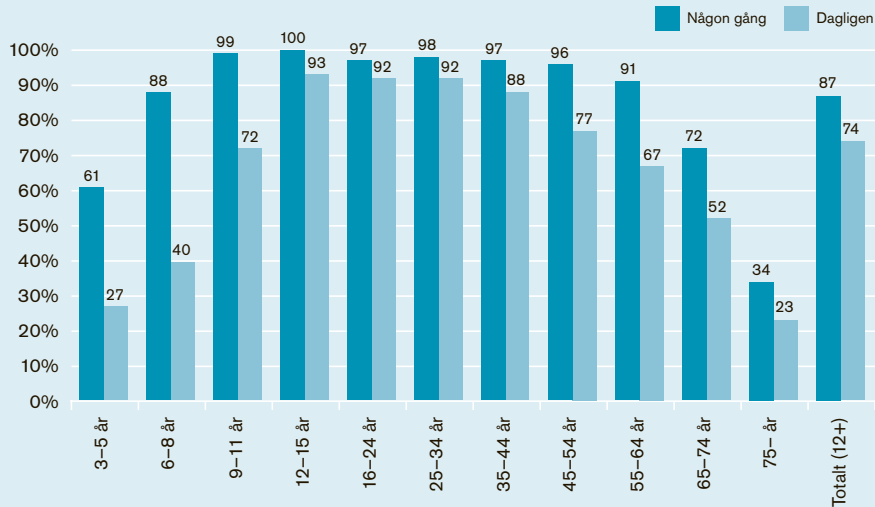
Användning av internet i hemmet 2003–2013.

Diagram 1.3. Andel av befolkningen (18+ år) som använder internet i hemmet, någon gång och dagligen.

Hur har den dagliga användningen av internet förändrats i olika åldrar 2009–2013?

Diagram 1.4. Andel av olika åldersgrupper som dagligen använder internet i hemmet.

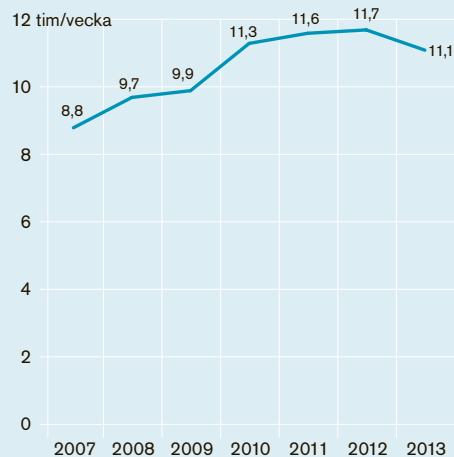
Hur mycket använder man internet i olika åldrar 2013?

Diagram 1.5. Andel av olika åldersgrupper som använder internet hemma minst någon gång och dagligen.

Stora förändringar under ytan

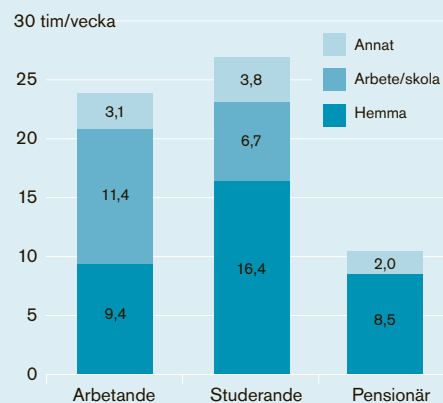
Under denna stabila yta sker dock förändringar. Genom mobilt internet kan internet användas utanför hemmet och arbetsplatsen. Under vardagens pauser, i soffan och matbordet liksom på bussen och tunnelbanan finns internet tillgängligt. Det är något som särskilt de unga har upptäckt. Det innebär att det är fler som kopplar upp sig till internet när de är på väg och befinner sig på andra platser, samtidigt som det sker små minskningar i användningen i hemmet och på arbetet.

Två av tre i befolkningen (65%) använder nu en smartmobil och en av tre (31%) en surfplatta. Mer om detta i kapitel två.

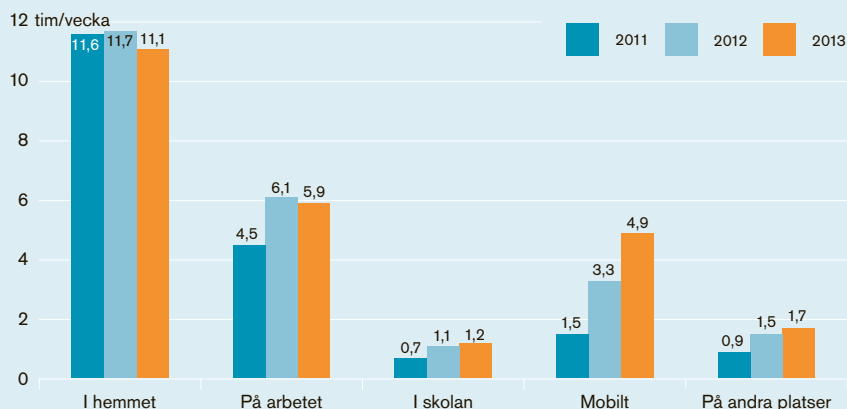
Hur lång tid ägnar man sig åt internet i hemmet? En jämförelse 2007-2013.

Diagram 1.6. Genomsnittlig tid (tim/vecka) som internetanvändarna (12+ år) ägnar sig åt internet hemma.

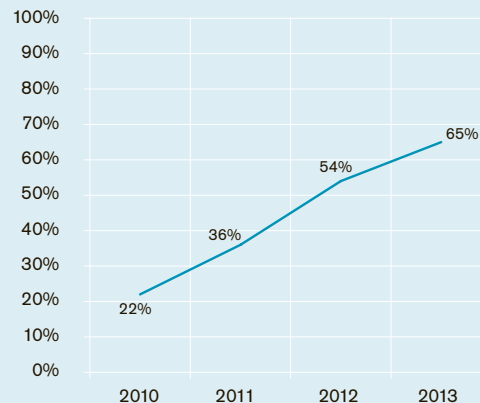
Hur lång tid ägnar man sig åt internet i hemmet, i skolan, på arbetet och på andra platser?

Diagram 1.7. Genomsnittlig tid (tim/vecka) som arbetande, studerande (12+ år) och pensionärer ägnar åt internet på olika platser.

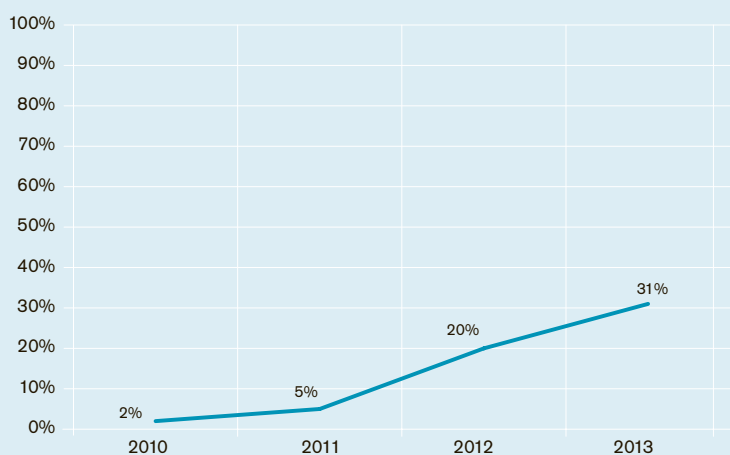
Hur mycket tid ägnar sig internetanvändarna åt internet på olika platser?

Diagram 1.8. Genomsnittlig tid (tim/vecka) för internet i hemmet, på arbetet, i skolan, mobilt och på andra platser beräknat på alla internetanvändare.

Hur många använder en smartmobil?

Diagram 1.9. Andel av befolkningen som kopplar upp sig till internet via en smartmobil.

Hur många har tillgång till en surfplatta?

Diagram 1.10. Andel av befolkningen som har tillgång till en surfplatta.

Hur kopplar man upp sig?

Allt fler har skaffat sig mobil utrustning i form av smarta telefoner och surfplattor. Har då dessa apparater ersatt de traditionella datorerna? Nej, så gott som alla med mobil utrustning kan också koppla upp sig via stationär eller bärbar dator. Endast 0,7 procent av internetanvändarna har endast mobil utrustning att koppla upp sig med. Nästan alla med mobil utrustning har sålunda också tillgång till en dator.

95 procent av internetanvändarna har bredbandsuppkoppling. Här dominerar fortfarande ADSL framför fiber och kabel-tv. Under senare år har också allt fler (23%) skaffat sig mobilt bredband (3G). Hälften

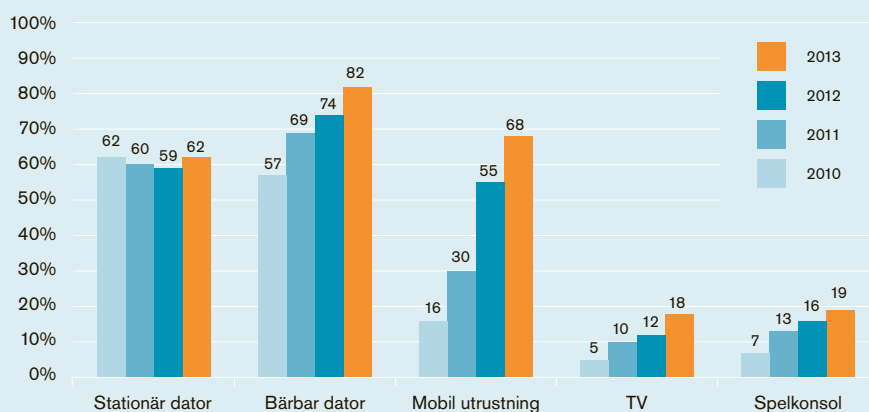
av dem har nu enbart ett mobilt bredband medan övriga har både traditionellt och mobilt bredband.

Den vanligaste orsaken till att man ännu inte har tillgång till bredband är att det inte finns tillgång till ett sådant där man bor. Att det är för dyrt, att man inte är intresserad eller att man redan har tillgång till ett mobilt bredband är andra orsaker. Kring dessa uppskattningar om vilket bredband man är uppkopplad till finns en viss osäkerhet eftersom en del inte vet på vilket sätt de är uppkopplade. Några använder också internet fast de inte har tillgång till det i hemmet.

90 procent av internetanvändarna i åldrarna upp till 55 år har ett trådlöst nätverk hemma, vilket gör att de smarta mobilerna även kan använda wifi.

Stora skillnader i hur mycket tid man använder internet

Hur mycket tid man är på internet varierar mycket mellan olika internetanvändare. En del är där en timme i veckan medan andra kan spendera fyrtio till femtio tim-

Hur kopplar man upp sig till internet? En jämförelse 2010 – 2013.

Diagram 1.11. Andel av internetanvändarna (12+ år) som kan koppla upp sig till internet via olika utrustning.

mar uppkopplade till internet. Genomsnittstiden i hemmet ligger på elva timmar i veckan vilket motsvarar drygt en och en halv timme om dagen.

En stor del användare är dock inte så frekventa i sina internetbesök. 16 procent är där mindre än 2 timmar i veckan, ungefär en kvart om dagen. Och ytterligare 23 procent 3–6 timmar i veckan. Det innebär att 40 procent av användarna använder internet mindre än en timma om dagen. Å andra sidan finns en extremgrupp på 6 procent som tillbringar en arbetsvecka, 40 timmar, eller mer på nätet. Till detta kommer de internetaktiviteter som sker utanför hemmet.

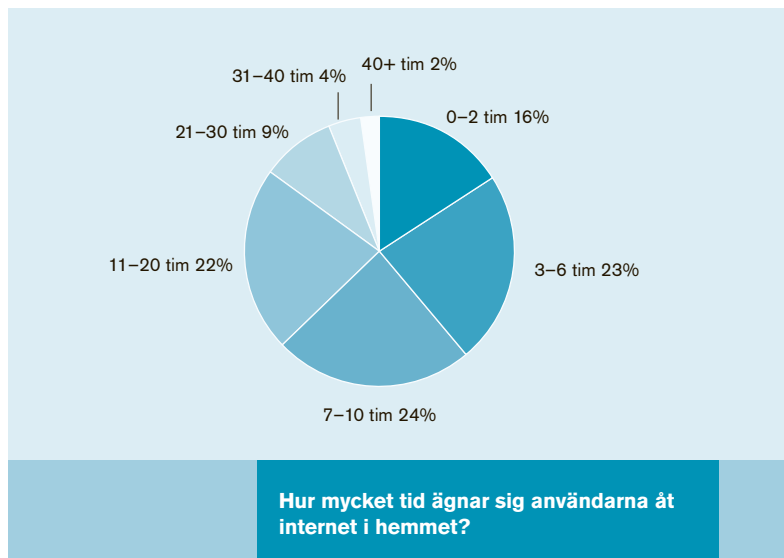

Diagram 1.12. Andel av internetanvändarna (12+ år) som använder internet i hemmet under olika lång tid per vecka.

Porträtt 1.

Traditionalist som tillhör den tysta majoriteten av internetanvändare

Lärare född 1958 med stort intresse för fotografering av djur och natur. 1995 skaffade han sig en dator och 2001 en uppkoppling till internet.

2007 har han bredband och internet både hemma och på arbetet som han använder dagligen. Totalt två timmar i veckan på vardera stället. En dator har flyttat in i barnens rum, själv har han en bärbar dator i arbetsrummet. Han fildelar ibland, vilket han började med 2002. Fördelen är att han kan pröva hur det låter innan han köper, men han köper musik och video ungefär som tidigare.

2011 har barnen flyttat hemifrån och han använder internet åtta timmar i veckan hemma och lika mycket på arbetet. Han känner sig nu ganska kunnig i att använda datorer och upplever att internet har underlättat arbetet mycket. Tv och dagstidningen är de viktigaste informationskällorna. På in-

ternet tar han också del av de traditionella medierna. Han söker fakta, kultur och litteratur, ser på video och har börjat lyssna på musik via Spotify. Han är med i intressegemenskaper med andra som delar hans intressen. För honom har internet nu blivit mycket viktigt för arbetet och ganska viktigt i vardagslivet. Han ringer och tar emot telefonsamtal via internet.

2013 tar han del av de traditionella medierna i deras traditionella former, läser dagstidning (tre tim/v), böcker (tre tim/v) och ser på tv (tio tim/v). Han tar inte del av dessa på internet med undantaget att han ibland använder tvs playtjänster (30 minuter/vecka). Han har en smartmobil som han någon gång kopplar upp till internet (30 minuter/vecka). Han har också tillgång till en surfplatta som han endast använder någon gång ibland. Hemma är han på internet tre timmar i veckan och på arbetet tio timmar. Förutom e-post kollar han upp fakta någon gång i veckan, ungefär lika ofta med dator, mobil eller surfplatta. Någon gång besöker han Facebook (15 minuter i veckan). Han fildelar någon gång i månaden och ringer upp och tar emot telefonsamtal över internet dagligen. Tv är hans viktigaste nyhetskälla. Fortfarande är internet mycket viktigt för arbetet och ganska viktigt för privatlivet.

De porträttbeskrivningar som förekommer i rapporten bygger på verkliga personer och deras svar som under flera års undersökningar och deras svar som de framkommit under flera års undersökningar.

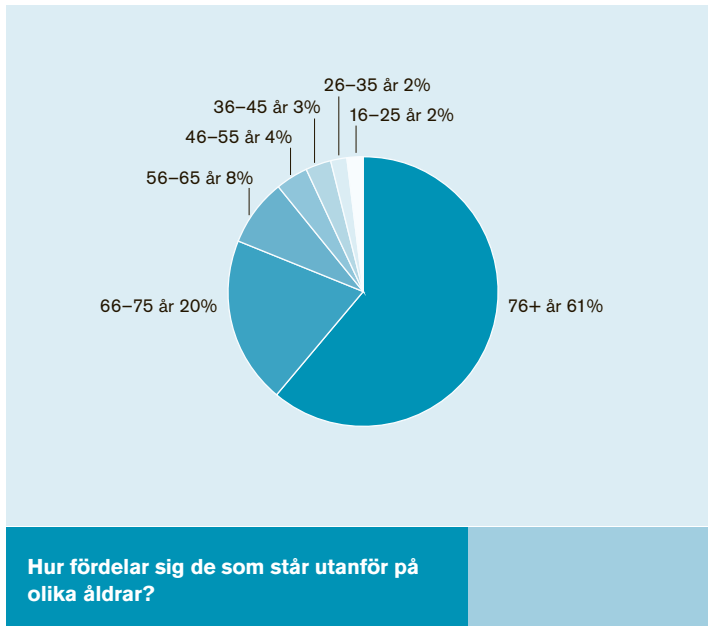

Diagram 1.13. Andel av de som inte använder internet fördelat på olika åldersgrupper.

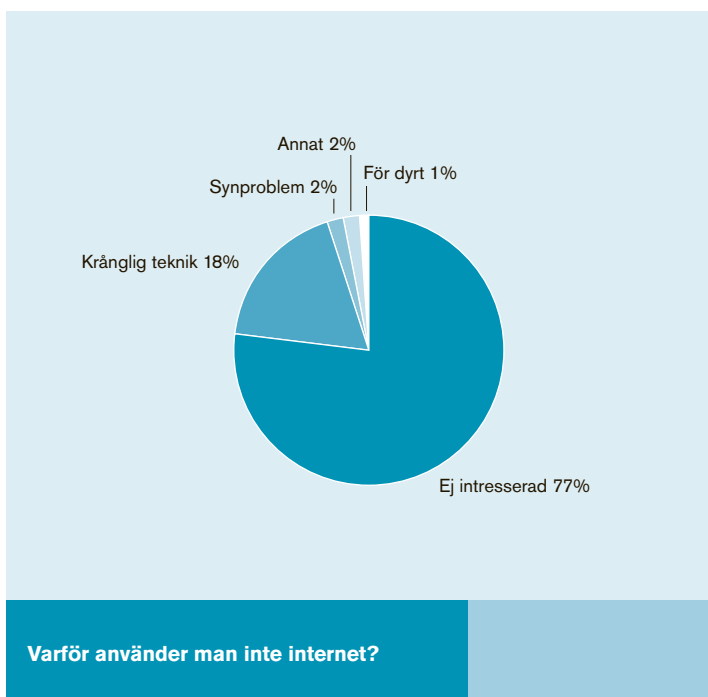

Diagram 1.14. Skälen varför icke-användarna inte använder internet.

Hur många använder inte internet?

De som inte använder internet återfinns huvudsakligen bland de äldsta och de yngsta. De yngsta kan inte själva, av naturliga skäl, bestämma över sin situation och de äldre är till stor del ointresserade. Utgår vi från dem som säger sig ha tillgång till internet i hemmet utgör de nu 89 procent av befolkningen över 18 år, utan övre åldersgräns. Det är en liten ökning (1%) från föregående år. En del av dem som har tillgång använder dock inte internet och en del använder internet mycket sällan, mer sällan än någon gång i månaden. Räknar vi samman dem som inte använder internet i hemmet eller mer sällan än någon gång i månaden utgör de 14,2 procent av befolkningen, vilket motsvarar 1,1 miljoner personer. Jämför vi med tidigare år kan vi se att antalet som står utanför har minskat med 100 000 personer under det senaste året. År från år minskar antalet, men minskningen går allt långsammare.

Den främsta orsaken till att man inte använder internet är att man inte är intresserad. Andelen som säger detta, av dem som inte använder internet, har blivit större med åren. Därmed är också potentialen för nya användare mindre. 20 procent är dock intresserade och skulle vilja använda internet. De återfinns framför allt bland de som tidigare någon gång använt internet. ●

Hur många använder inte internet?

2010	1,5 miljoner
2011	1,33 miljoner
2012	1,2 miljoner
2013	1,1 miljoner

Tabell 1.1. Antal personer (12+ år) som inte eller mycket sällan (mer sällan än någon gång i månaden) använder internet i hemmet.

Svenskarna och internet finns nu som webbversion! På internetstatistik.se kan du enkelt sortera statistik på olika ämnen och dela diagram från årets rapport med dina vänner.

02

Den mobila boomen

Sverige var tidigt ute med att utveckla ett mobiltelefonisystem redan 1950, men det dröjde fram till 80-talet innan mobiltelefonen började användas kommersiellt. På 90-talet blev mobilerna mindre och 2002 infördes WAP/GPRS med möjlighet att koppla upp sig till en förminskad version av internet. Samtidigt hade mobilerna utrustats med kamera, radio, musikspelare, GPS och förutom SMS och MMS kunde man också skicka och ta emot e-post.

2003 hade 80 procent av befolkningen tillgång till en mobiltelefon men fortfarande var det få (7%) som använde GPRS (mobil data). Fem år senare hade andelen av befolkningen med mobil stigit till 93 procent och hälften av dem hade nu möjlighet att koppla upp sig (Findahl, Sol 2007). Men de flesta använde inte denna möjlighet och när det gäller e-post var det mycket få (8%) som använde sin mobil för detta. Nästan alla unga utnyttjade möjligheten att sms:a och fotografera med sin mobil men den svenska modellen för mobilt internet tycktes ännu inte passa den unga internetgenerationen.

Sverige är inte Japan

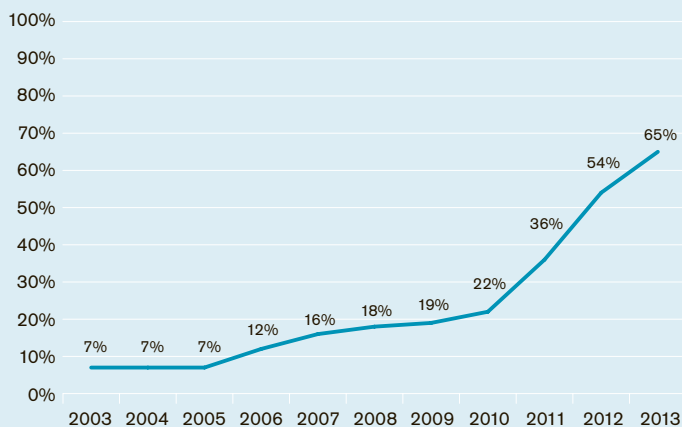
Till skillnad från i Japan, där internet i mobilen gjorde succé redan år 2000, hade mobilen i Sverige ännu inte blivit en naturlig inkörsport till internet. Nästan alla hade en mobil med möjlighet till internetanslutning, men endast två av tio (18%) utnyttjade 2009 denna möjlighet. Här

fanns inte ungdomar som drev på, utan det var de yngre och medelålders männen, 26–45 år, som var de flitigaste användarna. Många av dessa fick sannolikt sina abonnemang betalda av sina arbetsgivare. Tekniken var bristfällig och kostnaden för användarna var hög.

I Japan satsade man tidigt på en enkel teknik, en gemensam marknad och ett för många intressant innehåll som riktade sig till en masspublik där framför allt de unga ingick. I Sverige och Europa byggde telekombolagen upp sina egna revir och man satsade på premiumkunder som fick sina avgifter betalda via arbetet (Funk, 2001).

Kraftig ökning av smarta mobiler de två senaste åren

Det var först 2011 som förbättrad teknik och överkomliga avgifter ledde till ett uppsving för internet i mobilen. Inte bara antalet användare ökade starkt utan också intensiteten i användningen. Allt fler började använda sin mobil dagligen. Bland ungdomar fördubblades användningen av smarta mobiler mellan 2010 och 2011. Ökningen som under början och mitten av 2000-talet varit några procent per år tog ett skutt från 22 till 36 procent år 2011, till 54 procent 2012 och nu år 2013 är det 65 procent av befolkningen (12+ år) som använder en smartmobil. Två av tre svenskar använder sålunda, åtminstone ibland, en mobil för att koppla upp sig till internet.

Hur många använder internet i mobilen?

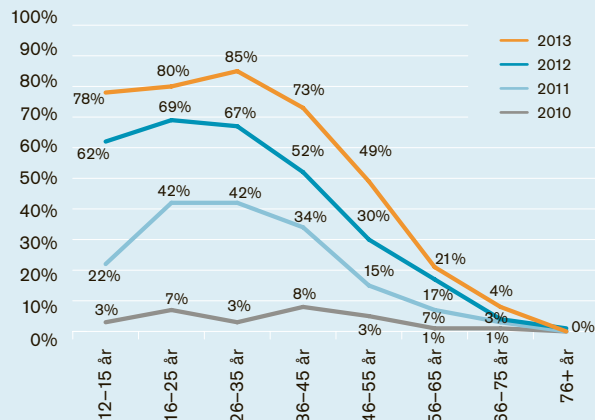
Diagram 2.1. Andel av befolkningen (12+ år) som använder en smartmobil.

Till skillnad från spridningen av internet i mitten och slutet på 90-talet, som dominerades av de vuxna som arbetade på kontor och som redan hade datorer, är det nu de unga som driver på utvecklingen. Tydligast syns detta i åldern 12–15 år.

År 2010 var det endast några få procent av dem som dagligen använde sin smartmobil.

2011 börjar främst de äldre unga (16–35 år) skaffa smartmobil och här sker det ett hopp i den dagliga användningen från 5 procent till över 40 procent på ett år. De yngre (12–15 år) dras med ett år senare och i denna åldersgrupp sker hoppet från 22 till 62 procent mellan 2011 och 2012.

Nu år 2013 har 93 procent av dem en smartmobil och 78 procent använder den

Hur många använder dagligen internet i mobilen? En jämförelse 2010–2013.

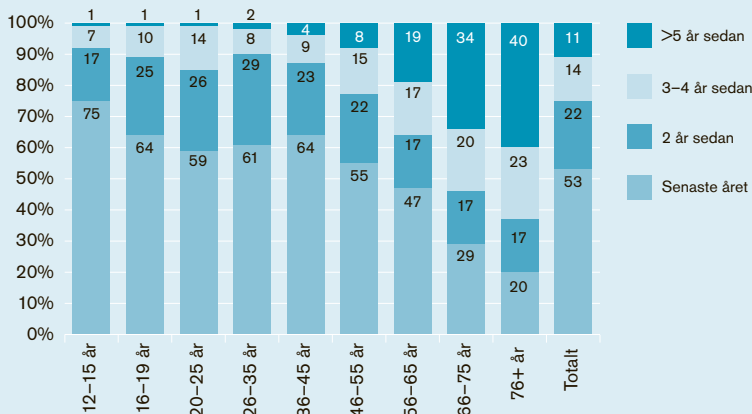
Diagram 2.2. Andel av de med de med mobil i olika åldersgrupper som dagligen använder sig av internet i mobilen.

dagligen för att ansluta sig till internet. Det innebär en ökning av daglig användning av internet i mobilen från tre till 78 procent på tre år.

De unga har mobil av senaste modell

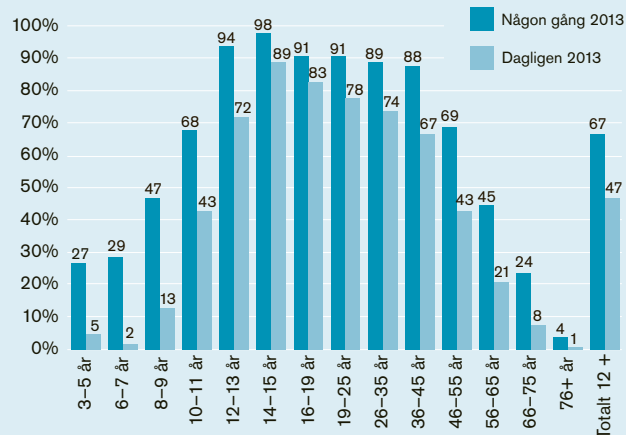
Nästan alla unga använder en mobil som de köpt under det senaste året, medan de äldre använder sig av äldre mobiler. Ju yngre man är desto nyare mobil har man. Det driver på utvecklingen (diagram 2.3).

Idag är det 90 procent av befolkningen i åldern 12–45 år som använder en smartmobil åtminstone ibland och tre av fyra använder den dagligen. Spridningen har också gått ner i åldrarna bland skolbarnen även om den dagliga användningen här är begränsad. Däremot har spridningen inte

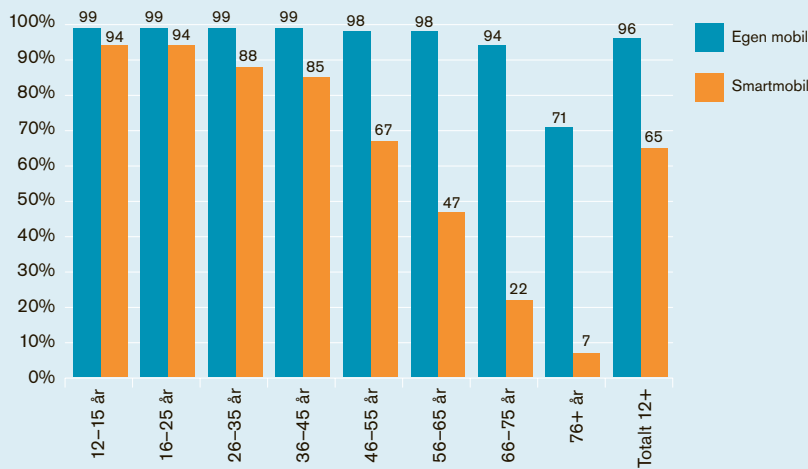
När köpte du din senaste mobiltelefon?

Diagram 2.3. Hur gamla mobiler har mobilanvändarna i olika åldrar.

Hur många i olika åldrar använder internet i mobilen dagligen eller någon gång?

Diagram 2.4. Andel av olika åldersgrupper som använder internet i mobilen dagligen resp. någon gång ibland.

Hur många har en mobil och hur många av dem har en smartmobil?

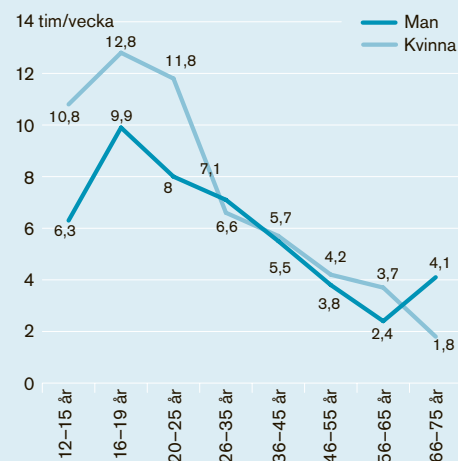
Diagram 2.5. Andel av olika åldersgrupper som har en egen mobil och andelen som har en smartmobil.

gått upp i åldrarna. Här finns en tydlig åldersgräns (diagram 2.4). De smarta mobilerna är inget för de äldre. Visserligen har 47 procent i åldern 56-65 år tillgång till en smartmobil och 45 procent använder internet i den någon gång men den dagliga användningen av internet i mobilen är liten (21%) och bland pensionärerna mycket liten. Däremot har de tillgång till mobiler av äldre modeller. 94 procent av de yngre pensionärerna har en egen mobil (diagram 2.5).

Unga kvinnor ägnar mer tid åt smarta mobiler än unga män

Kvinnorna använder genomgående internet i mobilen mer än männen: i genomsnitt 7,1 timmar i veckan jämfört med männens 5,8 timmar per vecka (diagram 2.6). Skillnaderna mellan män och kvinnor återfinns bland de unga. De flitigaste användarna av smarta mobiler är de unga kvinnorna i åldern 16-25 år. Här spelar besöken på sociala nätverk som Facebook en central roll, men de utnyttjar lika ofta datorn för att hålla sig ajour. Deras användning av surfplattor är dock inte lika frekvent. Se kapitlet om barn och ungdomar.

Totalt lägger dock männen ner mer tid på internet än kvinnorna. 12,3 timmar i veckan i hemmet jämfört med 9,8 timmar för kvinnorna.

Hur mycket tid ägnar män respektive kvinnor sig åt internet i mobilen?

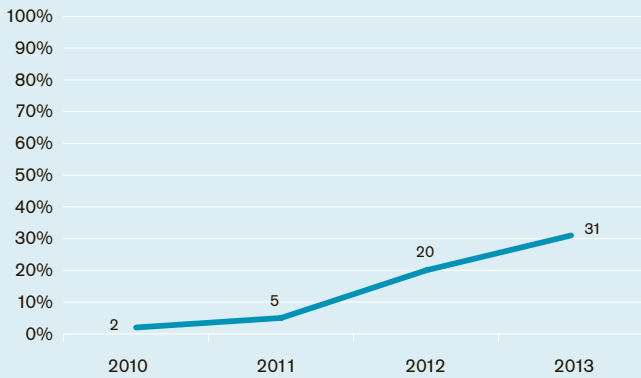
Diagram 2.6. Genomsnittlig tid (timme/vecka) som kvinnor resp. män i olika åldrar använder internet i mobilen.

De unga kvinnorna tar över internet

När internet introducerades dominerade de unga männen. De lärde sig den nya tekniken och lärde sig av varandra att behärska datorerna. Flickorna kommunicerade via mobilerna, inte bara via röst utan också med SMS och med bilder (MMS). Med tiden kom de också att bli allt mer aktiva på internet. För fyra år sedan var det de unga kvinnorna 14-21 år som var mest aktiva att ladda upp bilder på internet, läsa och skriva bloggar och vara aktiva i de sociala nätverken (Findahl, Sol 2009).

Idag har de smarta mobilerna förstärkt denna dominans ytterligare. Det är de unga kvinnorna som tillbringar mest tid på internet med hjälp av sina bärbara datorer och smarta mobiler. Enda undantaget gäller spelandet. Där dominerar fortfarande de unga männen.

En konsekvens av de unga kvinnornas aktiva användning av internet, där de delvis skapar sitt eget innehåll, har blivit en ökad känsla av delaktighet i det nya informationssamhället. Jämför vi idag pojkar och flickor i åldern 12-15 år känner sig flickorna mer delaktiga än pojkarna. Det är en genomgripande förändring om vi jämför med situationen för 10-15 år sedan då datorer och internet var något bara för pojkar.

Hur många har tillgång till en surfplatta?

Diagram 2.7. Andel av befolkningen (12+ år) som har tillgång till en surfplatta.

Fortsatt ökning av surfplattor

I april 2010 lanserades Apples Ipad. En bärbar liten dator med pekskärm. Spridningen gick inte riktigt lika fort som många förväntade sig, men nya fabrikat och modeller presenterades, och två år senare tog spridningen fart. 2012 hade var femte svensk (20%) tillgång till en surfplatta och nu år 2013 har det stigit till var tredje (31%).

Bland de vuxna är det i åldersgrupperna från 26–45 år som man är mest intresserad av surfplattorna. De yngre (16–25 år), som annars utmärker sig som mycket flitiga användare av smarta telefoner, är inte lika intresserade. Det är den unga internetvana föräldrargenerationen med små barn som skaffat en surfplatta. Av föräldrar i åldern 36–45 år med barn (3–11 år) har två av tre (63%) en surfplatta (diagram 2.8). De har så gott som alla redan en dator och en

Porträtt 2

15-årig flicka helt och fullt delaktig i informationsamhället

Hon började använda internet 2005 och använder nu internet hemma 35 timmar i veckan. I hemmet finns tre datorer och en surfplatta. Sin egen dator använder hon flera gånger om dagen liksom den smarta mobil som inhandlades för några månader sedan. Även surfplattan använder hon dagligen. Hennes mamma arbetar som elevassistent och använder datorn dagligen i hemmet och är mycket datorkunnig.

Själv är hon också kunnig på datorer och bland hennes intressen finns träning och dans. Hon läser böcker (tolv tim/vecka) ser mycket på tv (35 tim/vecka), någon gång på internet (två tim/vecka). Ibland läser hon papperstidningar (en tim/vecka). I hemmet prenumererar man på en dagstidning.

14 timmar i veckan använder hon sin mobil. Hon skickar sms och mms flera gånger om dagen och är dagligen på Instagram. Hon är också dagligen på Facebook, Twitter och läser bloggar. Sju timmar i veckan ägnar hon åt olika sociala nätverk.

Hon är dagligen på internet när hon är på väg, och använder internet på andra platser utanför hem och skola (sju tim/vecka). Även i skolan använder hon internet ibland (två tim/vecka). Någon gång i månaden ges skoluppgifter där internet skall användas.

För många aktiviteter – som att besöka sociala nätverk, kolla fakta, söka information om kultur och vetenskap, lyssna på musik – använder hon både dator, mobil och surfplatta. För andra aktiviteter som till exempel spel, nyheter, e-post, surfning, är det mobilen hon använder mest frekvent. När hon ser på tv och video och söker information för skolarbeten är det främst datorn som utnyttjas.

Dagligen gör hon statusuppdateringar om vad hon gör för stunden. Hon kommenterar också dagligen vad andra publicerat och någon gång i veckan postar hon inlägg och kommenterar på öppna diskussionsforum.

Internet har blivit hennes viktigaste nyhetskälla och internet är mycket viktigt för henne både privat och i skolarbetet. Hon känner sig helt och fullt delaktig i det nya informationsamhället. Utan internet känner hon sig ofta orolig och deppig.

smartmobil. Flitigast att använda sig av surfplattan är deras barn där en majoritet av småskolebarnen (6–11 år) åtminstone ibland fingrar på surfplattans fönster (diagram 2.8). Lättheten att använda surfplattan utan någon datorkunskap tycks överbrygga de vanliga trösklarna. Ända ner i förskoleåldern bland två- och treåringarna går det att hitta många surfplattanvändare. Mer om detta i kapitlet om barnen.

Intresset bland de äldre har varit svagt. 11 procent av de yngre pensionärerna har visserligen tillgång till en surfplatta men bara 6 procent använder den. Här ligger de äldre i USA före (Pew, 2013). Totalt är det 34 procent som någon gång använder en surfplatta, något fler än de som har tillgång i hemmet. 16 procent använder en surfplatta dagligen.

Eftersom spridningen av surfplattorna är inne i ett första skede har det uppstått digitala klyftor. Det är de välutbildade och välbärgade och deras barn som först skaffar en surfplatta. Se kapitlet om de digitala klyftorna. Någon skillnad mellan män och kvinnor märks inte.

Finns det en fortsatt efterfrågan?

Hur ser framtiden ut för det mobila internet? Finns det en efterfrågan hos dem som ännu inte skaffat sig mobil uppkoppling? Ja, men den finns inte hos de äldre där de flesta icke-användarna finns, utan bland yngre och medelålders icke-användare i åldersgrupper där redan många använder mobilt internet. En tredjedel av dem som ännu inte har en smartmobil i åldern 26–35 år anser det troligt eller mycket troligt att de kommer att skaffa en smartmobil. När det gäller surfplattor säger en fjärdedel i åldern 36–45 år som inte har en sådan att de troligtvis kommer att skaffa sig en.

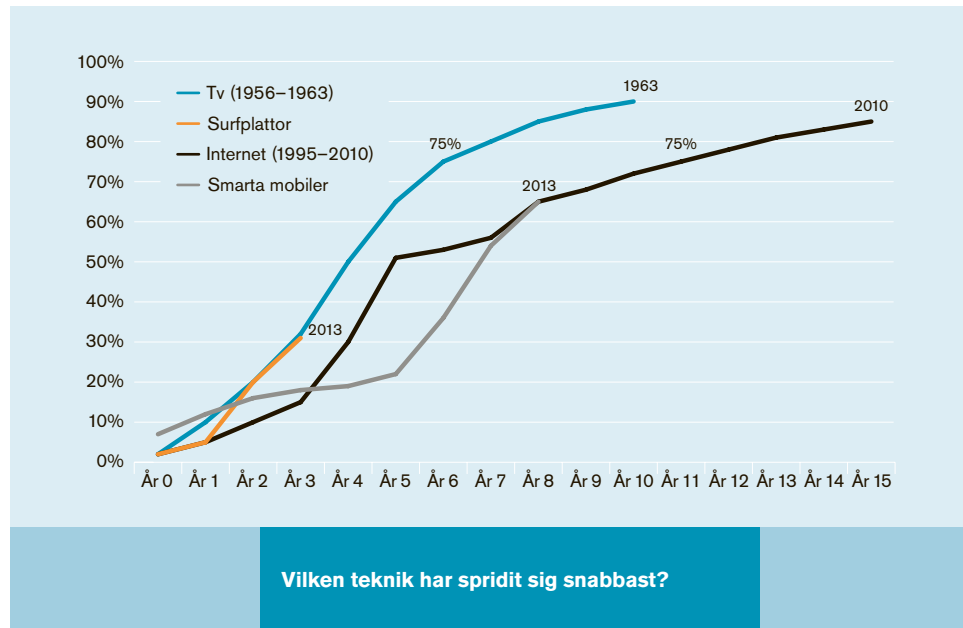
Diagram 2.8. Andel av olika åldersgrupper som dagligen resp. någon gång använder en surfplatta.

Har de smarta mobilerna spridits snabbast i teknikhistorien?

Den extremt snabba utvecklingen av mobilt internet leder tankarna till teknikhistorien och om det någonsin skett en sådan snabb spridning. Något fullständigt svar kan inte ges än eftersom vi ännu bara sett den första spridningsfasen. Med den begränsningen kan vi jämföra spridningen av smarta mobiler och surfplattor med internets spridning i slutet på 90-talet och med televisionens spridning i slutet av 50-talet (Findahl, Internet 15 år 2009b).

Vi ser då att den primära spridningsfasen är liknande för alla fyra teknikerna. Televisionens spridningskurva är brantast men alla ökade 40 till 50 procent på tre år. Det är dock fortfarande osäkert hur det kommer att gå för surfplattan.

Jämför vi internets spridning med televisionens ser vi att den böjde av och bör-

Vilken teknik har spridit sig snabbast?

Diagram 2.9. Andel av befolkningen som under olika år haft tillgång till smarta mobiler och surfplattor jämfört med spridningen av tv under slutet av 50-talet och spridningen av internet under slutet av 90-talet.

jade plana ut vid 50 procent medan televisionen fortsatte upp till 80 procent innan den spridningskurvan började plana ut. Varken de äldre eller de yngre var med när användningen av internet började sprida sig i befolkningen under slutet på 90-talet.

Tillgången till de smarta mobilerna har fortsatt upp mot 70 procent av befolkningen. Det är en utveckling som i stor utsträckning, som vi tidigare sett, bärs fram av de unga. Men om inte de äldre blir mer intresserade kommer även den kurvan att börja plana ut.

Hur är det då med snabbheten i spridningsförloppet om vi ser till en enskild grupp som till exempel de unga i åldern 12–15 år? På tre år har tillgången till mobilt internet i denna åldersgrupp gått från 19 till 93 procent och andelen dagliga användare har ökat från tre till 78 procent.

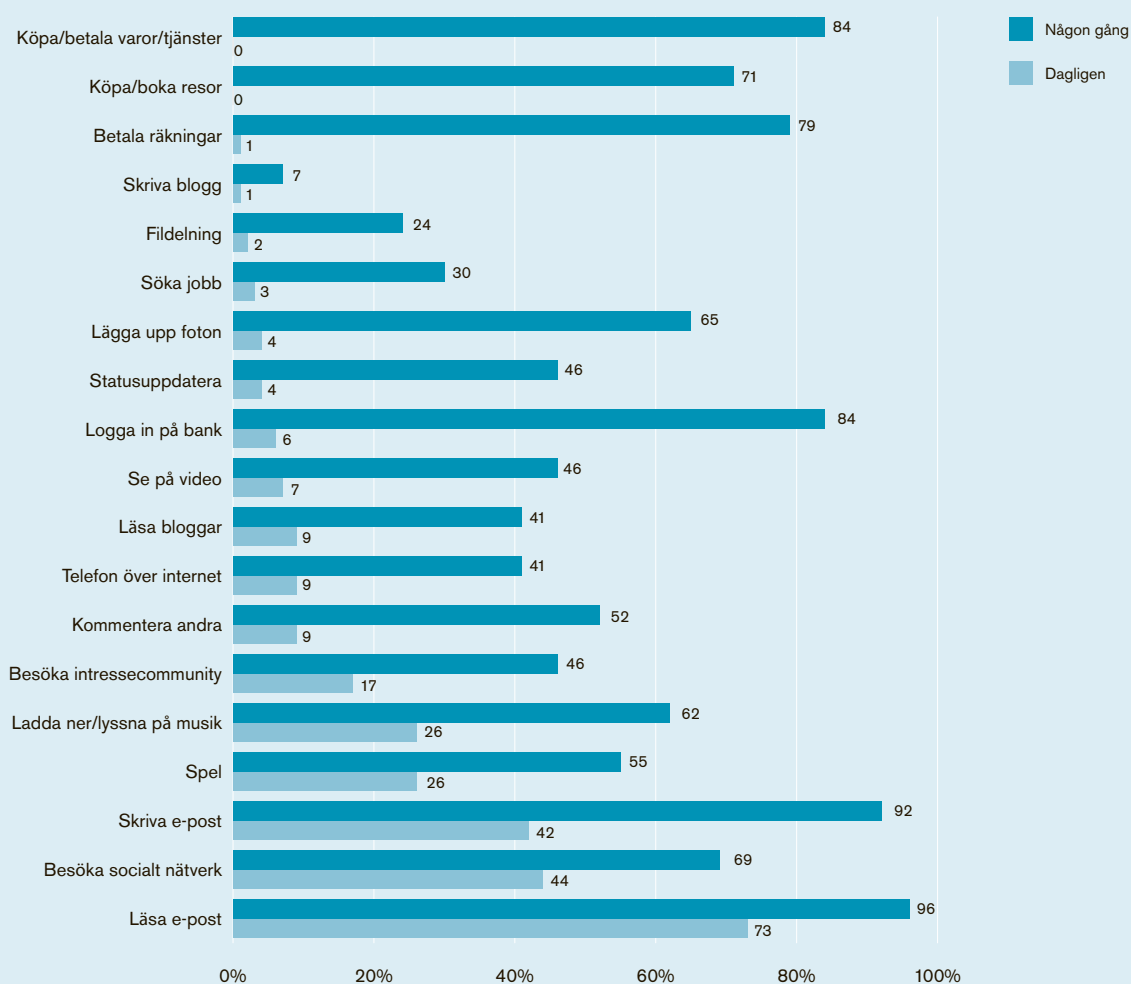
Det visar på en ovanligt snabb utveckling bland de unga. Jämför vi med internets spridning var det de högre tjänstemännen som snabbast tog till sig internet. På fem år hade 85 procent av dem skaffat sig internet. De hade visserligen ett försprång genom att de redan var vana datoranvändare. Men det kan också sägas om dagens unga som långt innan de började använda smarta mobilerna var dagliga användare av sms och mms på sina vanliga mobiler.

Även om spridningskurvorna till stor del liknar varandra är det frågan om helt olika processer. Internets spridning i slutet på 90-talet drevs fram av arbetslivets behov och här var det tjänstemännen som var först med att ta till sig den nya tekniken. Spridningen av de smarta telefonerna drivs fram av de unga. Här är det i första hand privatlivets behov som utgör drivkraften. ●

Svenskarna och internet finns nu som webbversion! På internetstatistik.se kan du enkelt sortera statistik på olika ämnen och dela diagram från årets rapport med dina vänner.

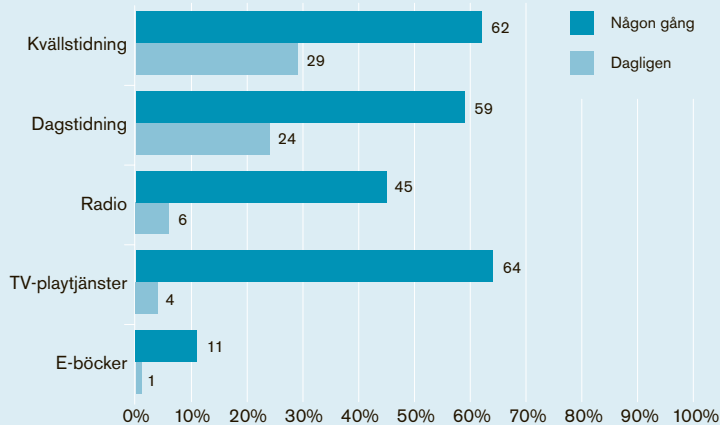
03

De vanligaste aktiviteterna, de populäraste platserna och nya vänner

Saker man gör på internet.

Diagram 3.1. Andel av internetanvändarna (12+ år) som någon gång eller dagligen gör olika saker på internet.

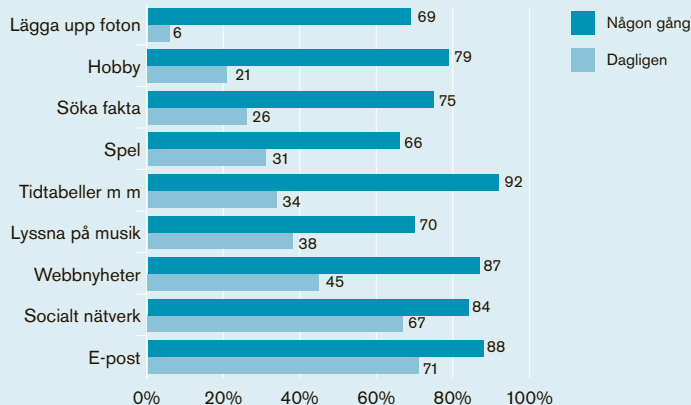
Medier man tar del av på internet.

Diagram 3.2. Andel av internetanvändarna (12+ år) som någon gång eller dagligen tar del av olika medier på internet.

Populärast på internet

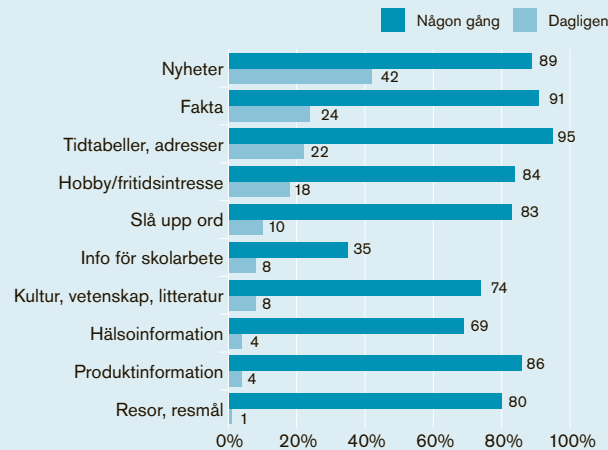
E-post, sociala nätverk, nyheter, tidningar, spel, musik och video tillsammans med möjligheterna att söka fakta och kolla upp tidtabeller och adresser, dominerar användningen av internet.

Under det senaste året har aktiviteten ökat inom några områden. Fler besöker sociala nätverk och uppdaterar sin status. Det är fler som söker efter fakta och kollar upp tidtabeller, tv-tablåer och adresser. Det är också fler som spelar och lägger upp digitala foton. Denna ökade aktivitet på internet kan vi tillskriva den ökande användningen av de smarta mobilerna,

Populärast i mobilen.

Diagram 3.4. Andel av de med smarta mobiler (12+ år) som någon gång eller dagligen utför olika aktiviteter på internet i sin mobil.

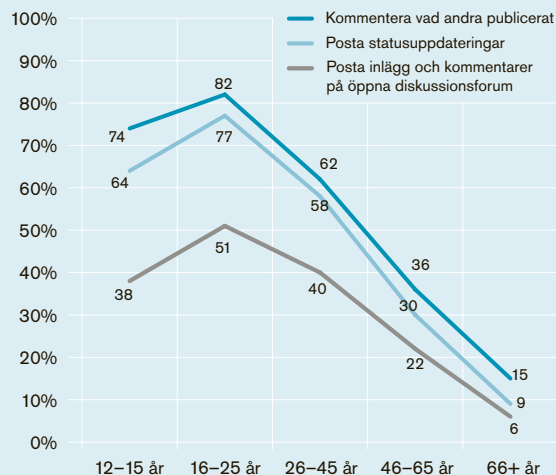
Information man söker.

Diagram 3.3. Andel av internetanvändarna (12+ år) som någon gång eller dagligen söker efter olika slags information.

eftersom det är den typen av aktiviteter som dominerar användningen av de smarta mobilerna.

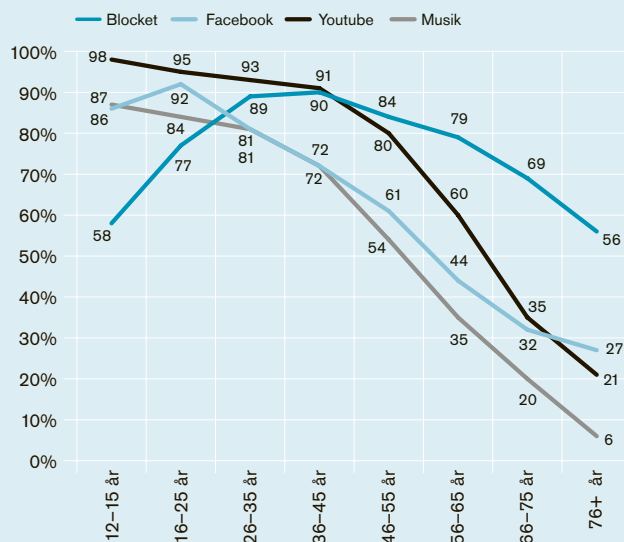
Många är aktiva på internet

De flesta som besöker sociala nätverk, intressegrupper eller diskussionsforum är där för att läsa och ta del av vad som händer. Men många är aktiva även om de inte själva skriver på en blogg eller twittar. Det vanligaste är att kommentera vad andra har publicerat. Hälften av alla internetanvändare (52%) gör det ibland och som mest de yngsta 12–25 år (74 och 82%). Nästan lika vanligt är det med statusuppdater-

Hur många deltar aktivt på internet?

Diagram 3.5. Andel av internetanvändarna (12+ år) i olika åldrar som på olika sätt är aktiva och någon gång producerar inlägg på internet.

Populära platser på internet.

Diagram 3.6. Andel av internetanvändarna (12+ år) som någon gång besöker populära platser på internet.

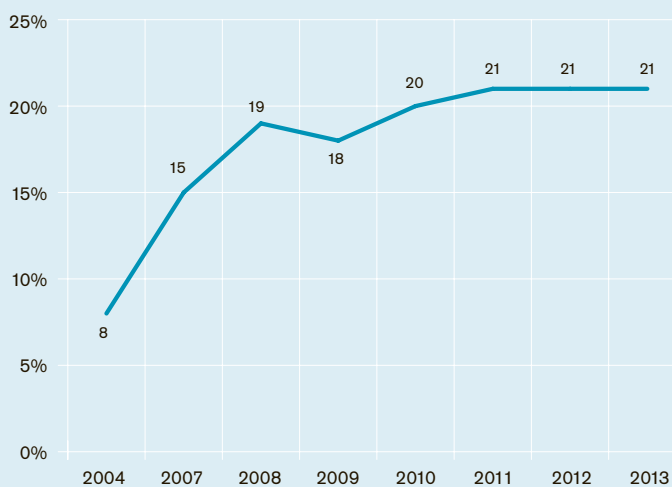
ringar (46%). Många (32%) gör också inlägg och kommentarer på olika diskussionsforum även om det inte är lika vanligt.

Populära platser på internet är Facebook med sitt sociala nätverk (45% dagligen, 66% någon gång), Youtube med sina videoklipp (17% dagligen, 78% någon gång), musiktjänster med strömmande musik (26% dagligen, 62% någon gång) och Blocket med sina annonser för att köpa och sälja (7% dagligen, 80% någon gång). Störst andel av befolkningen besöker Blocket, vilket beror på att människor i alla åldrar söker sig dit, även pensionärerna. Facebook och musiktjänsterna intresserar i första hand den yngre delen av befolkningen. Youtube gör detsamma men intresserar även en majoritet av de medelålders.

Blocket är visserligen populärt i alla åldrar men ingår inte i den dagliga användningen. Till Blocket går de flesta någon gång ibland medan Facebook, Youtube och musiktjänsterna ingår i de dagliga besöken för de unga.

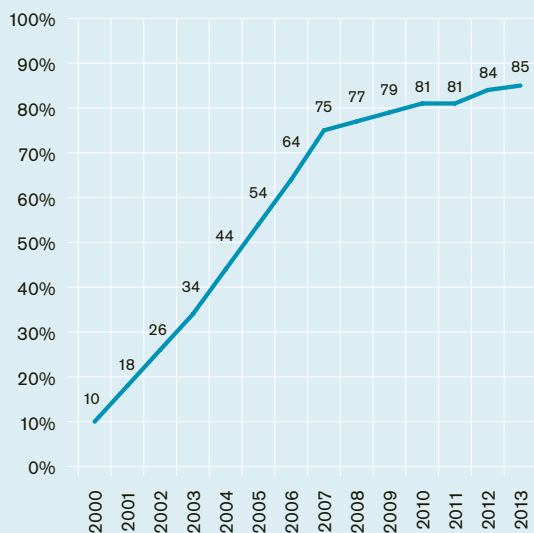
Fildelningen på samma nivå som tidigare år
Allt sedan 2008 har fildelningen legat på ungefär samma nivå, vilket innebär att omkring 20 procent av befolkningen nå-

gon gång använder fildelartjänster för att dela och ladda ner till exempel musik, film, spel och dataprogram. Det gäller i år liksom tidigare år. Samtidigt har Spotify och andra tjänster som erbjuder strömmande musik och film blivit mycket populära och musikindustrin tycker sig se en ljusnande framtid med allt mer av digitala tjänster. (Svd 2013)

Hur andelen fildelare varierat under perioden 2004 – 2013.

Diagram 3.7. Andelen i befolkningen som någon gång om året fildelar.

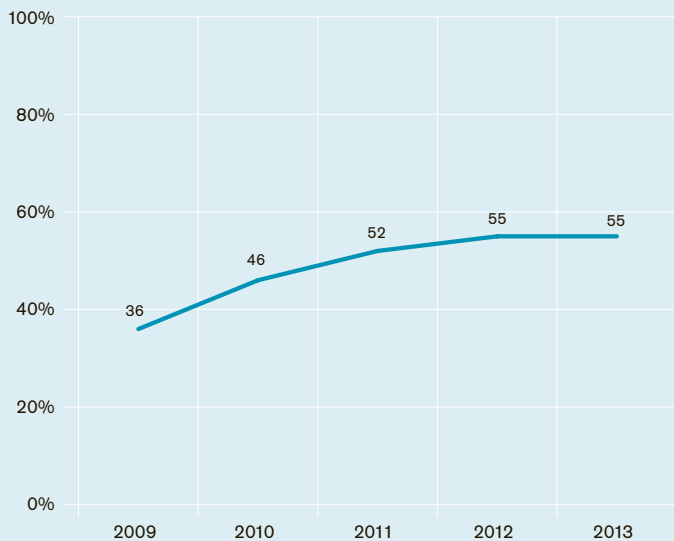

E-handeln fortsätter.

Diagram 3.8. Andel av internetanvändarna som någon gång köper och betalar för varor och tjänster via internet.

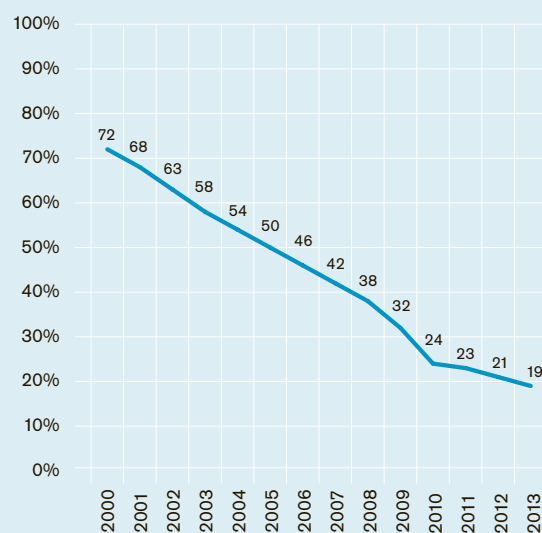
E-handeln ökar något

Andelen i befolkningen som någon gång köpt och betalat för varor och tjänster via internet steg med ett tiotal procentenheter för varje år fram till 2007. Sedan dess har den årliga ökningen avtagit och är idag någon procentenhet per år.

Hur många har en e-legitimation?

Diagram 3.10. Andel av befolkningen som säger att de har en e-legitimation.

Kreditkortsoron minskar ytterligare.

Diagram 3.9. Andel av internetanvändarna som säger sig vara "mycket" eller "ganska mycket" oroad för kreditkortsbedrägerier.

Oron för kreditkortsbedrägerier avtar

I takt med att allt fler handlar och betalar över internet har också oron över säkerheten i betalningssystemet minskat. För tio år sedan var många (58%) skeptiska till att betala med kreditkort över internet. Idag har den siffran minskat till 19 procent. Det är framför allt äldre som oroar sig för kreditkortsbedrägerier.

Inget genombrott för sms-betalning

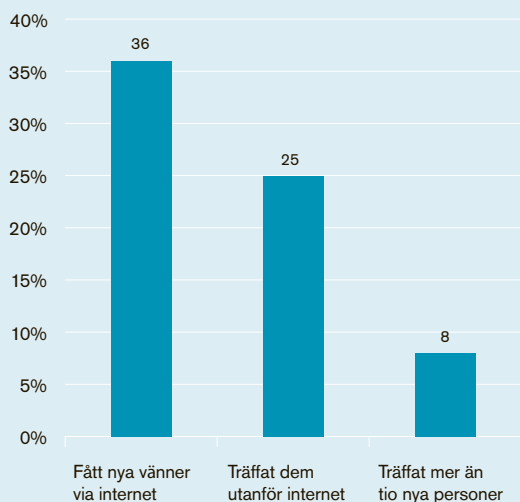
Andelen som betalar med sin mobil har inte ökat under året. Idag är det 24 procent som anger att de någon gång betalt via sms. Det är samma andel som förra året uppgav att de använt betal-sms.

Andel med e-legitimation ökar inte

En e-legitimation har inte alla haft tillgång till. Halva befolkningen har varit utan medan de andra, framför allt de med hög utbildning och bra inkomst har haft en. Situationen har inte förändrats under de senaste åren.

Många har fått nya vänner via internet

Internet har för många blivit ett sätt att skapa nya kontakter med människor de aldrig annars skulle träffat. Drygt en tredjedel

Hur många har via internet fått nya vänner?

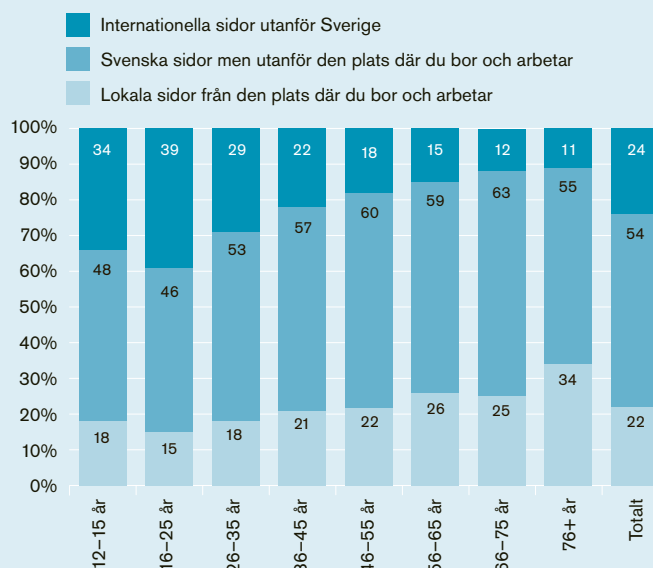
Diagram 3.11. Andel av internetanvändarna som fått nya vänner via internet och sedan träffat dem utanför internet.

(36%) av alla internetanvändare har fått nya vänner via internet. Det gäller i alla åldersgrupper men oftast i åldrarna 12 till 35 år där hälften har fått nya vänner. I åldern 16 till 25 år är siffran högast med 59 procent.

De allra flesta (70%) har sedan också träffat några av dessa nya vänner utanför internet. I genomsnitt är det fem nya vänner man träffat på detta sätt. En tredjedel har träffat fler än tio. Vanligast förekommande är detta i åldern 26 till 45 år.

Lokalt, nationellt eller internationellt innehåll?

Internet har gjort innehåll producerat över hela världen tillgängligt med hjälp av en knapptryckning. I de flesta länder, särskilt i de stora, är internetanvänd-

Vart går man på internet? Lokalt, nationellt eller internationellt?

Diagram 3.12. Den genomsnittliga andelen internationella, nationella och lokala sidor som man besöker på internet i olika åldersgrupper. De intervjuade har själva fått fördela 100 procent mellan de tre innehållskategorierna.

ningen inriktad mot det egna landet och det egna språket. Hur är det i ett litet land som Sverige? Är det i första hand svenska sidor man söker upp på nätet eller riktar sig intresset också mot sidor utanför Sverige?

Ja, det svenska dominerar. Hälften (54%) av webbsidorna man besöker är nationella sidor. En fjärdedel (24%) är internationella sidor och en femtedel (22%) är lokala sidor med ett innehåll från den plats där man bor och arbetar.

Skillnaderna mellan olika åldersgrupper är stora. Mest internationellt inriktade är de unga (12-35 år). Ju äldre man blir desto mindre internationella inslag och mer av det nationella och lokala. I alla åldersgrupper dominerar det nationella. ●

Svenskarna och internet finns nu som webbversion! På internetstatistik.se kan du enkelt sortera statistik på olika ämnen och dela diagram från årets rapport med dina vänner.

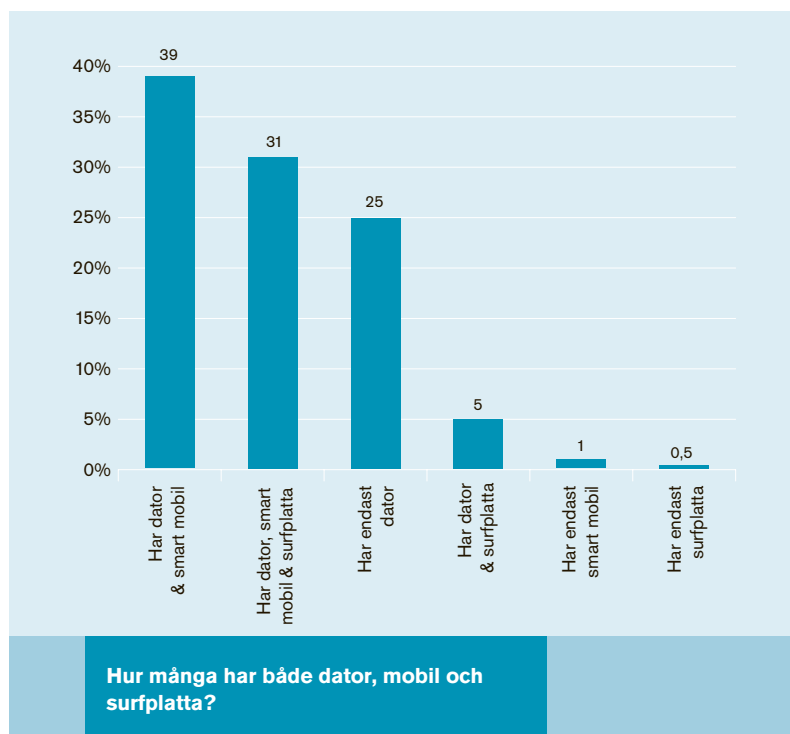

Diagram 4.1. Andel av internetanvändarna (12+ år) som har dator, smartmobil och surfplatta eller olika kombinationer av dessa.

04

Håller mobilt internet på att ersätta datorn?

Datorn med sin fasta uppkoppling, direkt eller via ett nätverk, var länge synonym med internet. Internet via mobilen, genom en smartmobil eller en surfplatta, har ändrat på detta. I princip var man än befinner sig finns nu internet tillgängligt. I vilken mån har detta förändrat internetanvändningen? Har mobiler och surfplattor börjat ersätta de traditionella datorerna? Två av tre (68%) har tillgång till internet i mobilen.

Porträtt 3

Tolvårig idrottstjej med smartmobil

Hon började använda internet när hon var sju år. Det var lärare och kompisar som tipsade om intressanta sidor på internet. I hemmet finns två barn och en mamma, med tre datorer och två surfplattor. Tolvåringen betraktar sig som ganska datorskickig och har en smartmobil som är mindre än ett år gammal. Hennes stora intresse är idrott och balett och hon är medlem i en idrottsförening.

Internet använder hon dagligen i hemmet och också när hon är på väg. Via mobilen skickar hon sms flera gånger om dagen och kopplar lika ofta upp sig till internet (tio tim/vecka). Hon läser böcker, ser på tv både traditionellt (åtta tim/vecka) och via mobilen (tre tim/vecka). Hon lyssnar på radio både traditionellt (en tim/vecka) och via internet (sju tim/vecka). Hon använder också sin mobil för spel (fyra tim/vecka). Tv och internet är hennes viktigaste nyhetskällor.

Det är endast för nyheter som hon främst använder datorn annars är det via den smarta mobilen som hon besöker Facebook, ser på Youtube och läser bloggar. Surfplattan använder hon någon gång i veckan. I skolan används inte internet. Ibland tycker hon att hon tillbringar för mycket tid på internet. Hon känner sig inte delaktig i informationssamhället.

Hennes ensamstående mamma är välutbildad och arbetar som receptarie. Hon använder dagligen internet hemma och känner sig ganska kunnig på datorer. Hon kan inte påminna sig att hennes dotter har upplevt något på internet som gjort henne upprörd eller oroad.

Ser vi endast till innehavet av utrustning har det mobila internet inte ersatt datorn. Så gott som alla med en smartmobil har också en dator, och nästan alla med en surfplatta har både en dator och en mobil (diagram 4.1).

Datorn är fortfarande den fasta punkten även om nyinköpen ofta riktar sig mot utrustning för mobilt internet. Hur är det då med användningen? Håller det mer lättanvända och alltid tillgängliga internet via mobilen på att ta över? Går det ökade mobila användandet ut över användningen av datorn? I åldersgrupperna från 12 till 45 år är det mellan 70 och 90 procent som dagligen använder sitt internet via mobilen. Surfplattan används inte lika frekvent. Knappt hälften (45%) är dagliga användare.

Skriva och läsa e-post

Låt oss se på några enskilda internetaktiviteter som att läsa och skriva e-post, spela spel, läsa tidning, se på tv etcetera. Vi börjar med e-posten och de som har tillgång till både dator och mobil. 70 procent (13%+41%+16%) använder både dator och mobil för att läsa sin e-post men det är få (4%) som endast läser sin e-post via mobilen. Däremot är det fler, 21 procent, som endast använder datorn för e-posten trots att de har en smartmobil (diagram 4.2).

Kanske är förhållandet annorlunda om vi begränsar oss till de mycket aktiva mobilanvändarna som använder sin smarta mobil flera gånger om dagen? Ja, i någon mån eftersom andelen som endast använder datorn för att läsa sin e-post minskar från 21 till 8 procent och de som använder både dator och mobil ökar från 70 till 80 procent. Däremot ökar andelen som endast läser sin e-post från mobilen från fyra

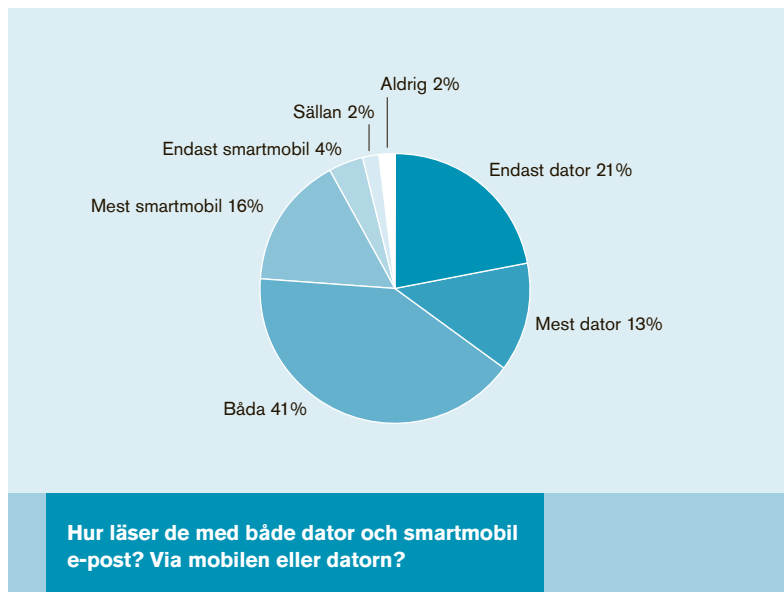

Diagram 4.2. Andel av de med både dator och smartmobil som läser sin e-post på olika sätt (12+ år).

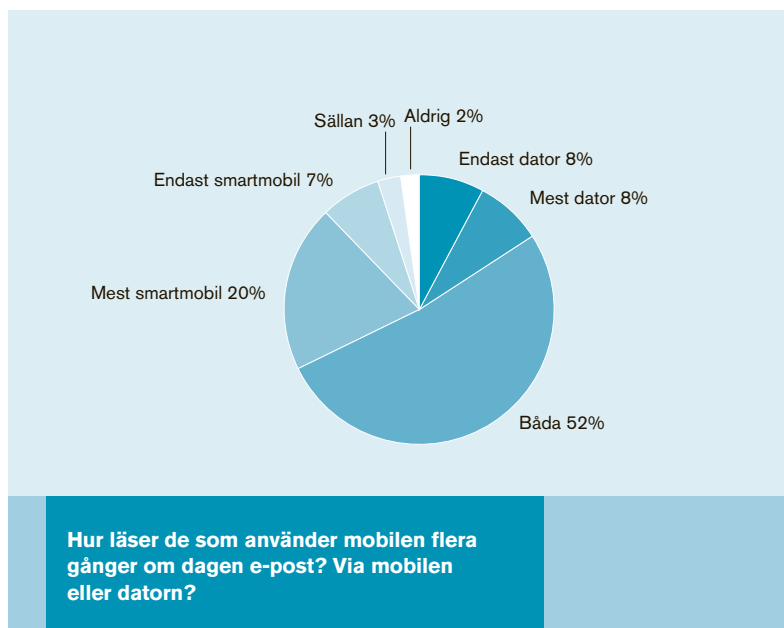
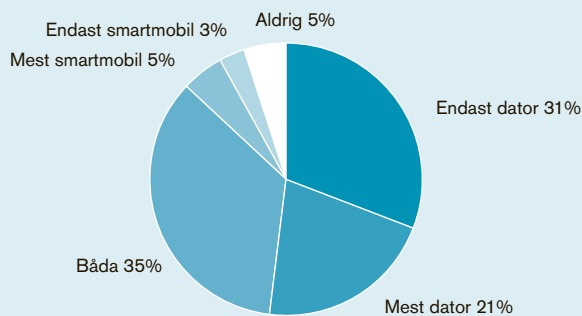
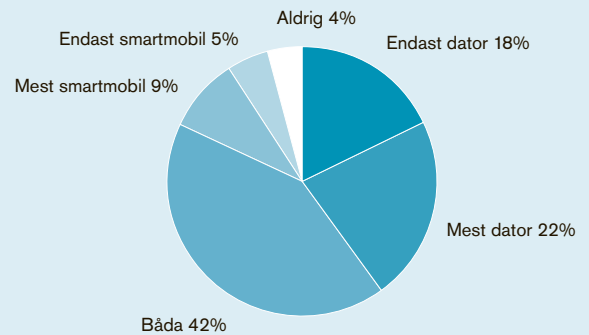

Diagram 4.3. Andel av de som läser sin e-post på olika sätt (12+ år) av de med både dator och smartmobil, och som använder sin mobil flera gånger om dagen.

Hur skriver de med både dator och mobil e-post? Via mobilen eller datorn?

Diagram 4.4 Andel av de med både dator och mobil som skriver sin e-post på olika sätt (12+ år).

Hur skriver de som använder mobilen flera gånger om dagen e-post? Via mobilen eller datorn ?

Diagram 4.5 Andel av de med både dator och mobil som använder sin mobil flera gånger om dagen, som skriver e-post på olika sätt.

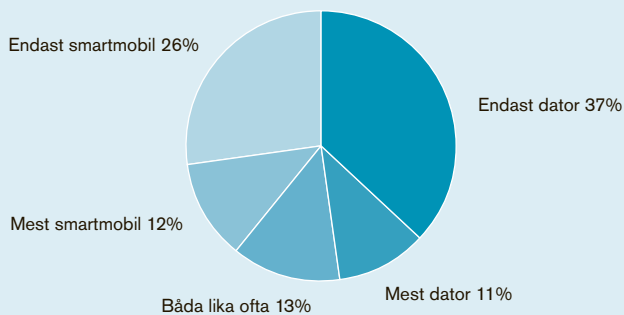
till sju procent (diagram 4.3). Det är således mycket ovanligt att mobilen konkurrerar ut datorn även för en aktivitet som är så lätt att utföra med mobilen. Det är snarare så att mobilen kompletterar datorn. Detta gäller både för daglig läsning av e-posten och för mer sporadisk läsning.

Att läsa sin e-post på mobilen är förhållandevis enkelt. Något mer krävande är att skriva sina e-postmeddelanden på mobi-

len. Påverkar det samspelet mellan dator och mobil? Ja, det är betydligt vanligare att bara använda datorn när man skriver även om man har en mobil. 52 procent använder endast eller huvudsakligen datorn för att skriva jämfört med 35 procent vid läsandet. 40 procent av dem som dagligen använder sin mobil använder också datorn huvudsakligen för att skriva. Lika många använder datorn och mobilen ungefär lika ofta. Andelen som endast använder mobilen för att skriva ökar däremot mycket lite även när vi bara ser på dem som använder internet i mobilen flera gånger om dagen. Mobilen ersätter inte datorn utan när mobilanvändandet blir mer och mer frekvent är det sam användandet som ökar.

Digitala spel

En mer komplicerad aktivitet är spel på internet. Hur påverkas datoranvändningen hos dem som använder sin smartmobil flera gånger om dagen bland dem som spelar åtminstone någon gång i veckan? Här sker en tydligare uppdelning. 36 procent använder både mobilen och datorn för sitt spelande men 27 procent använder bara mobilen och 37 procent använder bara datorn. Det hela kompliceras av att mobilspel och datorspel inte är direkt jämförbara. Här är det snarare innehållet, typen av spel, som är avgörande, inte typen av utrustning.

Hur spelar de som använder mobilen flera gånger om dagen? Via mobilen eller datorn?

Diagram 4.6. Andel av de med både dator och smartmobil som använder internet i sin mobil flera gånger om dagen, som spelar på olika sätt (12+ år).

Porträtt 4

Spelande 90-talist med dator, surfplatta och smartmobil

Han började använda internet när han var 6 år, vilket var mycket tidigt 1998. Han har alltid tyckt om att pröva nya tekniska saker och anser sig själv vara mycket datorkunnig.

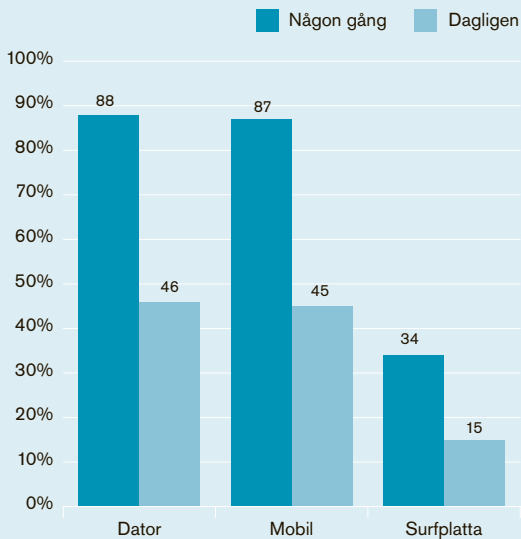
2011 går han i skolan och bor fortfarande hemma. Hans stora intresse är tv-spel och serier. Spelar gör han 25 timmar i veckan, företrädesvis med okända som han träffar på nätet. Han föredrar massiva online-spel som World of Warcraft, strategispel som StarCraft och "first person shooter" spel som Counter-strike. Ibland spelar han även äventyrsspel. Totalt tillbringar han 50 timmar på internet hemma under en vecka, en halvtimme internet i skolan. Dagligen besöker han Facebook, Twitter, Youtube och speciella intressegrupper som är inriktade på spel. Han använder även internet dagligen för skolarbetet, kollar fakta och slår upp ord. Internet är den viktigaste informationskällan och inför valet 2010 informerade han sig dagligen via internet. Han statusuppdaterar och kommenterar vad andra skrivit. Lyssnar på musik dagligen och fildelar ibland. I hemmet finns ingen prenumererad dagstidning men han läser en papperstidning då och då. Han ser på tv både traditionellt och på webben och läser i en bok 15 minuter i veckan. Han har en smartmobil som är mindre än ett år gammal.

2012 har han flyttat hemifrån, slutat skolan och är arbetslös. Internettiden hemma har minskat till 30 timmar i veckan. Han söker jobb, kollar nyheter och kommenterar vad andra skriver och skriver egna inlägg. Han söker också upp politisk information och besöker Facebook, Twitter, Youtube och Loady, en webbplats för speltidningen Level. Han spelar 15 timmar i veckan och är även uppkopplad

till internet via Playbox. Fem timmar i veckan ser han på traditionell tv och en timme via nätet. Han läser en timme i veckan en papperstidning och tre timmar dags- och kvällstidning på webben. Han lyssnar även på radio via nätet (två timmar/veckan) och läser vanliga böcker (en timme/vecka). Har en mobil som är några månader gammal.

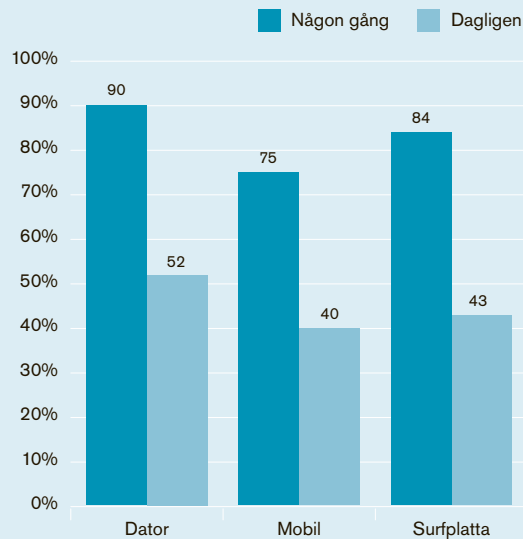
2013 har han åter börjat studera och under en vecka är han på internet en timme i skolan och 35 timmar hemma. Han har nu en bärbar dator, en surfplatta och en smartmobil som han alla använder dagligen. Tiden som han är uppkopplad via sin smarttelefon har nu ökat till tio timmar i veckan från tre timmar 2012 och en timme 2011. Han spelar fortfarande 15 timmar i veckan, ser på tv tio timmar i veckan traditionellt och tio timmar på internet. Papperstidning läser han en halv timme i veckan och tre timmar på nätet, lyssnar på radio via internet (två timmar/vecka) och besöker Facebook sju timmar i veckan. 15 timmar i veckan ägnar han sig åt att läsa serietidskrifter.

För de flesta aktiviteter använder han dagligen både datorn, mobilen och surfplattan med en liten övervikt för datorn. Han använder bara datorn för att betala räkningar och se på video och tv. För att lägga upp foton använder han bara mobil och surfplatta för spel. Förutom spel och serier har han också blivit intresserad av stadsplanering. Han är mycket aktiv inte bara med att statusuppdatera utan också med att kommentera och posta egna inlägg på öppna diskussionsforum. Han känner sig till stor del delaktig i informations-samhället samtidigt som han ibland tycker att han tillbringar alltför mycket tid med internet. Någon gång känner han sig orolig och deppig utan internet.

Hur tar de som använder sin smartmobil flera gånger om dagen del av webbnyheter?

Diagram 4.7. Andel av de som använder sin smartmobil flera gånger om dagen som läser webbnyheter med olika utrustning.

Hur tar de som använder surfplattan dagligen del av webbnyheter?

Diagram 4.8. Andel av de som använder surfplattan dagligen som läser webbnyheter med olika utrustning.

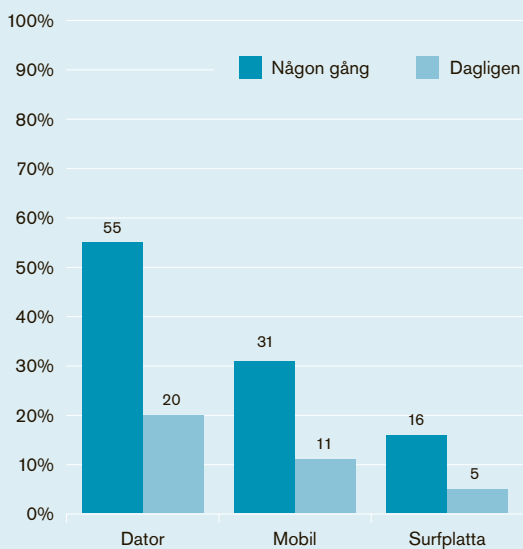
Webbnyheter

En av de vanligaste sakerna som de som använder internet gör är att kolla de senaste nyheterna. Beräknat utifrån alla internetanvändare är det vanligast att använda datorn för att se på webbnyheter. Det är inte så konstigt eftersom alla har en dator, men inte lika många har en smartmobil eller en surfplatta.

Fokuserar vi istället på dem som använder sin smartmobil flera gånger om dagen kan vi se att de också använder sin dator för att kolla på nyheter minst lika mycket

som de använder sin smartmobil. Värt att notera är att användningen av datorn inte minskar (diagram 4.7).

Inte heller hos dem som använder surfplattan dagligen minskar datoranvändandet. De använder surfplattan lika mycket som mobilen och datorn för att se senaste nytt på internet (diagram 4.8). Överhuvud taget är surfplattan användarna mer frekventa än andra att uppdatera sig om de senaste nyheterna och de använder då alla möjligheter de har, surfplatta, mobil och dator.

Hur väljer de med både dator och smartmobil att läsa dagstidning på internet?

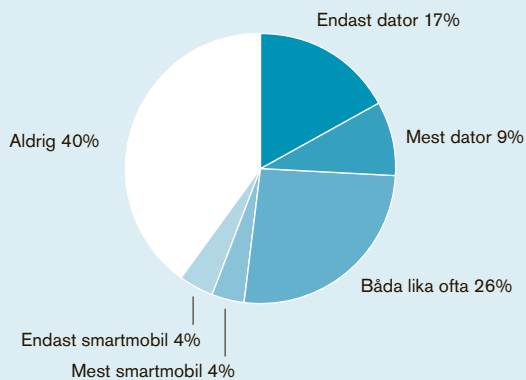
Diagram 4.9. Andel av internetanvändarna som använder olika utrustning för att läsa en dagstidning på internet (12+ år).

Läsa dagstidning på webben

Många läser dagstidningar på internet, åtminstone någon gång då och då. Av alla internetanvändare är det 55 procent som använder datorn för att läsa tidningen, 31 procent använder mobilen och 16 procent surfplattan.

Alla som använder internet har inte en mobil eller surfplatta så ovanstående jämförelse är inte riktigt rättvisande. Förändras bilden om vi väljer att endast studera dem som använder både dator och mobil? I slutet av detta kapitel finns en jämförelse mellan mobil och surfplatta.

Fortfarande dominerar datorn dagstidningsläsandet på internet och vi behöver

Hur väljer de med både dator och smartmobil att läsa dagstidning på internet?

Diagram 4.10. Andel av de med både dator och smartmobiler som läser dagstidning på internet via olika utrustning (12+ år).

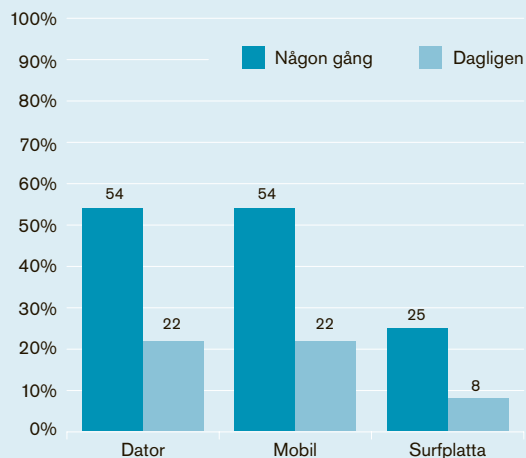
fokusera på dem som använder sin smarta mobil flera gånger om dagen för att hitta dem som använder datorn och mobilen lika mycket i sitt läsande av dagstidningar på webben. Och riktar vi på samma sätt in oss på dem som använder surfplattan flera gånger om dagen hittar vi en grupp som använder surfplattan, datorn och mobilen ungefär lika mycket för sin dagstidningsläsning på nätet. Det sker dock inte på bekostnad av datoranvändningen.

Läsa kvällstidning på webben

Idag är det fler som läser kvällstidningar digitalt än i pappersversion (se kapitel 7) och många mobilanvändare håller sig uppdaterade via webbnyheter. Detta avspeglar sig också hos dem som använder mobilen flera gånger om dagen. 21 procent använder huvudsakligen mobilen för att läsa kvällstidningar på internet medan 13 procent huvudsakligen använder datorn. De flesta, som när det gäller e-post eller dagstidningar, använder både dator och mobil.

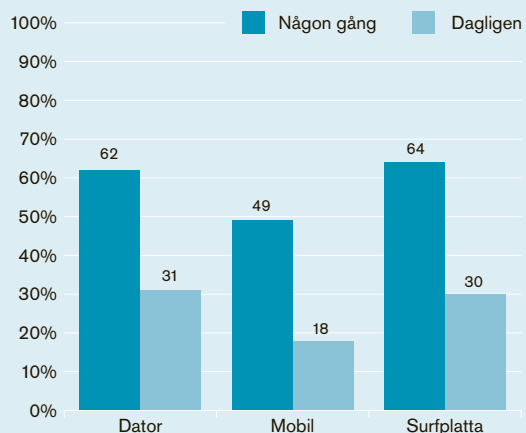
Se på tv via internet

Tv, särskilt strömmande television, har varit svårt att se på mobilen om inte uppkopplingen har varit mycket bra. Det

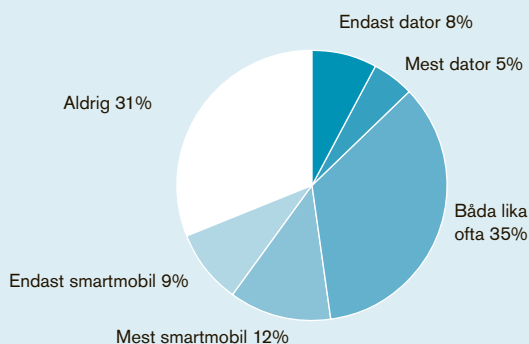
Lika vanligt att läsa en dagstidning med mobilen för flitiga mobilanvändare

Diagram 4.11. Andel av de som använder sin smartmobil flera gånger om dagen, som använder olika utrustning för att läsa en dagstidning på internet (12+ år).

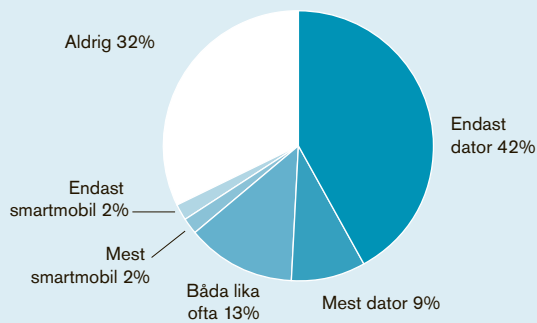
Lika vanligt att läsa en dagstidning med surfplattan för flitiga surfplattanvändare.

Diagram 4.12. Andel av de som använder sin surfplatta flera gånger om dagen, som använder olika utrustning för att läsa en dagstidning på internet (12+ år).

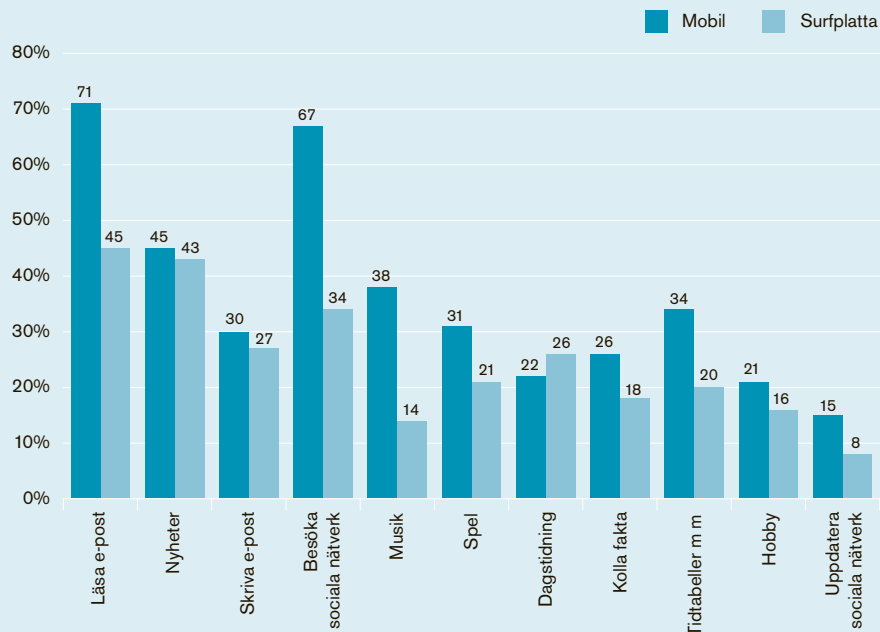
Hur väljer de som har både dator och mobil att läsa kvällstidningen på internet?

Diagram 4.13. Andel av de med både dator och smartmobil som läser kvällstidning på webben via olika utrustning (12+ år).

Hur väljer de som har både dator och mobil att se på tv på internet?

Diagram 4.14. Andel av de med både dator och smartmobil som ser på webb-tv via olika utrustning (12+ år).

Till vad använder man dagligen mobilen och surfplattan?

Diagram 4.15. Andel av de som dagligen använder en surfplatta respektive andel av de som flera gånger om dagen använder en smartmobil, som dagligen gör olika saker via sin surfplatta resp mobil.

märks också bland internetanvändarna där 61 procent någon gång sett på webb-tv via datorn, 19 procent via mobilen och 15 procent via surfplattan.

Bland dem som använder både mobil och dator är det 51 procent som huvudsakligen använder datorn när de ser på webb-tv, 4 procent använder huvudsakligen mobilen och 13 procent använder båda (diagram 4.14).

De som använder mobilen flera gånger om dagen skiljer sig inte nämnvärt från övriga mobilanvändare när det gäller tv-tittandet, med den skillnaden att de ser något mer på webb-tv än övriga.

Vad passar bäst för mobilen och vad passar bäst för surfplattan?

Är det några särskilda aktiviteter som passar bättre att göra på mobilen och några som passar bäst på surfplattan? Mobilen kan man ha med sig överallt i fickan medan surfplattan har en betydligt större skärm. Här gör vi en jämförelse mellan dem som dagligen använder surfplattan och de som

flera gånger dagligen använder mobilen.

Det är några aktiviteter som sticker ut och som dominerar det dagliga användandet av de smarta mobilerna (diagram 4.15). Det är att kolla sin e-post och besöka sina sociala nätverk. Också när det gäller att lyssna till musik, kolla tidtabeller och adresser är skillnaderna stora till förmån för mobilen.

I det dagliga användandet är skillnaderna små mellan att kolla de senaste nyheterna, skriva e-post och läsa tidningar. Det är till och med något vanligare att läsa dagstidningen på surfplattan än i mobilen. Även om de flesta övriga aktiviteter återfinns bland dem som dagligen använder surfplattan är den genomgående tendensen att de smarta mobilerna används mer än surfplattorna. Detta återspeglar förhållandet att det är de yngre som dominerar mobilanvändandet och att många har sin egen mobil medan surfplattan i många hushåll delas mellan familjemedlemmarna. ●

Svenskarna och internet finns nu som webbversion! På internetstatistik.se kan du enkelt sortera statistik på olika ämnen och dela diagram från årets rapport med dina vänner.

05

Kommunikation och sociala nätverk

Möjligheten att skicka brev elektroniskt var en av drivkrafterna till att internet utvecklades och har sedan dess utgjort inkörsporren för många internetanvändare. Fortfarande toppar e-posten listan över de mest populära aktiviteterna. Så gott som alla både läser (96%) och skriver (92%) åtminstone ibland. Redan barnen i småskolan börjar skriva e-post och i åldern 12–15 år använder nio av tio (87%) e-post även om den dagliga användningen är begränsad.

Skillnaden i antal och frekvens mellan läsare och skrivare av e-post är mindre än vad som gäller på de sociala nätverken. E-posten är ömsesidig och är i de flesta fall en fråga om kommunikation, som kräver sina svar.

Mer frekvent än e-post bland de unga och även äldre är att skicka textmeddelande (sms) via mobilen vilket alla (91–100%) gör ibland och en majoritet dagligen upp till 65-års åldern. Däremot har det tidigare populära ”messandet” med ”instant messaging” (IM) minskat, vilket märktes redan 2011 (Findahl, Soi 2011). Det senaste året har andelen som någon gång använder IM minskat från 59 till 26 procent. Många andra tjänster som erbjuder textmeddelanden har till en del tagit över.

Facebook håller greppet

Facebook etablerade sig 2004 och från 2008 och fram till 2011 ökade antalet svenska användare av Facebook med omkring tio procentenheter varje år: 10, 27, 39, 53, respektive

62 procent. 2012 bromsade denna utveckling in och då var 64 procent av internetanvändarna över 12 år användare vilket motsvarar 56 procent av befolkningen. Drygt halva svenska befolkningen besökte således Facebook och räknat över hela världen uppgick antalet medlemmar 2013 till drygt en miljard. (1,15 miljarder, Wikipedia mars 2013).

Börjar användarna överge Facebook nu? Nej, visserligen har spridningen i stort stannat av, men Facebook håller kvar sin centrala position som det mest besökta sociala nätverket av alla. Så gott som alla som besöker sociala nätverk besöker Facebook. Frågar man hur många som besökt sociala nätverk och hur många som besökt Facebook, blir antalet nästan identiskt. Idag är 66 procent av internetanvändarna över 12 år besökare och till detta kommer ett ökat antal barn under 12 år. Mer om

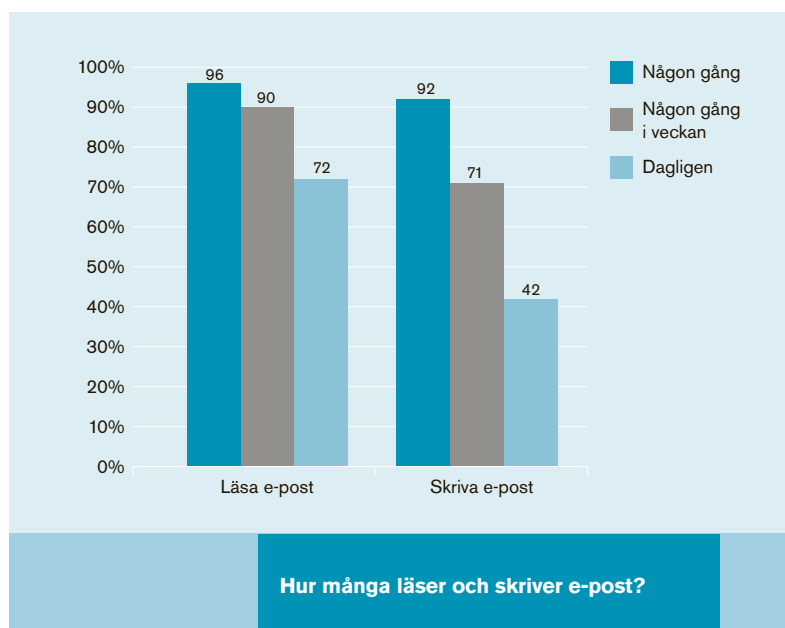
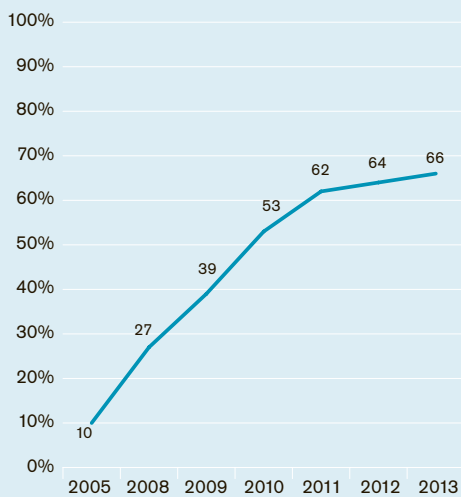
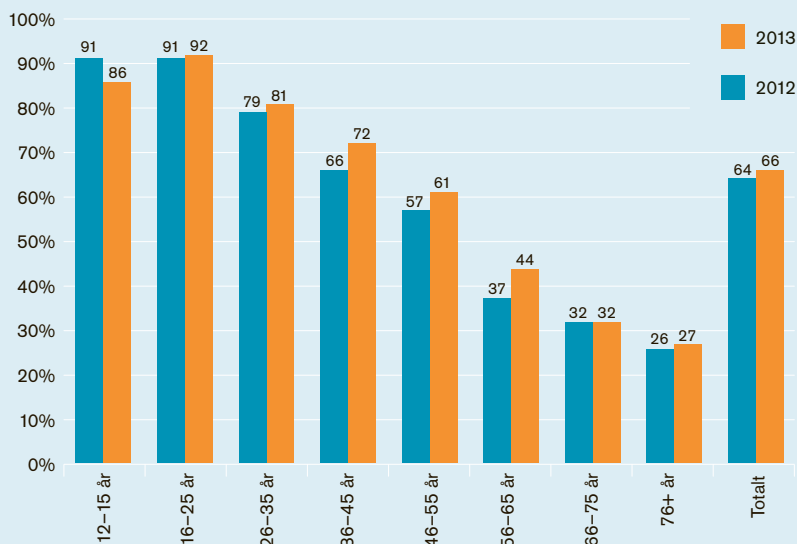

Diagram 5.1. Andel av internetanvändarna (12+ år) som med olika frekvens skriver och läser e-post.

Hur många besöker sociala nätverk?

Diagram 5.2. Andel av internetanvändarna (12+ år) som någon gång besöker ett socialt nätverk.

Hur många besöker någon gång Facebook? En jämförelse 2012-2013.

Diagram 5.3. Andel av internetanvändarna i olika åldrar som 2012 resp. 2013 någon gång besökte Facebook.

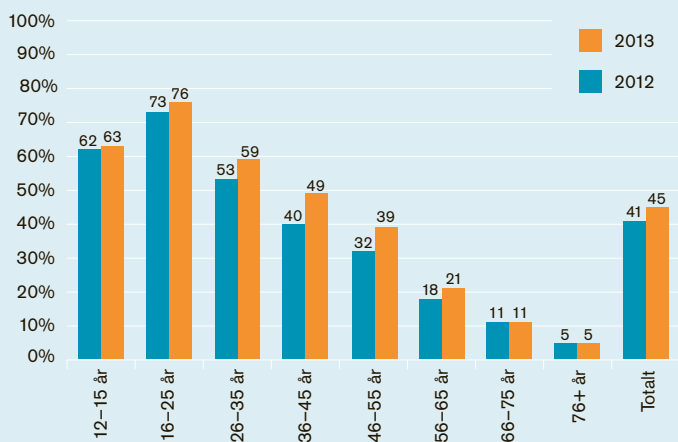
detta i kapitlet om barn och ungdomar. Bland ungdomarna har dock andelen dagliga användare minskat något medan den dagliga användningen ökat bland de äldre.

Ser vi närmare på vad som hänt under det senaste året kan vi se att antalet besökare ökat något i nästan alla åldersgrupper (diagram 5.3). Och ser vi till frekvensen i användandet har det ökat i åldrarna upp till 65 år. Här är det fler som besöker Facebook dagligen jämfört med förra året (diagram 5.4). Även detta gäller genomgående i nästan alla åldersgrupper.

Drygt tre timmar i veckan (3 timmar och 14 minuter) tillbringar genomsnittsanvändern

daren på sociala nätverk, främst Facebook. För de unga (12-25 år) är tiden på sociala nätverk dubbelt så lång, närmare en timme per dag, medan den är omkring en timme i veckan för de äldre (56-85 år). De allra mest aktiva på de sociala nätverken är de unga flickorna (16-25 år). De är också de flitigaste användarna av smarta mobiler och analyseras i ett särskilt avsnitt i kapitlet om barn och ungdomar.

Många kombinerar Facebook med andra sociala nätverk som Instagram (14%), Twitter (12%) eller LinkedIn (7%). Men det är få som är intresserade av sociala nätverk som inte alls besöker Facebook.

Hur många besöker dagligen Facebook? En jämförelse 2012-2013.

Diagram 5.4. Andel av internetanvändarna i olika åldrar som 2012 resp. 2013 dagligen besökte Facebook.

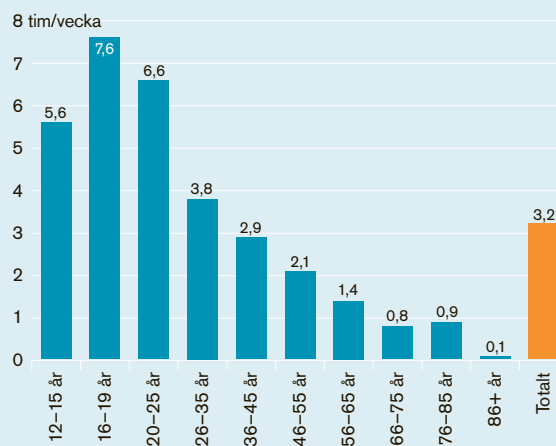
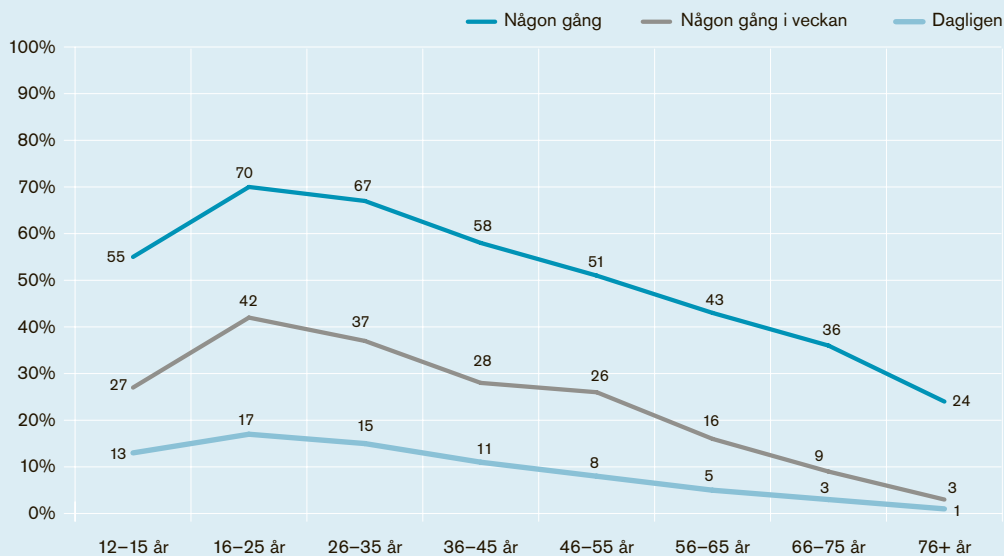

Diagram 5.5. Antal timmar i veckan som internetanvändarna lägger ner på sociala nätverk.

Hur många besöker nätverk som bygger på gemensamma intressen?

Diagram 5.6. Andel av olika åldersgrupper som med olika frekvens besöker intressegrupper på internet.

En tredjedel av internettiden tillbringas på sociala nätverk

Den myckna tiden som de unga tillbringar på sina sociala nätverk innebär att en stor del av deras totala internettid upptas av Facebook och andra sociala nätverk. I relation till den tid de ägnar åt internet i hemmet och på andra platser utanför skolan upptar den tid de tillbringar på sociala nätverk ungefär en tredjedel (33%) av internettiden i åldrarna 12 till 25 år. För de äldre 26 till 55 år sjunker andelen till en femtedel (22%).

Intressegrupper

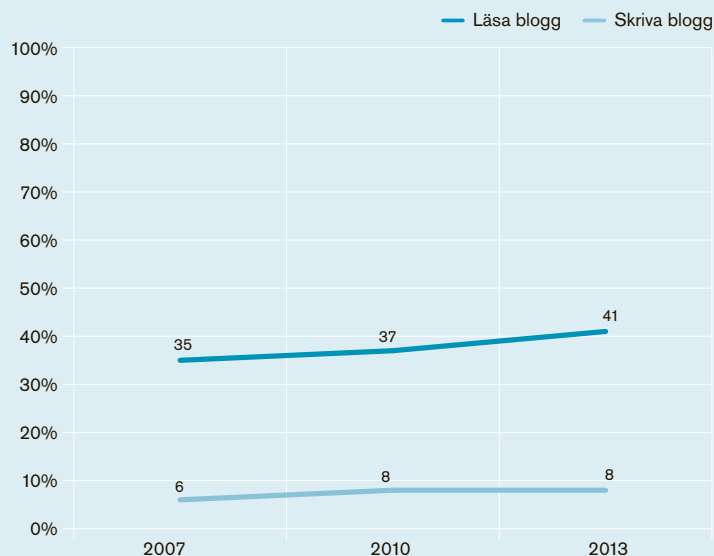
Nätverk och intressecommunities samlar personer med gemensamma intressen för diskussioner och utbyte av tips och råd. Sådana internetgemenskaper har hört ihop med internet sedan starten och en majoritet av internetanvändarna upp till 55 år besöker och deltar i sådana nätverk. Många är med i flera och de kan handla om allt från bilar, båtar, sport, träning, mat, miljö, hundar, barn, politik och så

vidare. Hit hör också diskussionsforum som Reddit och Flashback.

De unga är mer aktiva på sociala nätverk som Facebook medan de äldre är mer inriktade på communities uppbyggda av gemensamma intressen. Aktivast är de unga från 16 till 35 år. Här är sju av tio användare och fyra av tio gör sådana intressebesök minst någon gång i veckan. Men även många äldre är intresserade, fler än den andel som besöker de sociala nätverken. 36 procent av de yngre pensionärerna jämfört med 32 procent som använder Facebook. Totalt i befolkningen besöker 46 procent någon gång intressecommunities. 17 procent gör det dagligen.

Unga kvinnor bloggar

Möjligheten att blogga, att publicera egna tankar och skriva om händelser man varit med om på en särskild webbsida, har funnits så länge internet har funnits. Några få procent av internetanvändarna utnyttjade, till att börja med, denna möjlighet. Sedan dess har det skett en viss sprid-

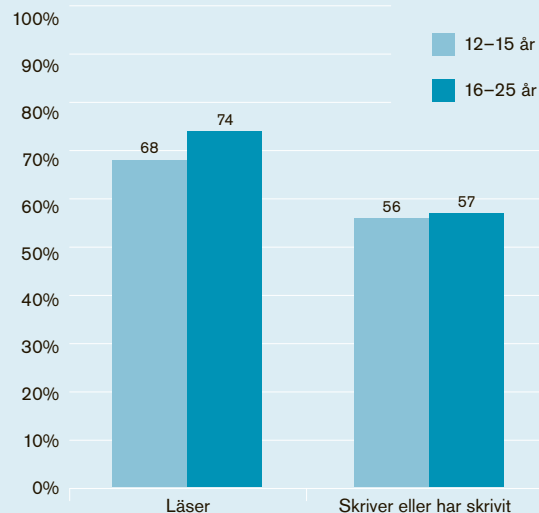

Bloggandet i befolkningen 2007–2013.

Diagram 5.7. Andel av internetanvändarna (12+ år) som någon gång läser eller skriver på en blogg.

ning men den har varit svag. Undantaget är vad som hänt bland de unga flickorna från tolvårsåldern och uppåt. Där är det egna skrivandet och framför allt läsandet av bloggar mycket utbrett. På samma sätt som det förhåller sig på de sociala nätverken är det betydligt fler som besöker (41%) och följer med vad som händer på bloggarna än som själva skriver på egna bloggar (8%).

Erfarenheten av att läsa bloggar delas av en majoritet av de unga kvinnorna upp till 45 års ålder. Det börjar tidigt (68%, 12–15 år) och är som intensivast i åldern 16–25 år då tre av fyra (74%) gör det ibland. Lika många skriver inte egna bloggar men lägger vi ihop de som ibland skriver med de som tidigare har gjort det blir resultatet att en majoritet av de unga kvinnorna (20%+37%=57%) i åldern 12–25 år delar denna erfarenhet. Det är mångdubbelt fler än bland de unga männen. Detta är inget nytt fenomen utan de unga kvinnornas intresse för bloggandet har funnits sedan många år.

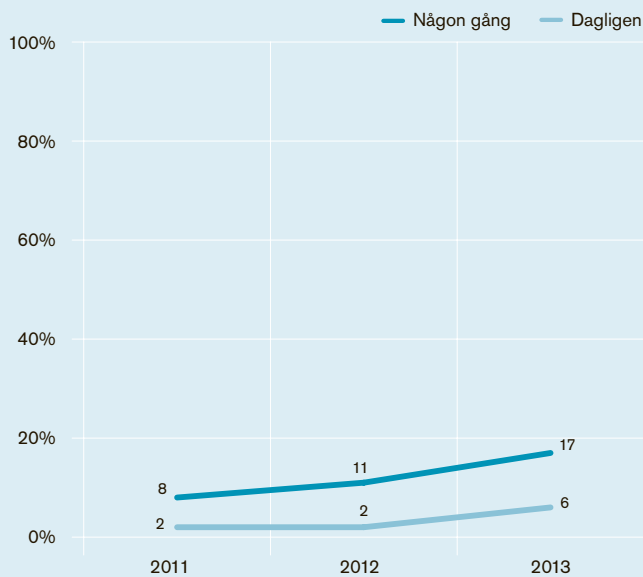
Hur vanligt är det att unga kvinnor läser och skriver bloggar?

Diagram 5.8. Andel av de unga kvinnorna som någon gång läser och skriver eller har skrivit på en blogg.

Bloggarna riktar sig i första hand till de nära vännerna. Men internet kan också överbrygga geografiska avstånd och många bloggare räknar också med mer avlägsna bekanta som de har liten kontakt med utanför internet. En del bloggare riktar sig mot hela världen vilket också utgör, åtminstone en teoretisk, möjlighet. Familjen finns också med som tänkbara läsare, men det är de nära vännerna som utgör de viktigaste läsarna (Findahl, Soi 2010).

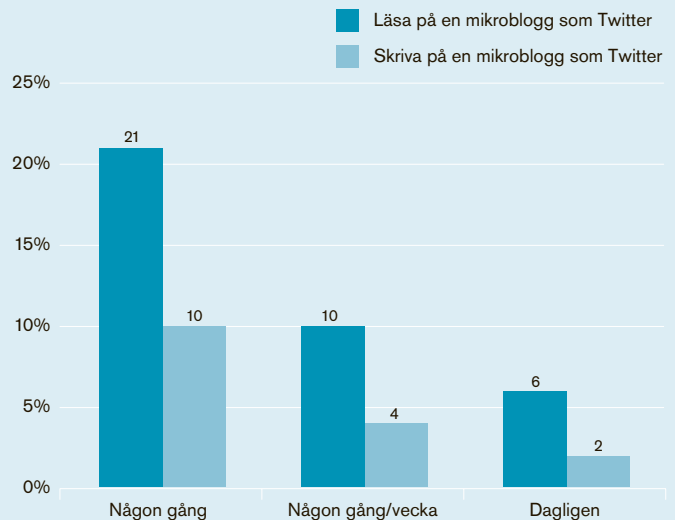
Twitter

En variant av bloggar är mikroblogger som Twitter där man på sin profilsida kan publicera korta meddelanden, "tweets", som får innehålla högst 140 tecken. Meddelandena kan andra läsa och prenumrera på. Internationellt är Twitter stort med flera hundra miljoner registrerade användare. Nationellt är andelen användare mer begränsad men här har det skett en ökning under det senaste året och en fördubbling över två år (från 8 till 17 procent).

Hur många använder Twitter? En jämförelse 2011–2013.

Diagram 5.9. Andel av internetanvändarna som använder Twitter.

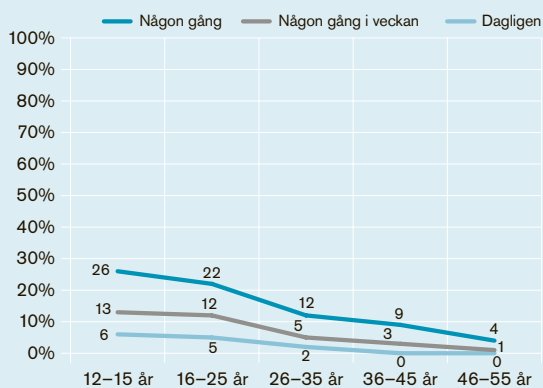
Hur många tar del av innehållet på mikrobloggar som Twitter och hur många skriver själva?

Diagram 5.10. Andel av internetanvändarna (12+ år) som läser resp. skriver på mikrobloggar som Twitter.

I likhet med förhållandena på andra sociala nätverk är det fler som besöker och följer vad andra skriver än som själva skriver. Vi har därför 2013 ställt tre frågor. Den första som också ställts tidigare år och vars svar återfinns i diagram 5.9: Hur ofta använder du en webbplats eller internettjänst som Twitter? Sedan har vi också i en annan del av intervjun frågat: Hur ofta läser du på en mikroblogg som till exempel Twitter och hur ofta skriver du? Skillnaden är betydande. 21 procent följer någon gång vad

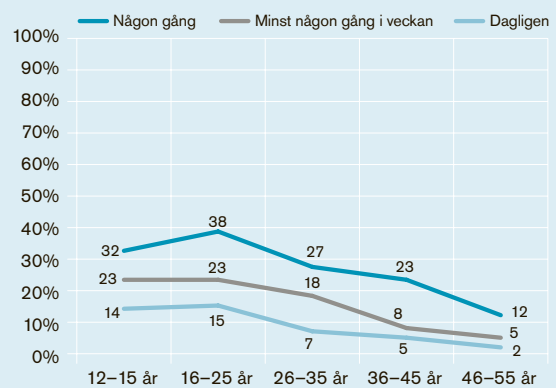
som händer på en mikroblogg medan tio procent skriver någon gång. Två procent skriver dagligen.

De unga är mest aktiva på Twitter. En tredjedel i åldern 12 till 25 år besöker åtminstone ibland Twitter. 15 procent är där dagligen. Det är också bland de yngsta (12–15 år) som den största andelen aktiva deltagare återfinns. En av fyra har någon gång bidragit med ett kort meddelande. Sex procent gör det varje dag. De dagliga besökarna bland dem som är äldre än 45 år är få.

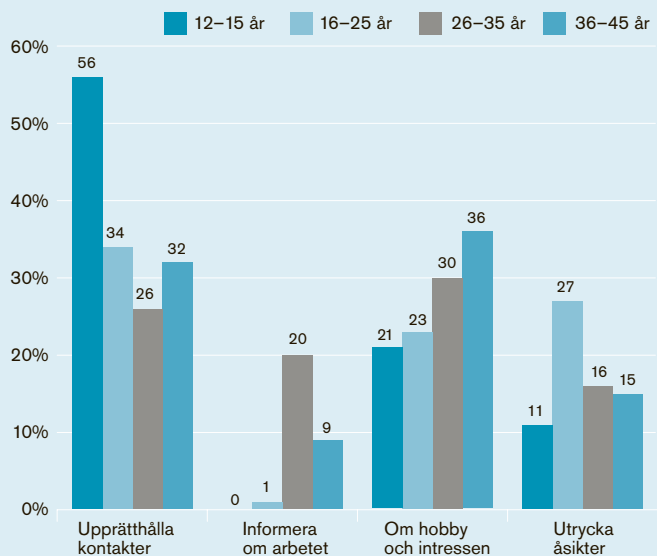
Vilka åldrar är mest aktiva på Twitter?

Diagram 5.11. Andel av olika åldersgrupper som med olika frekvens skriver på Twitter.

Hur många följer vad som händer på Twitter?

Diagram 5.12. Andel av olika åldersgrupper som med olika frekvens besöker och följer vad som händer på Twitter.

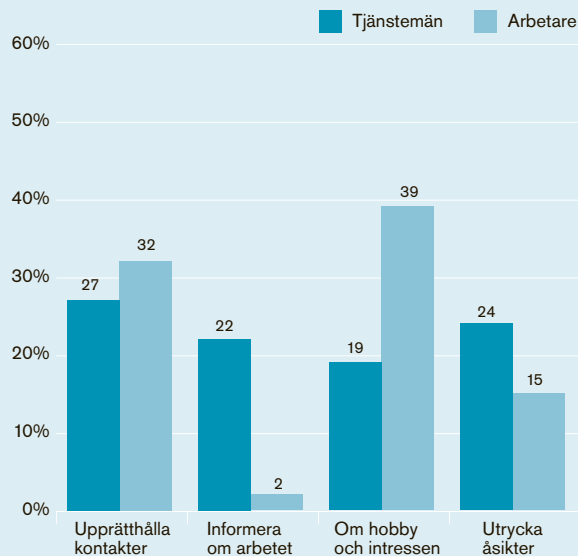
Vad är främsta syftet med att twittra?

Diagram 5.13 Andel av olika åldersgrupper som uppger främsta syftet med deras twittrande.

Främsta syftet med att twittra är att upprätthålla kontakter

På frågan vad som är vitsen med att twittra, svarar många att det handlar om att skapa och behålla kontakter med vänner. Det motivet återfinns i alla åldrar men framför allt hos de yngsta (56%) där andelen twittrare är som störst. Ju äldre man blir desto större roll spelar hobby och specialintressen. Ett annat syfte att twittra kan vara att uttrycka åsikter om aktuella frågor. Det är särskilt tydligt hos de äldre unga (16–25 år). Hos de ännu något äldre (26–35 år) kan Twitter ha en funktion i arbetslivet om man har ett tjänstemannayrke. Hos arbetare dominerar hobby och intresse som motiv. Däremot är det få som använder Twitter för att skriva dagbok eller för att informera familj och släkt.

Som det framgick av förra årets undersökning (SOI 2012) är det vanligt att de som använder Twitter i arbetslivet blandar kontakter från arbetsliv och det privata, men även här riktar sig majoriteten mot det privata. De som använder Twitter i huvudsak i sin professionella roll har ofta arbetsledande funktioner som VD, projektledare, arbetsledare, rektor eller koordinator.

Har arbetare och tjänstemän olika syften med sitt twittrande?

Diagram 5.14 Andel av olika yrkeskategorier som uppger främsta syftet med deras twittrande.

Jämför vi arbetare och tjänstemän som twittrar är arbetarnas syfte mer att upprätthålla kontakter och anknyta till hobby och intressen medan tjänstemännen ofta uttrycker åsikter och informerar om arbetet.

Instagram

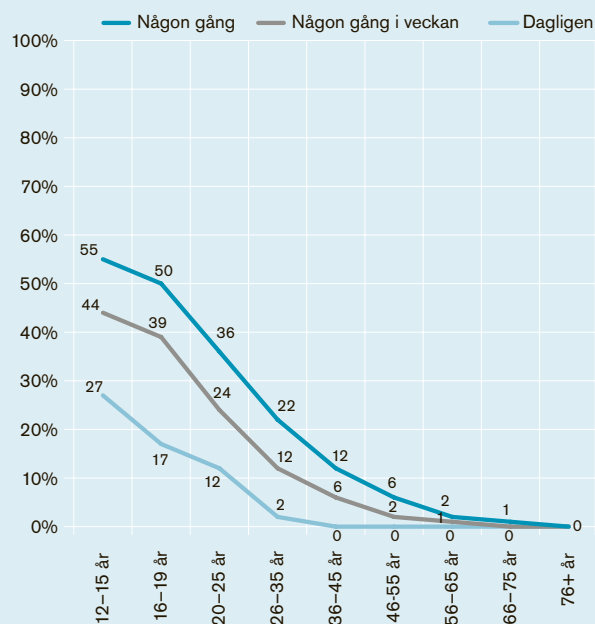
På Instagram kan man med mobilen ladda upp bilder och manipulera dem med olika filter. Man kan dela dem med andra och följa andras bilder. Idag har Instagram blivit som ett socialt nätverk där man lägger upp sin profil, med bilder, och kan markera bilder med sökord så kallade hashtags. Lanseringen skedde i oktober 2010 och i februari 2013 hade Instagram 100 miljoner aktiva medlemmar runt om i världen (Instagram blog feb 2013). Ett antal som ökar snabbt.

Instagram domineras av de unga

Instagram har blivit de ungas medium. Att lägga upp foton och skicka bilder till varandra har tonåringarna gjort sedan länge och med Instagram fick de en ny samlingsplats. Drygt hälften av ungdomarna i åldern 12 till 19 år befinner sig där någon gång. Mest aktiva är flickorna och ju yngre man är de-

sto mer aktiv är man. 71 procent av flickorna (12–15 år) är där jämfört med 41 procent av pojkarna i samma ålder. Genomgående är andelen Instagramanvändare dubbel så stor bland flickorna. 39 procent av de unga flickorna (12–15 år) är dagliga användare jämfört med 18 procent av pojkarna.

Även om användningen av Instagram domineras av de unga sprider sig användningen uppåt i åldrarna. Andelen som någon gång prövat Instagram är 36 procent (20–25 år), 22 procent (26–35 år), 12 procent (36–45 år). Huvudsakligen är det kvinnor som är användare. Totalt i befolkningen har 15 procent åtminstone någon gång använt Instagram, och fem procent gör det dagligen. ●

Hur många i olika åldrar använder Instagram?

Diagram 5.15. Andel av olika åldersgrupper som med olika frekvens använder Instagram.

Svenskarna och internet finns nu som webbversion! På internetstatistik.se kan du enkelt sortera statistik på olika ämnen och dela diagram från årets rapport med dina vänner.

06

Barn och ungdomar

Idag har nästan hälften (45%) av tvååringarna prövat att använda internet. Inom en nära framtid har åtminstone hälften av åldersgruppen blivit användare av internet. Det är långt ifrån den situation som existerade när internet på allvar började spridas i Sverige i slutet av 90-talet. Under de nästan tjugo år som förflutit sedan dess har internet blivit något välbekant även för de minsta.

Hälften av tvååringarna använder snart internet

I slutet av 90-talet var internet ingenting för förskolebarn och inte heller något för ungdomar. Kring millennieskiftet, när halva svenska folket hade skaffat internet, stod de flesta ungdomar och så gott

som alla barn utanför internet. Hälften av 13-åringarna hade börjat men betydligt färre av de yngre. Sedan har åldern då halva åldersgruppen använder internet successivt sjunkit. 2008 använde hälften av femåringarna internet, 2011 hälften av treåringarna och nu 2013 nästan hälften av tvååringarna. Internet har således krupit ner till de minsta. En utveckling som surfplattorna har förstärkt.

Idag är internet en del av de ungas värld. Redan vid sex till sju års ålder är nio av tio användare av internet. Så gott som alla tonåringar är internetanvändare. Det innebär inte att alla använder internet varje dag. Bland förskolebarnen är omkring 25 procent dagliga användare, sedan ökar det när de börjar skolan upp till 50 procent. Vid elva års ålder är 90 procent dagliga användare.

Sett i ett övergripande perspektiv är det bland barnen som de stora förändringarna har skett under de senaste åren medan spridandet av internet bland de äldre har

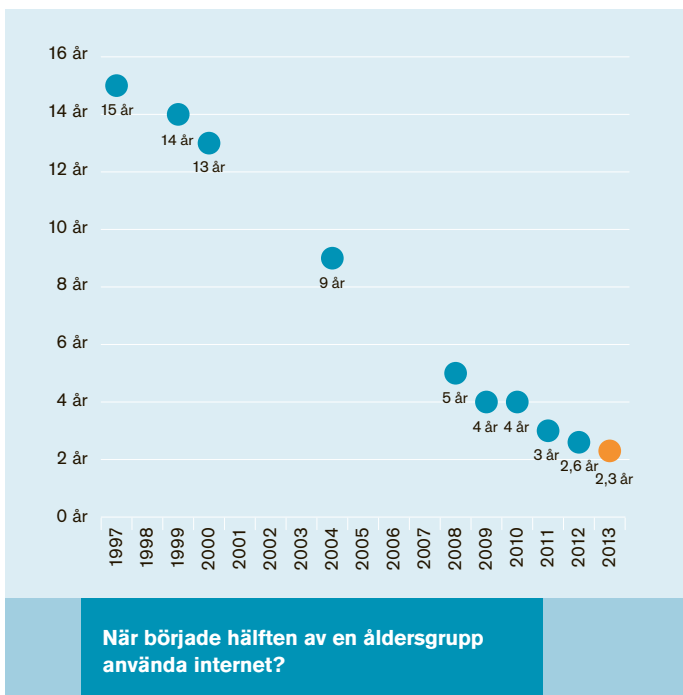

Diagram 6.1. Ålder då 50 procent av en åldersgrupp börjat använda internet.

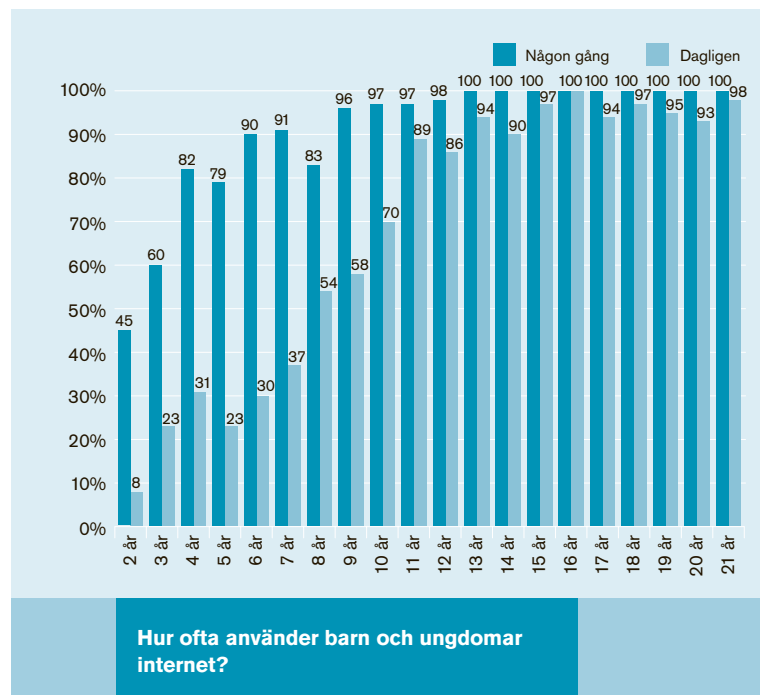
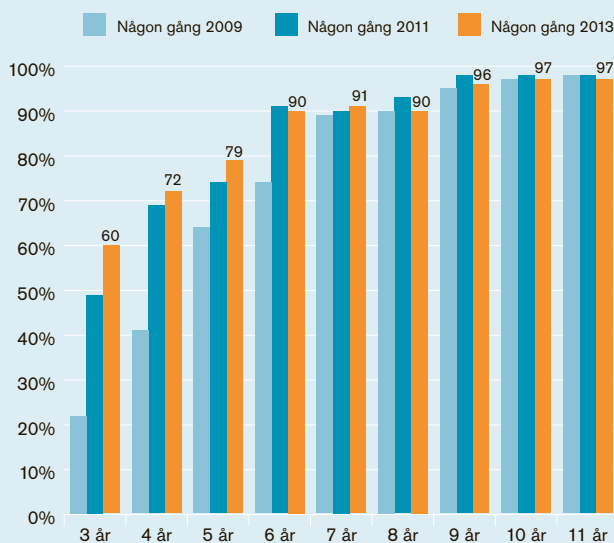

Diagram 6.2. Andel av unga i befolkningen som med olika frekvens använder internet.

Hur stora förändringar har skett på fyra år?

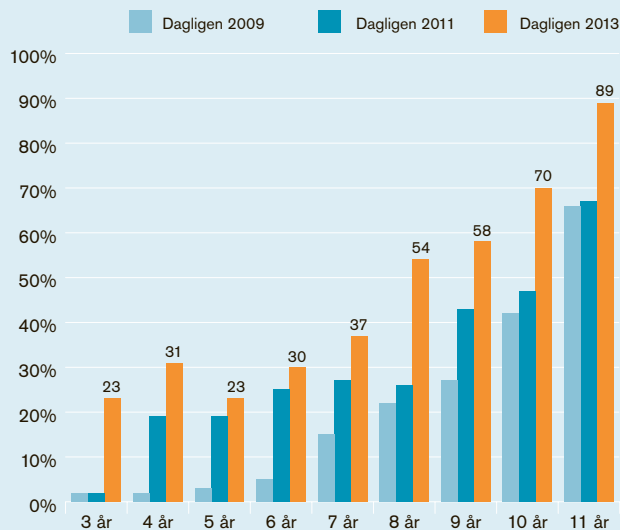
Diagram 6.3. Andel i olika åldrar som någon gång använt internet.

stagnerat. Jämför vi fyra år tillbaka syns dessa förändringar tydligt (diagram 6.3). Bland treåringarna är idag 60 procent internetanvändare jämfört med 22 procent år 2009. Och bland sexåringarna har användningen ökat från 74 procent till 90 procent. Hos de äldre barnen har förändringarna varit små, eftersom det redan 2009 var 90 procent av sjuåringarna som använde internet.

Allt fler barn använder internet dagligen

Större har förändringarna varit när det gäller det dagliga användandet. För fyra år sedan var det några få procent av förskolebarnen som dagligen använde internet. Idag är det 25–30 procent som är dagliga användare i åldern tre till sex år. Men även hos de äldre i åldern sju till elva år har andelen dagliga användare ökat med 20–30 procentenheter under de senaste fyra åren.

I takt med att barnen växer och utvecklas förändras också deras användning av internet. Särskilt i skolåldern när de utvecklas till läsande och skrivande individer börjar de

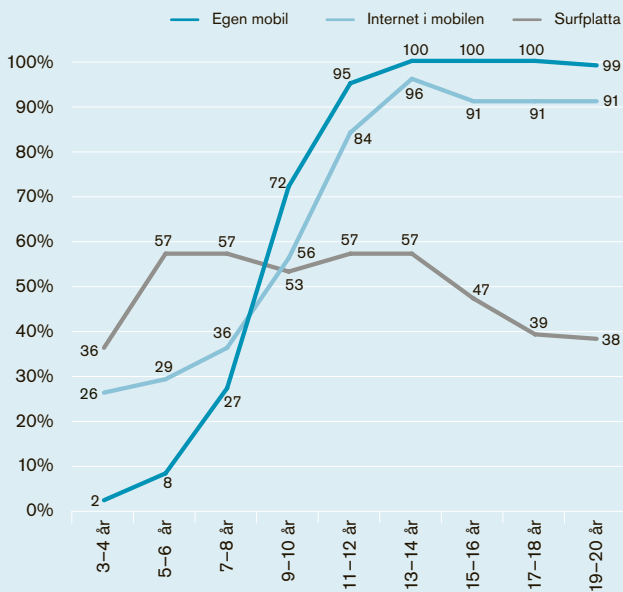
Hur har det dagliga internetanvändandet förändrats under fyra år?

Diagram 6.4. Andel i olika åldrar som dagligen använder internet.

använda internet på ett nytt sätt. En åttaåringens användning av internet ser helt annorlunda ut jämfört med en fyraåring på liknande sätt som en sextonåring utnyttjande av nätet är annorlunda än en åttaåring. Vi kan skilja mellan fyra faser:

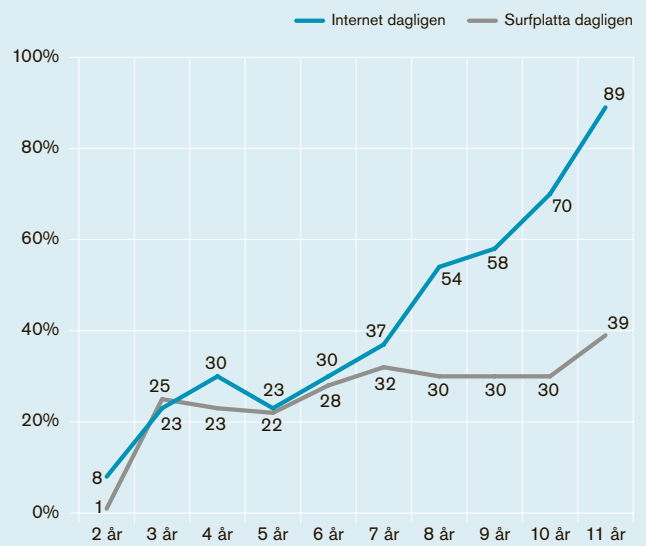
- Den första fasen: 2–6 år
- Den andra fasen: 7–11 år
- Den tredje fasen: 12–15 år
- Den fjärde fasen: 16–19 år

I nästan alla familjer har barnen tillgång till en dator eftersom föräldrarna använder internet i hemmet. 96 till 98 procent i åldern 25 till 55 år använder internet någon gång. Nu har också många barnfamiljer skaffat en surfplatta vilket drygt hälften av barnen från fem år och uppåt också har tillgång till och använder. Till detta kommer mobiler som har blivit allt vanligare även bland förskolebarn. I skolåldern från sju till åtta år börjar de vanliga mobilerna bytas ut mot smarta mobiler och i åldern elva till tolv år har de flesta en smartmobil som de kan ansluta till internet.

Tillgång till mobil, internet i mobilen och surfplatta

Diagram 6.5. Andel i olika åldrar som har tillgång till vanlig mobil, mobil med internet respektive surfplatta.

De som använder internet dagligen använder också surfplattan

Diagram 6.6. Andel i olika åldrar som dagligen använder internet resp. surfplatta.

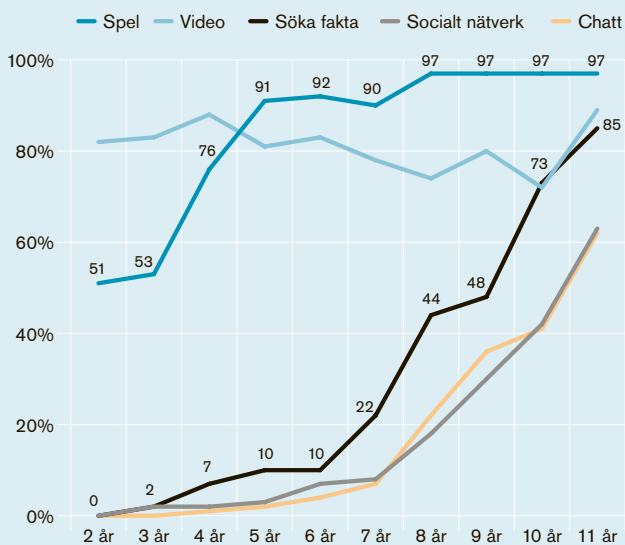
Första fasen: 2-6 år

Utmärkande för förskolebarnen är den stora skillnaden i användningen av internet. En del använder internet dagligen medan andra inte alls är användare vilket är fallet för hälften av barnen som är två till tre år. De flesta som använder internet gör det ibland medan betydligt färre är dagliga användare. Bland de äldre barnen, elva år

och uppåt, är nästan alla användare också dagliga användare.

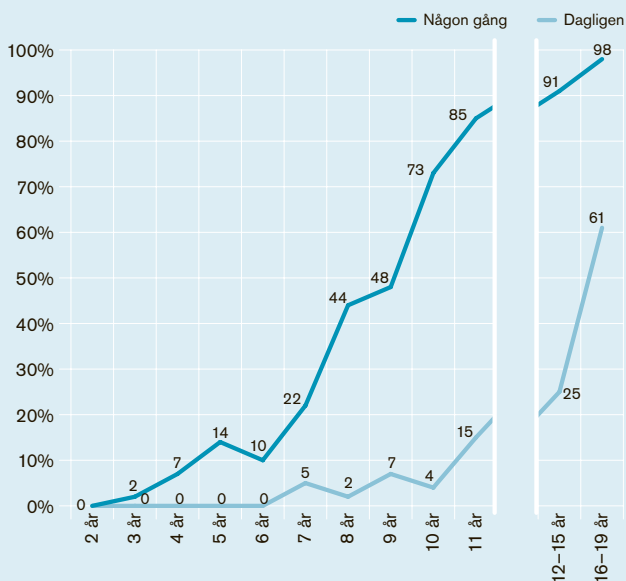
Som vi sett tidigare har det skett stora förändringar bland de yngsta. Idag har nästan hälften av tvååringarna prövat att använda internet och en av fyra treåringar använder internet dagligen. Det är framför allt surfplattans intåg i barnfamiljerna som bidragit till denna utveckling. Så gott som alla som dagligen använder internet bland de yngsta upp till sju års ålder använder också en surfplatta (diagram 6.5). Det medför att det också finns stora skillnader mellan familjer beroende på utbildning och inkomst. Se kapitlet om digitala klyftor.

Video och olika typer av spel och pussel dominerar användningen bland de yngsta. 80 procent av de yngsta ser på video och hälften spelar olika spel. Från fem års ålder spelar så gott som alla något sorts spel medan videotittandet fortfarande är mycket stort. Ett begränsat antal har börjat söka via sökmotorer som Google och besöka sociala nätverk. Det är dock först efter sjuårsåldern när barnen börjat skolan som användningen blir mer mångfacetterad.

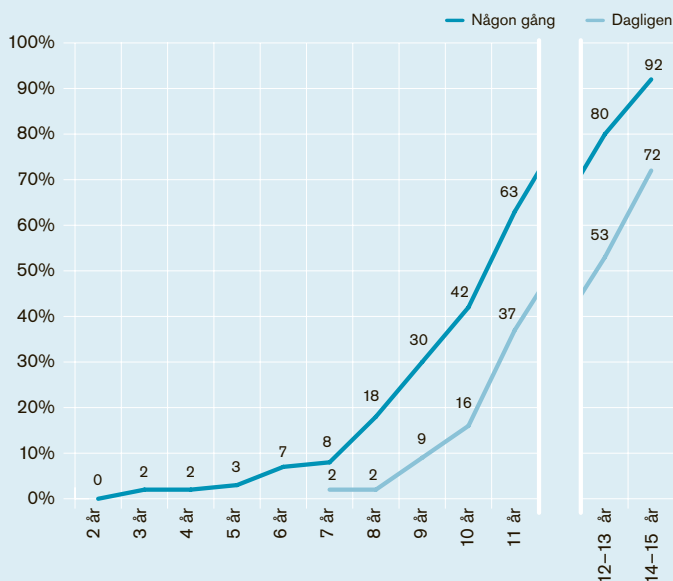
Vad gör barnen på internet?

Diagram 6.7. Andel av barnen i olika åldrar som någon gång prövat på olika aktiviteter.

Hur gamla är barnen när de börjar söka efter fakta på internet?

Diagram 6.8. Andel av varje åldersgrupp som dagligen eller någon gång söker efter fakta på internet.

Hur gamla är barnen när de börjar besöka sociala nätverk?

Diagram 6.9. Andel av varje åldersgrupp som dagligen eller någon gång besöker sociala nätverk.

Andra fasen: 7-11 år

Spelet och videotittandet fortsätter att dominera internetanvändningen även under de första skolåren, men nu när barnen kan skriva och läsa kan de också själva söka på internet. De kan också kommunicera med textmeddelanden och bli medlemmar på de sociala nätverken. Det är under de första fyra, fem skolåren som användningen av internet utvecklas och fördjupas. Hela tiden upptäcks nya saker och successivt blir allt fler engagerade. Samtidigt är skillnaderna mellan barnen mycket stora. En del är mycket aktiva med olika aktiviteter på internet medan andra mest spelar och ser på video.

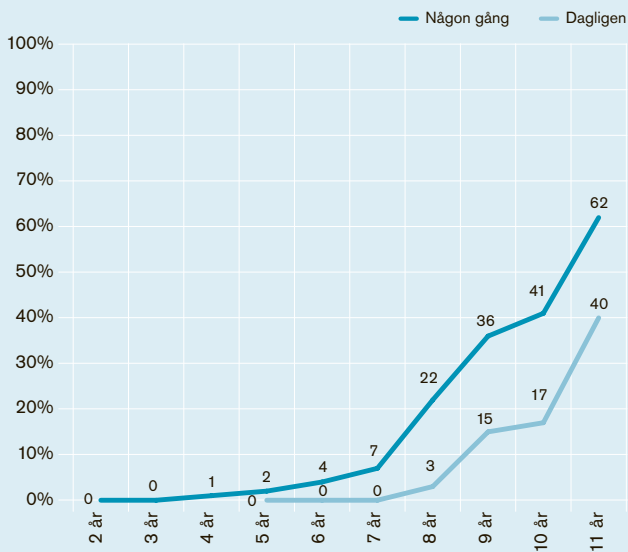
En av de första sakerna barnen lär sig är att söka på internet. De kunskaperna kan användas för att leta efter information och söka efter fakta lika väl som söka efter udda videor på Youtube. Vid åtta till nio års ålder har hälften av barnen prövat på detta. Vid tioårsåldern är majoritet, men först upp i tonåren har nästan alla gjort det.

Sociala nätverk

Intresset för de sociala nätverken kommer lite senare. Trots att till exempel Facebook har en åldersgräns på 13 år börjar en del flickor att besöka ett socialt nätverk redan när de är åtta till nio år gamla. Sedan går det fort och allt fler blir besökare. Kulmen nås i sena tonåren då 94 procent av både pojkar och flickor är användare och 80 procent gör dagliga besök. I synnerhet i det första skedet upp till 12-13 år är skillnaderna mycket stora mellan pojkar och flickor.

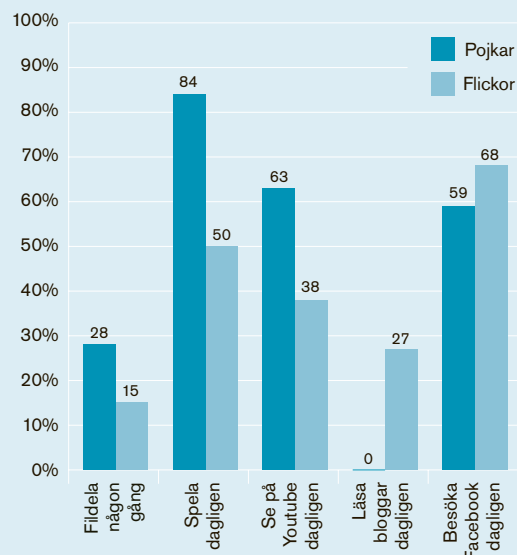
Chatt

Barnen lär sig tidigt att skicka textmeddelanden mellan varandra. Vanligast är sms via mobilen, som hälften har i åtta till nioårsåldern och nästan alla skolbarn när de blivit tolv år. I början av tonåren använder så gott som alla sms och 71 procent gör det dagligen. Chattandet, att använda instant messaging som till exempel msn, är inte riktigt lika utbrett, men engagerar fler och fler under de första skolåren.

Hur gamla är barnen när de börjar chatta med varandra över internet?

Diagram 6.10. Andel av varje åldersgrupp som dagligen eller någon gång chattar.

Vad gör pojkar och flickor på internet när de är 12-15 år?

Diagram 6.11. Andel av pojkar och flickor 12-15 år som med olika frekvens gör olika saker på internet.

Tredje fasen: 12–15 år

I denna ålder blir användningen av internet mer mångfacetterad och pojkars och flickors användning börjar skilja sig åt. Flickorna intresserar sig mer för de sociala nätverken och bloggarna medan pojkarna fortsätter att spela och se på video. Internet har också blivit viktigt för skolarbetet.

Den fjärde fasen: 16–19 år

Visserligen ger sig en del unga flickor ut på de sociala nätverken redan under de första skolåren, men det är först i de sena tonåren som nästan alla tonåringar är där. 94 procent av de äldre tonåringarna har en smartmobil, 93 procent använder dagligen internet, 90 procent skickar dagligen sms, 93 procent besöker sociala nätverk och 80 procent gör det dagligen.

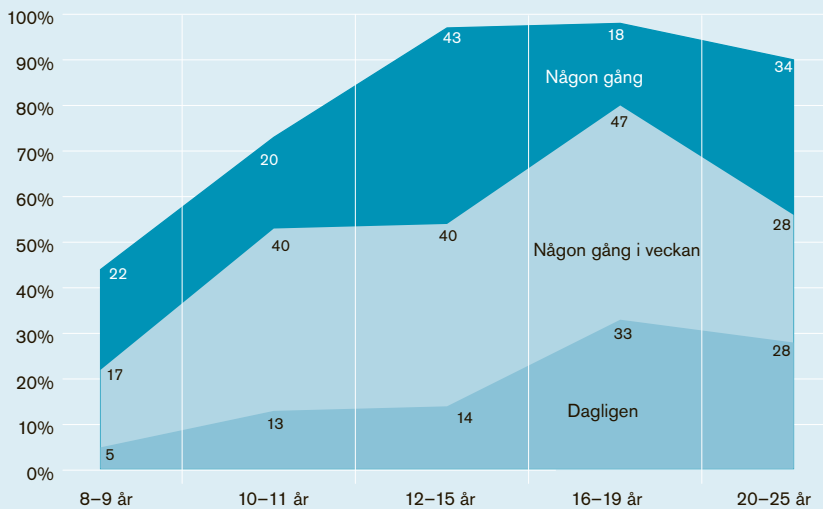
Oroande och upprörande upplevelser på internet

Enligt föräldrarna är det 13 procent av förskolebarnen (tre till sju år) som upplevt något på internet som gjort dem upprörda

eller oroade. Denna andel ökar under de första skolåren (sju till elva år) till 20 procent. Snävas frågan in till vad som hänt under det senaste året minskar siffran till en dryg tiondel bland dem i åldern nio till tio år för att öka till en fjärdedel bland de äldre (15–16 år). De som upprepade gånger, minst en gång i månaden, känt sig besvärade eller upprörda varierade från ett par procent bland de yngre till 8 procent bland 15–16 åringarna. (von Feilitzen et al. 2011; Findahl et al. 2013b)

Internet har blivit allt viktigare för skolarbetet

Skolan har länge haft svårt att integrera internet i skolarbetet. Men stora förändringar har skett under de senaste åren. Många tecken tyder på det. Eleverna säger att internet används allt oftare och det har blivit mycket vanligare att internet används i skolan för att göra skolarbeten (diagram 6.12). Tiden som eleverna ägnar internet i skolan har därmed ökat. Eleverna går också själva ut på internet för

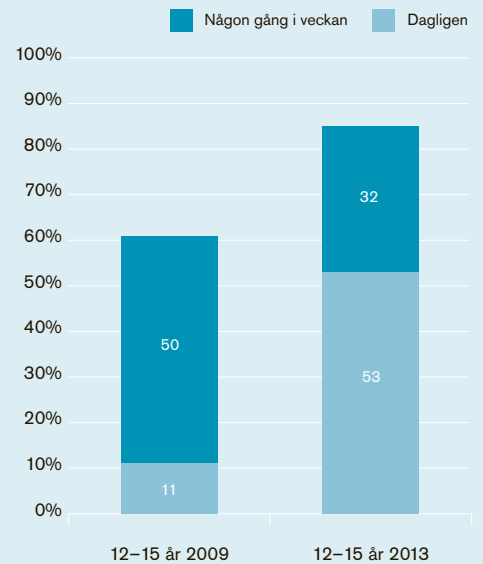
Hur ofta ges i uppgift att använda internet i skolarbetet?

Diagram 6.12. Andel som med olika frekvens får i uppgift att använda internet för att göra skolarbete.

att skaffa sig information till skolarbetet i mycket större utsträckning än tidigare och de bedömer att internet har blivit allt viktigare för deras skolarbete, till och med viktigare än för deras privata liv utanför skolan. Men fortfarande finns många skolor där internet inte används alls.

Jämför vi några år bakåt kan vi se att det har skett stora förändringar. Det gäller i synnerhet i åldrarna 12-15 år, där det dagliga användandet av internet i skolarbetet ökar (6.13). Här är ökningen mycket stor, från 11 procent 2009 till 53 procent dagliga användare idag. Bland de äldre ungdomarna användes internet oftare men även här har det dagliga användandet ökat från 42 till 70 procent (6.14).

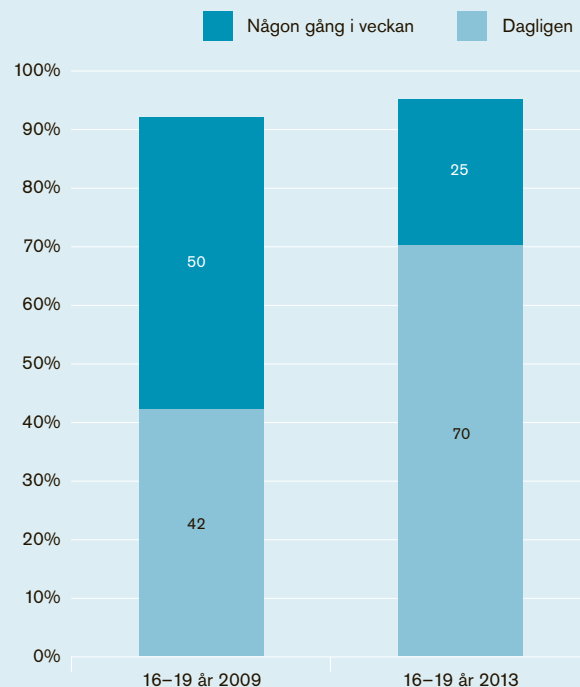
Hälften av skolbarnen, från tio år och uppåt, gör skolarbete på internet åtminstone någon eller några gånger i veckan. I åldern 12-15 år gäller det för 80 procent av barnen. Att internet används dagligen för skolarbeten är dock inte så vanligt. En sådan daglig användning omfattas av 14 procent av barnen i åldern 10-15 år och av omkring 30 procent bland de äldre.

Hur ofta används internet i skolan i åldern 12-15 år? En jämförelse 2009-2013.

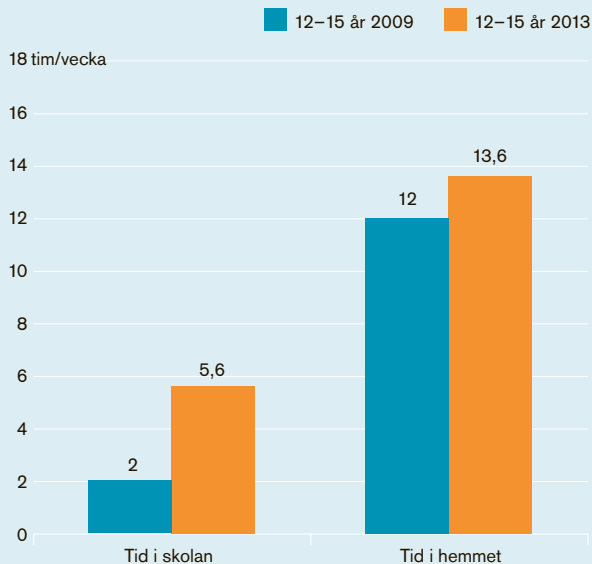
Diagram 6.13. Andel av barnen 12-15 år som använder internet i skolan dagligen eller någon gång i veckan år 2009 och 2013.

Alla skolbarn har åtminstone någon gång kollat fakta på internet och skaffat information relaterat till skolarbete. Sju av tio gör det minst någon gång i veckan (12-15 år) och bland de äldre (16-19 år) är det nio av tio.

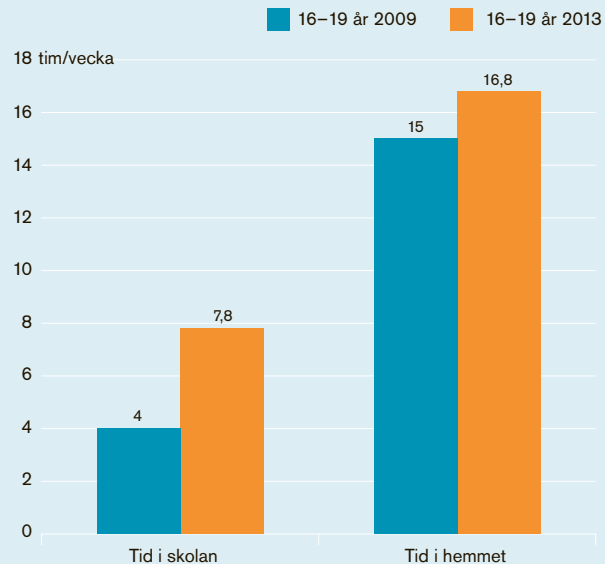
Hur ofta används internet i skolan i åldern 16-19 år? En jämförelse 2009-2013.

Diagram 6.14. Andel av barnen 16-19 år som använder internet i skolan någon/några gånger i veckan eller dagligen år 2009 och 2013.

Hur lång tid använde 12-15 åringar internet i skolan resp. i hemmet 2009 och 2013?

Diagram 6.15. Genomsnittlig tid som barnen 12-15 år använder internet under en vecka i hemmet och i skolan under 2009 respektive 2013.

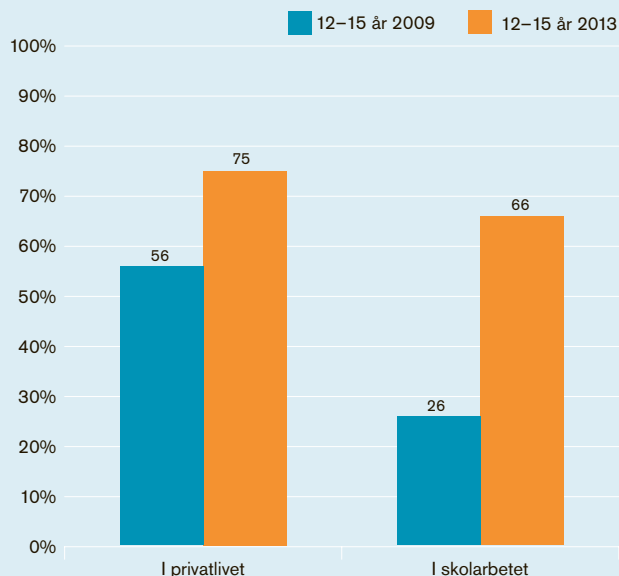

Hur lång tid använde 16-19 åringar internet i skolan resp. i hemmet 2009 och 2013?

Diagram 6.16. Genomsnittlig tid som ungdomar 16-19 år använder internet under en vecka i hemmet och i skolan under 2009 respektive 2013.

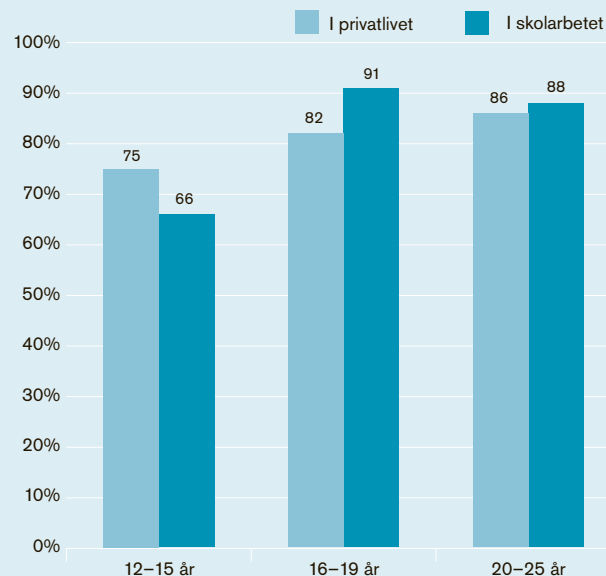
Tiden med internet i skolan har fördubblats
Ser vi till hur mycket tid som används i skolan för internet finner vi även här stora förändringar under de senaste åren. För fyra år sedan, 2009, lade 12-15-åringarna två timmar i veckan på internet och 16-19-åringarna dubbelt så mycket, fyra

timmar. I dag har de yngre mer än fördubblat sin användning till 5,6 timmar i veckan medan de äldre nästan har fördubblat sin användning. Tiden som ägnas åt internet i stort har också den ökat under de senaste åren men inte alls i samma utsträckning som internettiden i skolan.

Hur många anser att internet är viktigt för privatliv och för skolarbete? En jämförelse 2009-2013.

Diagram 6.17. Andel av barnen 12-15 år som anser att internet är viktigt eller mycket viktigt för dem privat i vardagslivet respektive för deras studier år 2009 och 2013.

Hur många anser att internet är viktigt för privatliv och för skolarbete?

Diagram 6.18. Andel av barnen i olika åldersgrupper som anser att internet är viktigt eller mycket viktigt för dem privat i vardagslivet respektive för deras studier år 2013.

Internet är idag viktigare för ungdomars studier än för deras privatliv

Internets ökade betydelse för skolarbetet har också satt sina spår i skolbarnens egna bedömningar. Andelen barn i åldern 12–15 år som anser att internet är viktigt eller mycket viktigt för deras studier har ökat från 26 procent (2009) till 66 procent i år (6.17). Det innebär mer än en fördubbling. Det intressanta med dessa bedömningar är att ungdomarna idag anser att internet är minst lika viktigt för deras studier som privat i vardagslivet. Så var inte fallet tidigare då internet främst bedömdes vara av betydelse för privatlivet utanför skolan med musik, sociala nätverk och video. Idag är det till och med så att 82 procent av de äldre ungdomarna (16–19 år) anser att internet är viktigt eller mycket viktigt för deras privata liv medan hela 91 procent anser detsamma om internets roll för deras studier (diagram 6.18).

Överhuvudtaget tycks ungdomarnas egna aktiviteter som att kolla fakta, skaffa information relaterat till skolarbete etcetera, vara mer frekventa än de internetuppgifter som ges i skolan. Fortfarande är det många av skolbarnen sju till nio år som aldrig använder internet i skolan och många i åldern tio till elva år som endast någon gång eller aldrig använder internet i skolan. ●

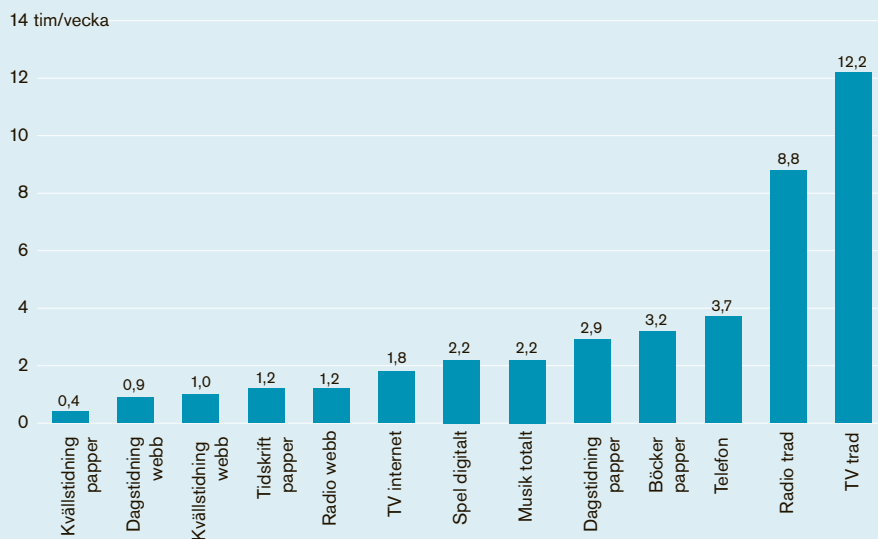
Svenskarna och internet finns nu som webbversion! På internetstatistik.se kan du enkelt sortera statistik på olika ämnen och dela diagram från årets rapport med dina vänner.

07

Håller webbversionerna på att ersätta de traditionella medierna?

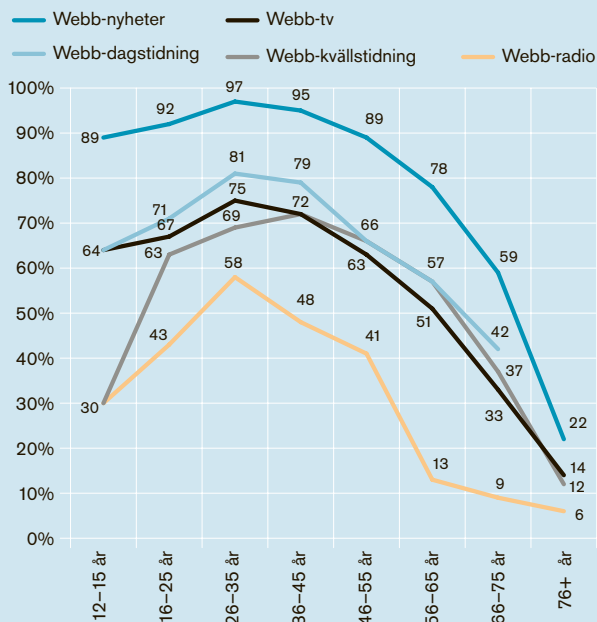
Traditionella medier i sina ursprungliga former dominerar fortfarande efter 18 år med internet svenskarnas medieanvändning. Mest tid ägnar vi oss åt att se på tv och lyssna på radio. Sedan följer pappersprodukter som böcker och tidningar. Men de traditionella medierna finns också i sina webbversioner på internet och tillsammans upptas en betydande del av tiden vi ägnar åt internet åt att ta del av innehållet i tv, radio och tidningar (Findahl, 2013a). Mest tid ägnar vi de traditionella formerna men webbversionerna har blivit en del av vardagsanvändningen. Det är en utveckling som har förblivit ganska stabil under de senaste åren.

De traditionella medierna har sålunda fortfarande kvar sina läsare och sin publik. Problemet är emellertid ekonomiskt. Annonstäckningen har minskat, och särskilt för dagstidningarna är utmaningen hur de skall kunna göra webbversionerna lönsamma när de är tillgängliga gratis. Trenden har under många år varit sjunkande upplagesiffror, men besparingar och sammanlagningar har hållit upp vinsterna. Presstödsnämndens rapport (2012) visar att 2010 ändå blev det femte bästa året sedan 1976 för dagspressen och att 2011 var det sjunde bästa året. (Se också Gustafsson, 2012). Resultatet för 2012 blev dock betydligt sämre efter kraftigt minskad annonsförsäljning (Presstödsnämnden 2013).

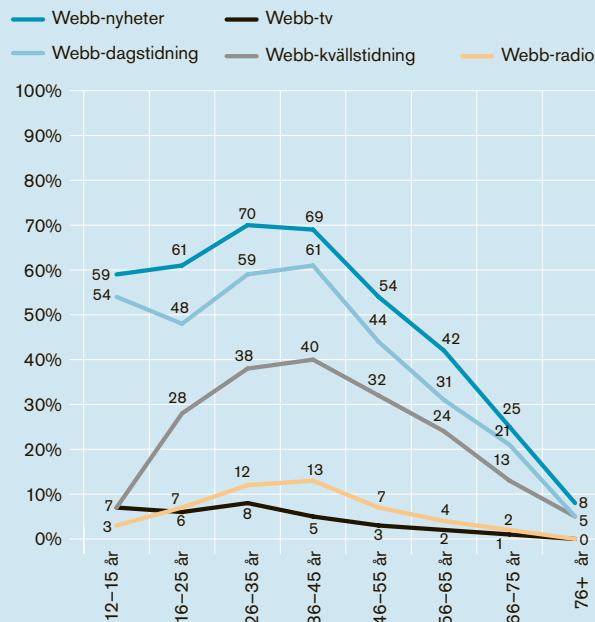
Hur lång tid per vecka ägnar svenska folket åt olika medier?

Diagram 7.1. Antal timmar per vecka som svenska folket (12+ år) i genomsnitt använder för olika medier år 2013.

Hur många tar någon gång del av traditionella medier på internet?

Diagram 7.2. Andel av internetanvändarna i olika åldrar som någon gång tar del av traditionella medier på internet.

Hur många tar dagligen del av traditionella medier på internet?

Diagram 7.3. Andel av internetanvändarna i olika åldrar som dagligen tar del av traditionella medier på internet.

Hur vanligt är det att ta del av traditionella medier på internet?

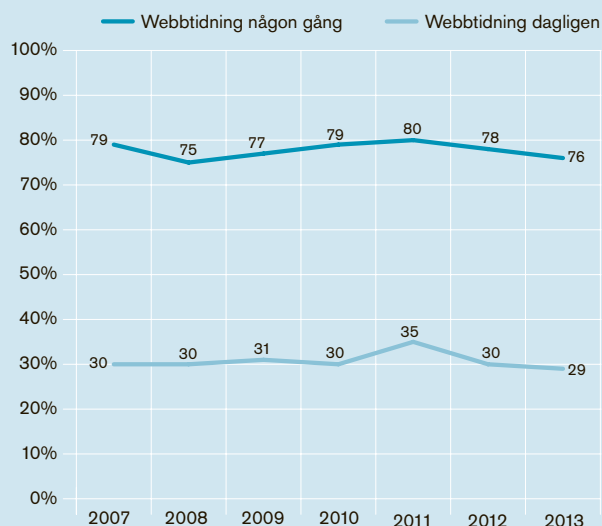
En stor del av den tid som ägnas åt internet upptas av att ta del av traditionella medier i deras webbversioner. Nästan alla upp till 55 år tar åtminstone ibland del av nyheter på internet, som produceras av traditionella medieföretag. En stor majoritet läser också ibland dags- och kvällstidningar på internet (59 resp 62 procent) och de ser på tv (64%), särskilt i åldrarna 26-45 år. Radiolyssnande över internet är mindre frekvent (45%) men förekommer upp till 55 år (diagram 7.2).

Den dagliga användningen, framför allt av radio (6%) och tv (4%), är begränsad men en majoritet i åldrarna upp till 45 år kollar dagligen på nyheter och läser dags-tidningar (diagram 7.3).

Skilj mellan daglig användning och användning ibland

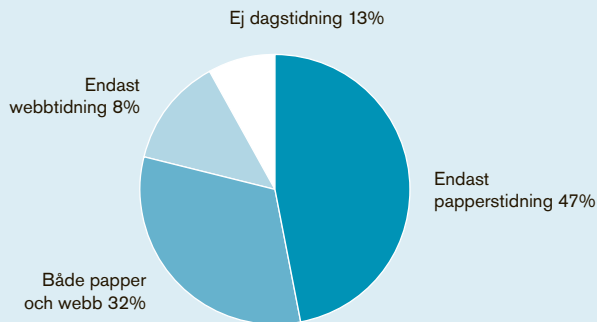
Utmärkande för den traditionella medieanvändningen är att den har blivit en del av de dagliga rutinerna. Vi läser morgontidningen vid frukosten, lyssnar på radion

i bilen eller när vi lagar mat och ser på tv efter middagen. Resultatet blir en hög daglig användning. För webbversionerna på internet är det annorlunda. Många har upptäckt att tidningarna och radio- och tv-programmen finns där och de flesta söker upp och tar del av detta inne-

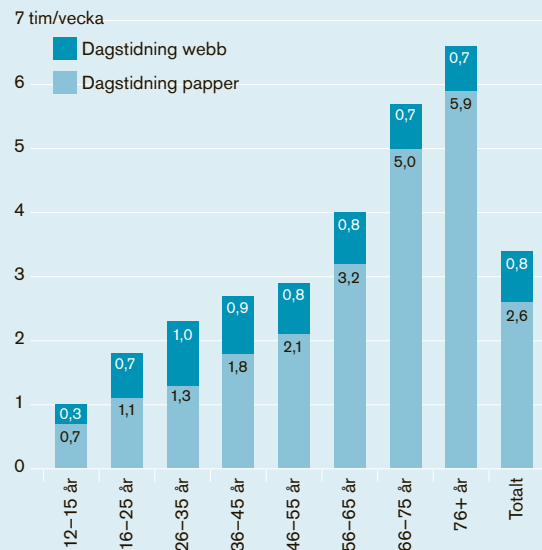
Har tidningsläsningen på webben förändrats 2007-2013?

Diagram 7.4. Andel av internetanvändarna som läser en tidning på internet någon gång respektive dagligen.

Hur fördelar sig läsningen av dagstidning mellan papper och webb?

Diagram 7.5. Andel av befolkningen som läser dagstidning på papper eller på webb eller en kombination av dessa.

Hur fördelar befolkningen sin lästid mellan papper och webb under en vecka?

Diagram 7.6. Genomsnittlig tid som olika åldersgrupper i befolkningen ägnar sig åt att läsa dagstidningar på papper och på webb.

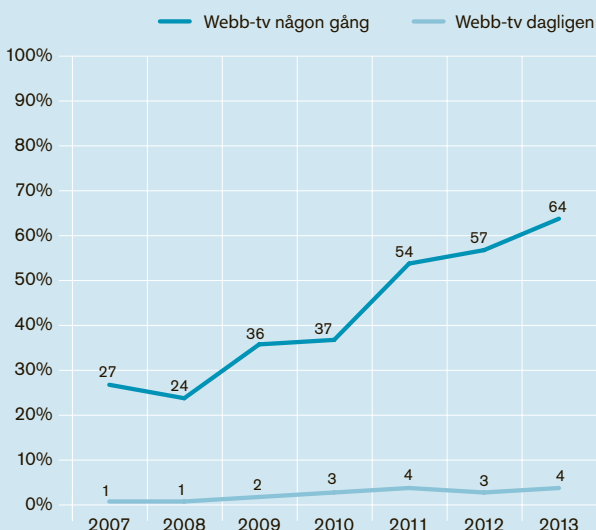
håll ibland. I synnerhet att televisionen finns att hitta på internet har allt fler upptäckt under de senaste åren. Men det dagliga tittandet på play-tv är fortfarande begränsat (4%) och har varit det under lång tid (diagram 7.7). Undantaget är dagstidningarna som har en trogen

daglig läsarskara på webben (30%) av vilka de flesta också läser papperstidningar (diagram 7.5).

Tidningsläsning på papper och på internet

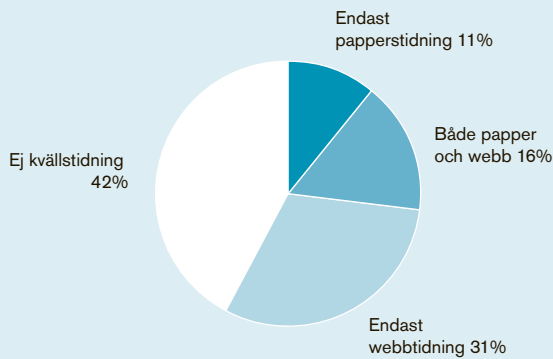
Att läsa en dagstidning har länge tillhört svenska folkets dagliga rutiner. Så är fortfarande fallet särskilt bland den äldre delen av befolkningen. Tidningarna finns också tillgängliga i sina webbversioner på internet vilket många utnyttjar. Men fortfarande läser hälften av internetanvändarna (47%) sin tidning endast på papper. En mindre grupp (8%), företrädesvis unga, läser bara tidningar på nätet.

Mer tid läggs ner på papperstidningen, vilket tyder på att webläsandet ofta är kortvarigt och översiktligt. Här behövs mer fördjupande studier för att få reda på hur läsningen på webben går till. Bland de yngre, 16-35 år, där tidningsläsandet ännu inte fått rutinkaraktär är tidsfördelningen mer jämn mellan papperstidningar och tidningar på webben. Totalt sker 77 procent av tidningsläsningen i papperstidningen och 23 procent i webbversionen.

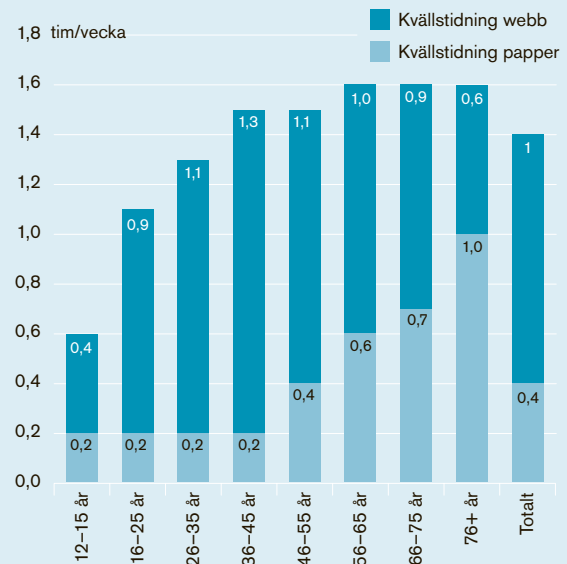
Har tittandet på webb-tv förändrats 2007-2013?

Diagram 7.7. Andel av internetanvändarna som ser tv på internet någon gång respektive dagligen.

Hur många läser kvällstidning på papper eller webb eller båda?

Diagram 7.8. Andel av befolkningen som läser kvällstidning på papper eller på webb eller en kombination av dessa.

Hur fördelar sig tiden för kvällstidningsläsning mellan papper och webb?

Diagram 7.9. Genomsnittlig tid som olika åldersgrupper i befolkningen ägnar sig åt att läsa kvällstidningar på papper och på webb.

Kvällstidningsläsning på papper och på webb

Kvällstidningar som av tradition är beroende av lösnummerförsäljningen kan inte lita på en fast skara prenumeranter. Det öppnar upp för kvällstidningar som görs tillgängliga på internet. Det är också vad som skett. Problemet är dock fortfarande hur de skall göra sina webbversioner lönsamma när samtidigt siffrorna för pappersupplagorna sjunker. Hälften av dagspressens minskade upplagor härrör från kvällspressen.

Aftonbladet var tidigt ute i mitten på 90-talet med en webbupplaga på internet och dominerar fortfarande. En liten minoritet (11%) läser idag kvällstidningar bara på papper. Den största gruppen (31%) läser bara på webben och en något mindre grupp (16%) läser både papper och webb.

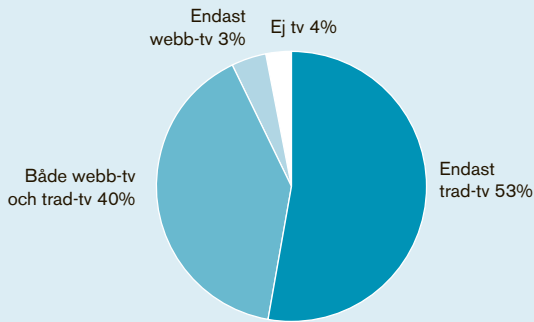
De flesta som läser en kvällstidning idag läser således tidningen bara i dess webbversion. Det återspeglar sig också i hur lästiden fördelar sig mellan papper och webb. Endast bland pensionärerna som fortfarande föredrar kvällstidningen på papper fördelar sig tiden mellan pap-

per och webb ganska jämnt. I alla andra åldersgrupper dominerar webben även i lästid. Totalt sker 70 procent av kvällstidningsläsningen på internet.

Tv-tittandet traditionellt och/eller på webb

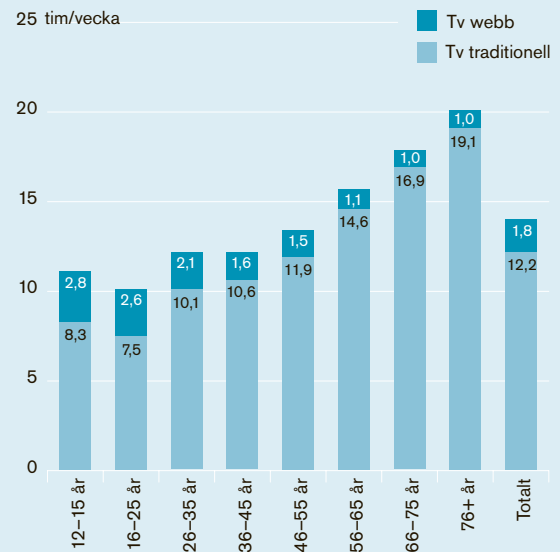
De senaste åren har tekniken för strömmande tv och video blivit allt bättre och allt fler har upptäckt att tv-program också finns tillgängliga på internet (diagram 7.7). 64 procent har någon gång sett ett tv-program via internet. Så gott som alla dessa ser också på tv på traditionellt sätt. Endast tre procent av befolkningen ser endast på tv via internet (diagram 7.10).

Det dagliga tv-tittandet på webben är fortfarande mycket begränsat vilket också syns vid en jämförelse mellan de tider som ägnas traditionell tv och webb-tv. Fem till tio procent av tv-tiden ägnas åt internet från 46 år och uppåt. Även här skiljer sig de unga från de äldre. De ser visserligen också på traditionell tv, men 20 till 25 procent av deras tv-tid ägnas åt internet (diagram 7.11). Ibland har de unga svårt att minnas vilken plattform de använde när de såg ett

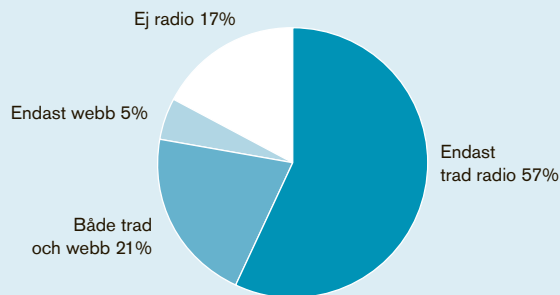
Hur många ser på tv på traditionellt sätt eller på internet eller båda?

Diagram 7.10. Andel av befolkningen (12+ år) som ser på tv på traditionellt sätt eller via internet eller en kombination av dessa.

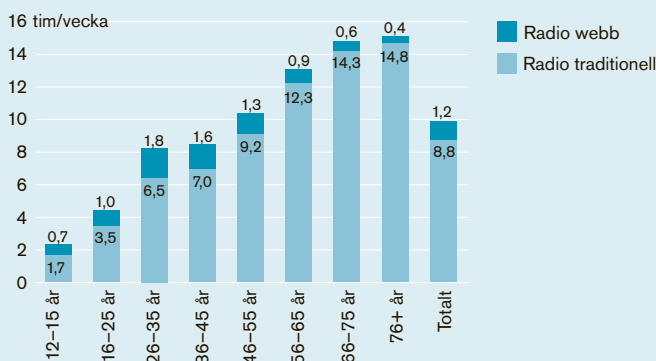
Hur fördelar sig tiden för tv-tittande mellan internet och det traditionella?

Diagram 7.11. Genomsnittlig tid som olika åldersgrupper i befolkningen ägnar sig åt att se på tv på traditionellt sätt och på internet.

Hur många lyssnar på radio på traditionellt sätt eller på internet eller båda?

Diagram 7.12. Andel av befolkningen (12+ år) som lyssnar på radio på traditionellt sätt eller via internet eller en kombination av dessa.

Hur fördelar sig tiden för radiolyssnande mellan internet och det traditionella?

Diagram 7.13. Genomsnittlig tid som olika åldersgrupper i befolkningen ägnar sig åt att lyssna på radio på traditionellt sätt och på internet.

tv-program (Findahl, 2013c). Totalt i befolkningen ägnas 87 procent av tittartiden åt den traditionella televisionen.

Radiolyssnande på radio och på internet

Musik var inkörsporten för många unga till internet. Det var här de kunde spara sin musik och byta och dela med andra. Musiktjänsten Spotify öppnade också upp för den strömmande musiken som många idag är uppkopplade till.

Radion som traditionellt medium har haft svårare att hitta sin publik på internet. Dels är dess publik äldre och dels är lyssningssituationerna kopplade till dagliga rutiner och redan existerande radioapparater i hemmet eller bilen eller i hörlurarna.

Det traditionella radiolyssnandet dominerar således fortfarande och endast fem procent av befolkningen använder bara internet för att lyssna på radio. Alla andra lyssnare använder traditionell radio även om en ökande andel också kompletterar med internet. Det innebär att den absolut största delen av lyssnartiden på radio (88%) ägnas den traditionella radion.

Hur stor del av tiden på internet går åt till traditionella medier?

Den mesta tiden vi ägnar åt medier går till de traditionella medierna i dess traditionella former, men summerar vi hur mycket tid som läggs på att läsa tidningar på internet, lyssna på radio och se på tv på internet blir summan allt från 2,7 timmar i veckan för de äldsta till sex timmar i veckan för de i åldern 26 till 35 år. Det innebär att ungefär 40 procent av tiden som de i åldern 26 till 65 år tillbringar på internet går åt till att ta del av innehåll från traditionella medier. Här har vi slagit ihop internettiden i hemmet med tiden som tillbringas på internet på andra platser utanför hem och arbete/skola. Beräknat över hela befolkningen ägnas en tredjedel (33%) av den "fria" internettiden åt innehåll från traditionella medier.

Viktigaste nyhetskällan i olika åldrar

Televisionen bedömdes länge vara den viktigaste nyhetskällan för de flesta i alla åldrar, vid sidan av personliga kontakter med familj och vänner. Men successivt

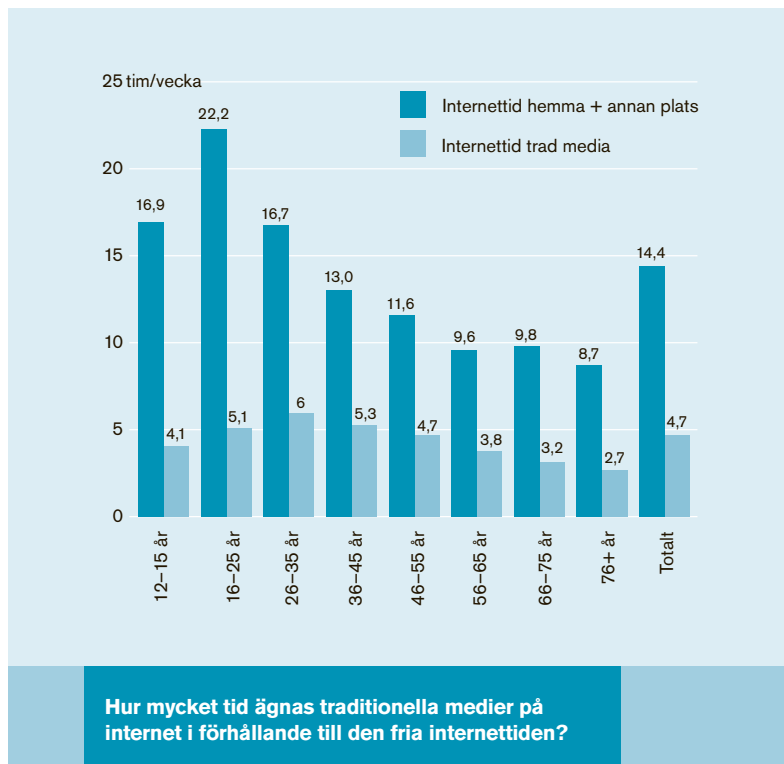

Diagram 7.14. Genomsnittlig tid under en vecka som olika åldersgrupper använder i hemmet och på andra platser (utanför hem och arbete/skola) och tiden som de använder internet för att följa traditionella medier (tidningar, radio och tv).

Porträtt 5

Mycket engagerad kvinnlig 66-årig läkare som känner sig beroende av internet

2013. Den kvinnliga läkaren arbetar fortfarande och lever i ett två-personershushåll med egen dator, mobil och tillgång till en surfplatta som hon använder någon gång ibland. Hon är förutom sitt arbete mycket engagerad i en rad frågor som rör miljö och kultur och framför allt folkrörelser och kyrkliga frågor.

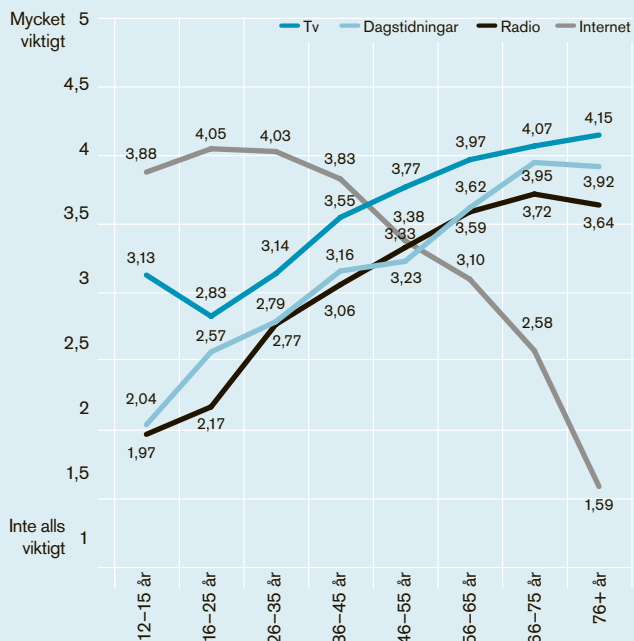
2004 började hon använda internet med hjälp av familj och vänner. 2005 använde hon internet hemma tio timmar i veckan och en timme på arbetet. Med hjälp av internet fick hon ökade kontakter med människor som delade hennes hobby och intresse för religion. Hon är ännu inte medlem av någon intressegemenskap på internet.

2011 besöker hon Facebook dagligen och även sina intressegemenskaper kring politik och natur. Hon använder sin smartmobil (fem tim/vecka) och har 25 appar på den. Hon är också på Twitter och pu-

blicerar dagligen var hon befinner sig. Hon känner sig helt och fullt delaktig i informationssamhället. Hemma använder hon internet 25 timmar i veckan. Hon läser dagstidningen på papper, läser tidskrifter och böcker och ser på vanlig tv. Samtidigt söker hon upp nyheter på internet, läser tidning på internet, lyssnar och laddar ner musik.

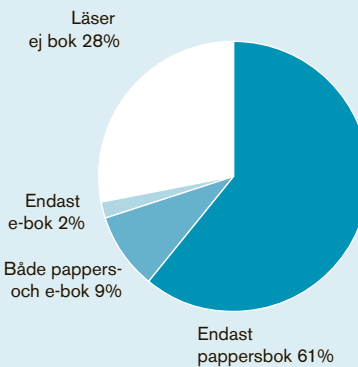
2013. Hon ser fortfarande på traditionell tv (14 tim/v), lyssnar på radio (nio tim/v) och läser morgontidningen (sex tim/v). Det händer att hon läser någon tidning på internet eller ser på ett tv-program, men de traditionella medierna dominerar som de också gjorde för tio år sedan innan hon började använda internet. Hon ägnar också en hel del tid att läsa böcker som hon alltid gjort.

Den tid hon tillbringar på internet (15 tim/v) ligger något över genomsnittet och den tillbringar hon till stor del på Facebook eller på Dagens Seglora, som är en nyhets- och diskussionsida som behandlar religiösa frågor. Internet har blivit mycket viktigt för henne både privat och i arbetet. Dagligen använder hon internet när hon är på resa och på andra platser utanför hemmet och känner sig till stor del delaktig i informationssamhället. Samtidigt känner hon ett visst beroende. Hon känner sig ofta orolig eller deppig när hon inte har tillgång till internet.

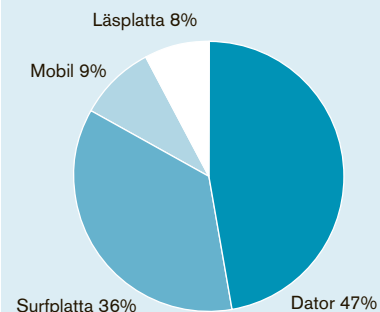
Hur viktiga som nyhetskälla är olika medier i olika åldrar?

Diagram 7.15. Genomsnittlig bedömning av olika mediers viktighet som nyhetskälla, på en femgradig skala, i olika åldersgrupper i befolkningen.

Hur många läser pappersbok och/eller e-bok?

Diagram 7.16. Andel av befolkningen (12+ år) som läser böcker, e-böcker eller en kombination av dessa under en genomsnittlig vecka.

Vad använder man för att läsa e-böcker?

Diagram 7.17. Fördelning av olika utrustning som e-boksläsarna (12+ år) använder för att läsa e-böcker.

har internet övertagit den rollen bland de yngre och idag är internet den viktigaste källan för nyheter upp till 45 år och helt dominerande för de yngre upp till 35 år. Därefter intar televisionen platsen som den viktigaste nyhetskällan.

Ju äldre man är desto viktigare blir traditionella medier som radio och dagstidningar och även televisionen. Samtidigt avtar snabbt internets roll som nyhetskälla. I åldern 46 till 55 år är alla medier ungefär lika viktiga. Sammanfattningsvis: Internet för unga, dagstidning för äldre och tv för de flesta.

Beräknat över hela befolkningen behåller dock televisionen platsen som den viktigaste källan till nyheter med 3,6 på den fyrgradiga skalan, följd av internet (3,4), dagstidningen (3,2) och radion (3,1). Viktigast är dock personliga kontakter med vänner och familj (3,9).

Få läser e-böcker och ännu färre har speciella läsplattor

Medan handeln och läsningen av e-böcker hela tiden växer i USA har den aldrig rik-

tigt kommit igång i Sverige. Tre procent av befolkningen läser en e-bok någon gång i veckan och totalt är det elva procent som någon gång läst en e-bok. Det är nästan exakt samma siffror som förra året (Findahl, Soi 2012).

De flesta (47%) som läser en e-bok gör det på datorn, sedan kommer surfplattan (36%) medan långt färre läser e-boken på mobilen (9%) eller på en särskild läsplatta (8%). Det är särskilt i åldrarna 35-65 år som surfplattan används för bokläsning. Nästan alla som läser e-böcker läser också vanliga pappersböcker.

Fildelarna läser e-böcker men inte mer än andra

Det sägs ibland att den utspridda vanan att ladda ner musik, filmer och böcker snedvrider marknaden för e-böcker, eftersom böckerna laddas ner gratis. Det skulle innebära att fildelarna läste mycket mer e-böcker än andra. Men så är inte fallet. Andelen fildelare i befolkningen är 21 procent (24% av internetanvändarna) och andelen fildelare bland e-boksläsare är 25 procent. ●

Svenskarna och internet finns nu som webbversion! På internetstatistik.se kan du enkelt sortera statistik på olika ämnen och dela diagram från årets rapport med dina vänner.

08

Digitala klyftor

När internet började sprida sig i mitten av 90-talet var skillnaderna stora mellan olika grupper i samhället. Det var främst tjänstemännen med kontorsarbete och vana att arbeta med datorer som först började att använda internet. Skillnaderna var också stora mellan kvinnor och män och vid denna tid var internet ännu inget för barn och ungdomar (Findahl, Soi 2000). Klyftan mellan tjänstemän och arbetare blev allt större och var som störst 1999 (80% vs 40%) för att sedan långsamt minska när spridningen bland tjänstemännen började närma sig 95 procent och därmed slå i taket, medan andelen internetanvändare bland arbetarna fortfarande ökade något för varje år (Findahl, Soi 2009).

Digitala klyftor försvinner och nya uppstår

Hur ser det ut idag två decennier efter internets introduktion? Finns de digitala klyftorna kvar? Ja, de finns fortfarande kvar men de har idag en helt annan dimension. I slutet av 90-talet rörde sig skillnaderna i internetanvändning (mellan inkomst- och utbildningsgrupper) om 30–40 procentenheter, medan skillnaderna idag ligger på mindre än tio procentenheter. Det finns dock ett undantag, de äldre. Bland dem finns fortfarande stora grupper som inte använder internet, framför allt bland lågutbildade och kvinnor.

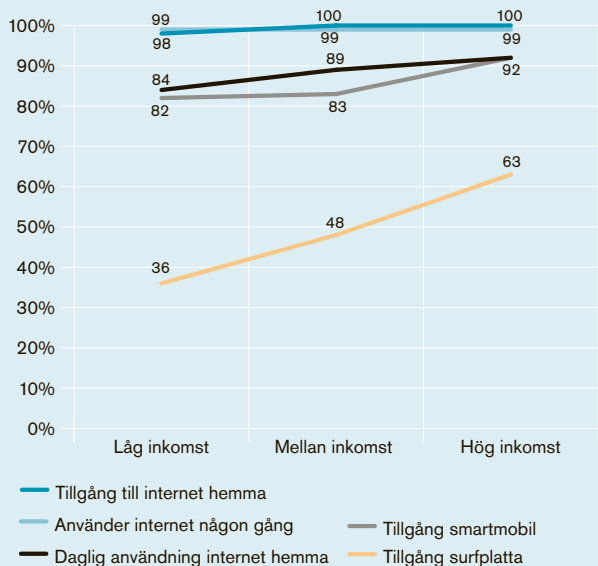
Samtidigt växer nya digitala klyftor fram i takt med den mobila utvecklingen. Smarta mobiler och surfplattor har på bara några år förändrat möjligheterna att koppla upp sig till internet. Nu är det ungdomar och den nya föräldrargenerationen som är först medan de äldre är mer avvaktande. Även inkomst och utbildningsnivå spelar in så att andelen med smarta mobiler är betydligt högre hos de med hög inkomst och hög utbildning, och mångdubbelt högre när det gäller surfplattor.

Bland ungdomar och barnfamiljer har dock de smarta mobilerna idag blivit så vanliga att skillnaderna beroende på inkomst och utbildning i dessa grupper är mycket små medan de fortfarande är betydande för tillgången till surfplattor även bland barnfamiljer.

Digitala klyftor bland barn och unga 2–25 år

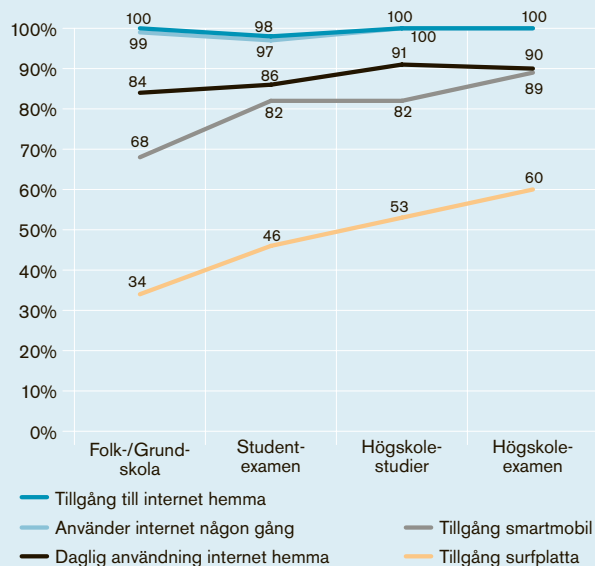
Nästan alla barn och unga har idag tillgång till internet och de använder internet hemma. Det innebär att den digitala klyftan till stor del har försvunnit och att de flesta barn oberoende av föräldrarnas utbildning eller inkomst använder internet. Även när det gäller tillgång till smarta mobiler är skillnaderna små (80 till 90 procent har en smartmobil) utom för de med lågutbildade föräldrar där andelen är betydligt lägre (68%).

Skillnader mellan barn med olika föräldrabakgrund är dock tydliga när det

Användning och tillgång till olika utrustning efter föräldrarnas inkomst.

Diagram 8.1. Andel barn till föräldrar med olika inkomst (tre ungefär lika stora grupper) som använder och har tillgång till olika utrustning för uppkoppling till internet.

Användning och tillgång till olika utrustning efter föräldrarnas utbildning.

Diagram 8.2. Andel av barn till föräldrar med olika utbildning som använder och har tillgång till olika utrustning för uppkoppling till internet.

gäller surfplattorna. Det är här dagens digitala klyfta finns. Andelen barn med surfplattor är dubbelt så stor i familjer med hög utbildning och inkomst jämfört med barn i familjer där föräldrarna är lågutbildade med låg inkomst. Detta är förväntat eftersom surfplattan är inne i sin primära spridningsfas då olika grupper är olika snabba att hänga på den senaste utvecklingen. Skillnaderna mellan barn från olika bakgrunder finns också bland förskolebarn och småskolebarn.

Barn två till elva år:

hur många använder surfplatta?

Surfplattorna har blivit mycket populära bland barnfamiljerna under det senaste

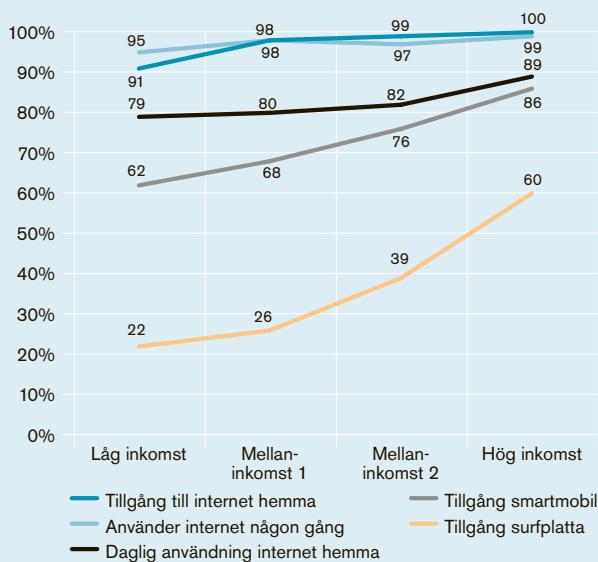
året. Men alla barn har inte tillgång till sådana. Vanligast har det blivit bland barn till välutbildade och välbeställda föräldrar, även om en majoritet av barnen även i andra familjer har tillgång till surfplattor.

Digitala klyftor i den arbetande befolkningen 25–65 år

Även om det är stora skillnader i hur mycket man använder sig av internet i olika yrken, så har skillnaderna som fanns för 15 år sedan mellan arbetare och tjänstemän, i tillgång och användning av internet i hemmet, till stor del försvunnit. Det finns fortfarande skillnader när det gäller hur mycket man använder internet. Den dagliga användningen

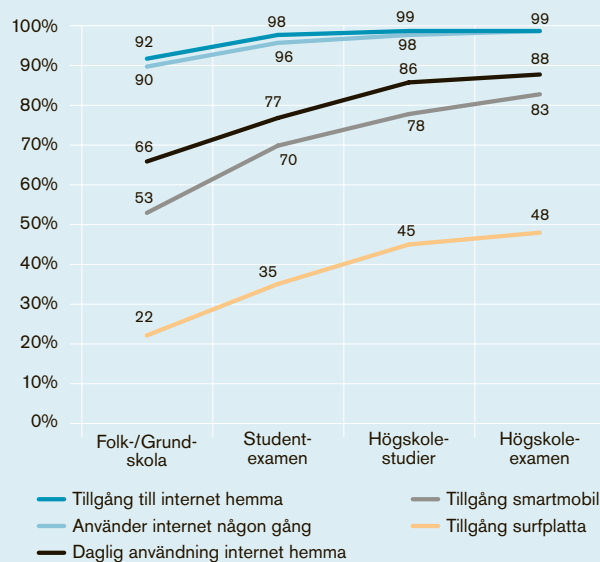
	Föräldrars utbildning			Föräldrars inkomst		
	Studentexamen eller mindre	Högskolestudier	Högskoleexamen	Låg	Mellan	Hög
Använder surfplatta	56%	59%	71%	54%	58%	74%

Tabell 8.1. Andel av barn till föräldrar med olika utbildning och inkomst i åldern två till elva år som använder en surfplatta.

Användning och tillgång till olika utrustning efter inkomst i ålder 25–65 år.

Diagram 8.3. Andel av fyra lika stora inkomstgrupper i åldern 25–65 år som använder och har tillgång till olika utrustning för uppkoppling till internet.

Användning och tillgång till olika utrustning efter utbildning i åldern 25–65 år.

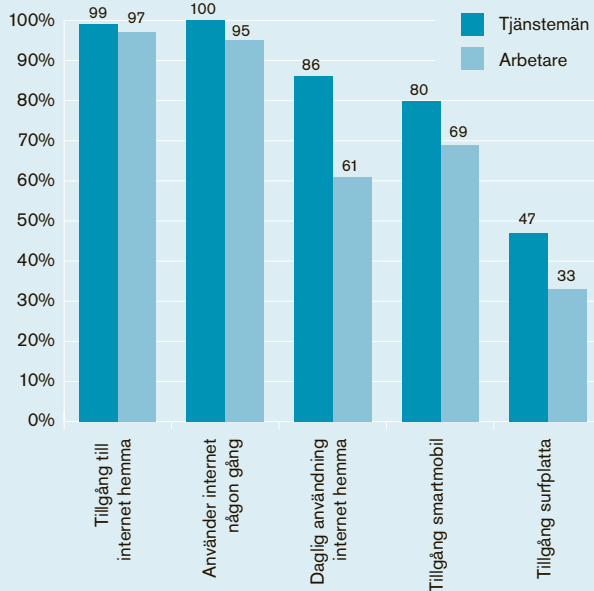
Diagram 8.4. Andel av fyra utbildningsgrupper i åldern 25–65 år som använder och har tillgång till olika utrustning för uppkoppling till internet.

i hemmet är större bland de med hög utbildning och inkomst.

Dagens digitala klyftor syns istället tydligast när det gäller det mobila internet, framför allt tillgång och användning av surfplattor. Men det finns också tydliga skillnader i användningen av smarta mobiler. Upp mot 90 procent av de med hög utbildning

och den tredjedel med högst inkomster har en smartmobil jämfört med 50 procent av de med lägst utbildning och 60 procent av de med lägst inkomst.

Skillnaderna är ännu tydligare för surfplattorna. 20 procent jämfört med 50–60 procent bland de med hög utbildning och inkomst.

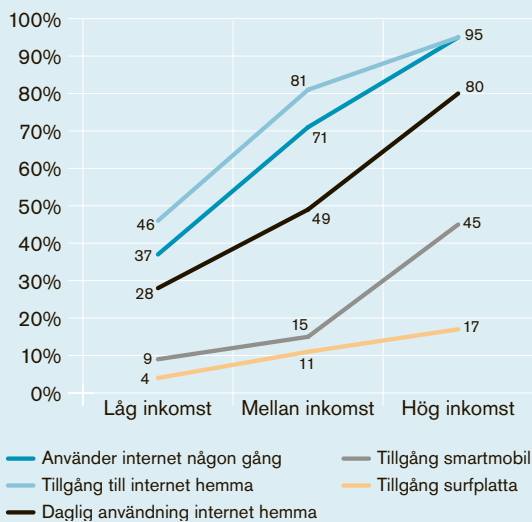
Användning och tillgång till olika utrustning efter yrke i åldern 25–65 år

Diagram 8.5. Andel av arbetare och tjänstemän som använder och har tillgång till olika utrustning för uppkoppling till internet.

Digitala klyftor bland de över 65 år

I gruppen över 65 år finns fortfarande stora skillnader, även när det gäller internetanvändning, beroende på utbildning och inkomst. Det är framför allt pensionärernas yrkesbakgrund som spelar in. Nästan alla pensionärer med hög utbildning och inkomst använder internet jämfört med omkring 40 procent bland de med låg inkomst och utbildning. Skillnaderna är också betydande mellan kvinnor och män.

Tillgången till mobilt internet är liten bland alla pensionärer, vilket medför små skillnader mellan olika pensionärsgrupper. De stora skillnaderna finns istället mellan de yngre och medelålders och pensionärerna, även om 45 procent av de mest välbeställda pensionärerna har en smartmobil.

Användning och tillgång till olika utrustning efter inkomst i åldern över 65 år.

Diagram 8.6. Andel av tre inkomstgrupper i åldern över 65 år som använder och har tillgång till olika utrustning för uppkoppling till internet.

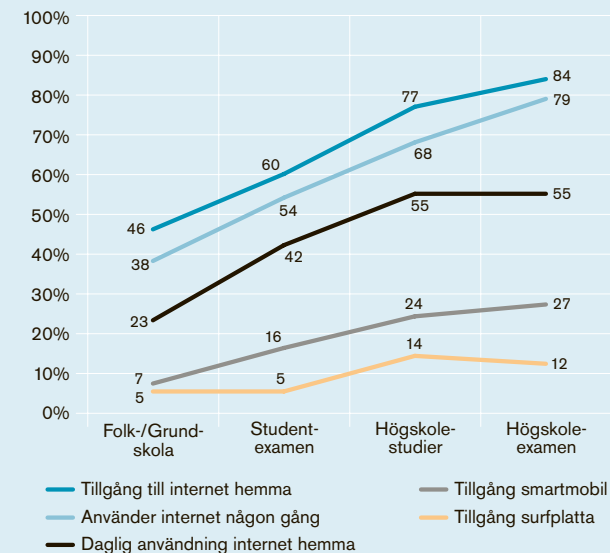
Sammanfattning

Den klassiska digitala klyftan mellan rika och fattiga, mellan hög- och lågutbildade, mellan arbetare och tjänstemän har till stor del försvunnit. Så gott som alla använder och har tillgång till internet i hemmet. Rester av den digitala klyftan finns dock kvar bland pensionärerna där många fortfarande inte är internetanvändare.

När en klyfta försvinner dyker andra upp, nu gäller det hur det mobila internet sprids. Bland de unga har redan nästan alla en smartmobil vilket innebär att skillnaderna är små i de åldersgrupperna. De är större bland de medelålders och här skiljer de med låg utbildning ut sig från de andra utbildningsgrupperna. De har i mycket mindre utsträckning än andra tillgång till en smartmobil och en surfplatta. Ännu tydligare är skillnaderna bland pensionärerna. Här är det de välutbildade med bra ekonomi som skiljer ut sig från övriga.

Stad och land

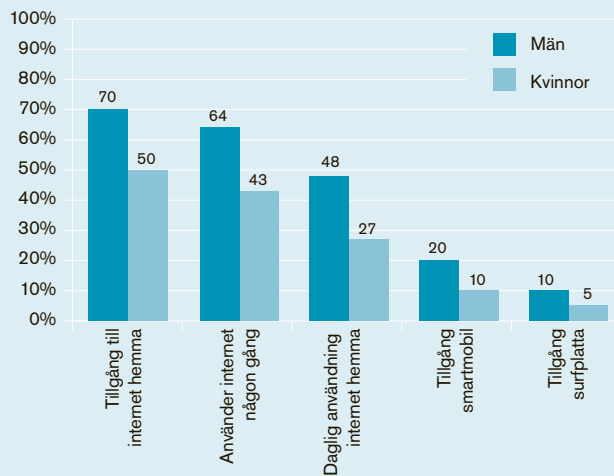
Stad och land skiljer sig inte åt när det gäller användningen av internet. 89 procent av de som bor i staden och 88 procent

Användning och tillgång till olika utrustning efter utbildning i åldern över 65 år.

Diagram 8.7. Andel av fyra utbildningsgrupper i åldern över 65 år som använder och har tillgång till olika utrustning för uppkoppling till internet.

cent av de som bor på landet använder internet åtminstone ibland. De intervjuade själva har fått avgöra var de bor, i en stad eller på landet. Ungefär lika många i stad som på landet (95%) har en mobil. Däremot är det fler som har smarta telefoner i staden (71%) än på landet (61%), och man använder den under längre tid: 6,8 timmar i veckan vs. 5,7 timmar. Fler i staden använder också en surfplatta: 37% vs. 30%. De flesta har tillgång till bredband både i stad och land men det är fler som saknar bredband på landet: sex procent vs. fyra procent. ●

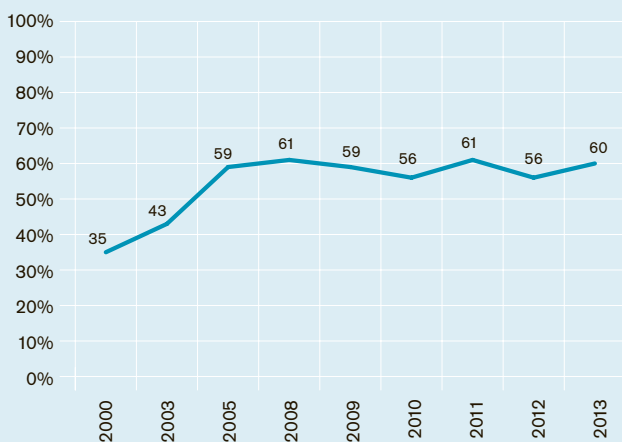
Användning och tillgång till olika utrustning efter kön i åldern över 65 år.

Diagram 8.8. Andel av män och kvinnor i åldern över 65 år som använder och har tillgång till olika utrustning för uppkoppling till internet

09

Delaktighet och beroende

Allt sedan den första undersökningen av "Svenskarna och Internet", som gjordes år 2000, har de som intervjuats fått svara på frågan i vilken mån de känner sig delaktiga i det nya informationssamhället. År 2000 hade omkring hälften av svenskarna börjat använda internet och 35 procent av befolkningen svarade ja, att de kände sig till stor del eller helt och fullt delaktiga. Andelen delaktiga ökade fram till år 2005 i takt med att allt fler började använda internet. Vid den tiden hade sju av tio blivit internetanvändare. Men därefter har andelen som känner sig delaktiga inte ökat ytterligare trots att det nu är nästan nio av tio som använder internet. Istället har andelen som känner sig delaktiga i det nya informationssamhället legat kring 60 procent och fortfarande år 2013 är det 40 procent av befolkningen som inte alls eller bara känner sig lite delaktiga. Detta

Hur stor andel av befolkningen känner sig delaktiga i informationssamhället?

Diagram 9.1. Andel av befolkningen som känner sig helt och fullt eller till stor del delaktig i det nya informationssamhället.

kräver en förklaring. Det räcker kanske inte att man bara använder internet för att man skall känna sig delaktig? Känslan av delaktighet hänger kanske ihop med hur man använder internet och till vad.

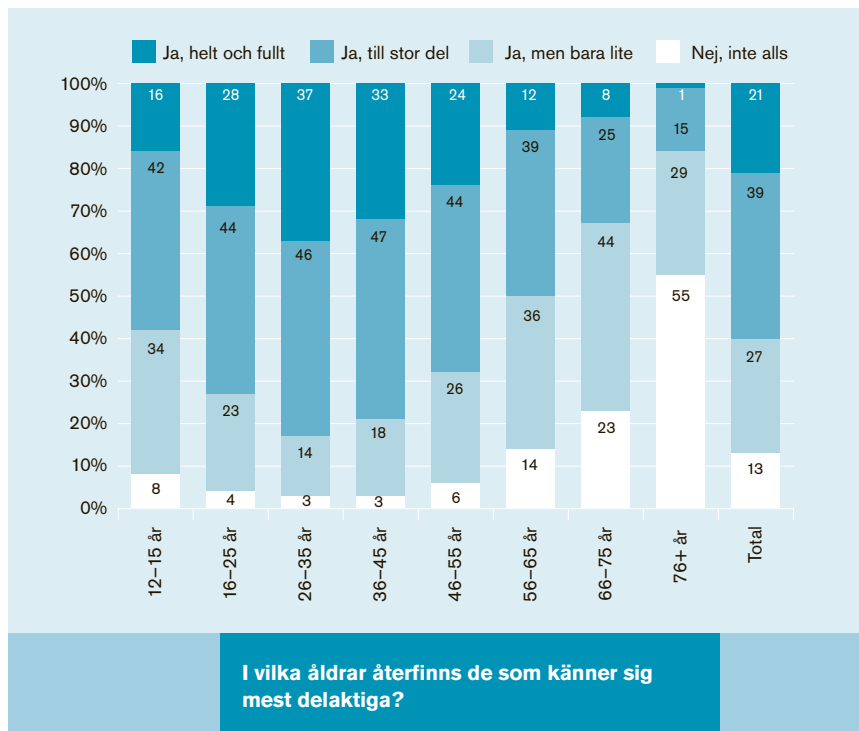
Vad är det som utmärker dem som känner sig delaktiga i informationssamhället?

Vad är det som utmärker dem som känner sig helt och fullt delaktiga i informationssamhället? Ja, de har naturligtvis en egen dator. De är företrädesvis unga och välutbildade med en god inkomst och tycker om att prova nya tekniska prylar. De tillbringar mycket tid på internet. Här tycks internettiden på arbetet spela större roll än internettiden hemma. Mycket tid tillbringas också på de sociala nätverken. Av vikt kan också vara om man ser mycket video på Youtube eller om man dagligen använder internet för kultur, litteratur eller vetenskap. Det hjälper till om man skriver på en blogg eller en mikroblogg som Twitter. De som känner sig mest delaktiga är små grupper som till exempel flera gånger dagligen är på Twitter eller som flera gånger dagligen poster inlägg och kommentarer på öppna diskussionsforum.

Det som tycks påverka känslan av delaktighet är således hur aktiv man själv är. Hit hör inte bara bloggar och mikrobloggar utan också i vilken mån man gör egna statusuppdateringar, kommenterar vad andra skriver och poster inlägg på öppna diskussionsfora. Det är också här vi kan finna de starkaste sambanden mellan känslan av delaktighet och olika aktiviteter.

Starkast samband uppvisar dock bakgrundsvariabler som utbildning och inkomst, vilket innebär att de med hög utbildning och inkomst i genomsnitt känner en större delaktighet. Sedan kommer hur centralt internet är för ens arbete, och därefter en rad olika aktiviteter.

Tydligast samband med känslan av delaktighet har åldern. Den ökar till en början med stigande ålder. Mest delaktiga känner sig de i åldern 16–45 år där drygt åtta av tio känner sig helt och fullt eller till stor del delaktiga. Sedan minskar delaktigheten med stigande ålder och bland pensionärerna är det få som känner sig helt och fullt delaktiga. Majoriteten känner tvärtom. Bland de äldre pensionärerna (76+ år) är det fyra av fem som känner sig bara lite eller inte alls delaktiga.

I vilka åldrar återfinns de som känner sig mest delaktiga?

Diagram 9.2. Andel av befolkningen i olika åldersgrupper som känner olika grad av delaktighet i det nya informationssamhället.

Porträtt 6

45-årig kvinna med två barn som känner sig helt och fullt delaktig i det nya informationssamhället

Redan 1993 började hon använda internet och tillhörde då innovatörerna som intresserade sig för internet innan det hade fått någon större spridning. Hon tycker om att prova nya tekniska saker och är idag utvecklingsingenjör och kravsättare. Hon är gift och har två barn, tolv och femton år gamla.

2013. I hemmet finns sex datorer. Självt har hon egen dator och en smartmobil som är mindre än ett år gammal, och som hon använder flera gånger om dagen. Den tid hon är uppkopplad till internet är tio timmar i veckan i hemmet ungefär som genomsnittet av internetanvändare, sju timmar med mobil och en timme i veckan på arbetet. Internet är mycket viktigt för henne privat och hon är mycket kunnig på datorer. Datorn använder hon mer än mobilen utom när det gäller spel, och ungefär lika ofta dator och mobil för att läsa e-post och besöka sina sociala nätverk. Ett av hennes stora intressen är att handarbete och förutom Facebook och LinkedIn är hon också medlem på Ravelry som bland annat riktar in sig på stickning och virkning och är även med i nätverket Allt för föräldrar.

I hemmet prenumererar man på en dagstidning och hon läser papperstidningen (två tim/vecka), lyssnar på radio (2,5 tim/vecka), läser böcker (två tim/vecka) och ser på tv (14 tim/vecka). Det är ungefär samma medieanvändning som hon hade för tio år sedan. Hon tillbringar fortfarande mycket lite tid med att söka upp traditionella medier på nätet, förutom Aftonbladet ibland.

I hemmet finns också en surfplatta som hon använder någon eller några gånger i veckan. Den tolvåriga dottern är dagligen ute på internet och hon ser på video, besöker sociala nätverk, spelar spel, söker fakta och gör skolarbeten. När barnen var i förskoleåldern handlade deras internetanvändning mest om spel och pussel. När de blev äldre fortsatte de att spela men började också "messa" med kompisar (msn), söka information via google, vara med i tävlingar och göra läxor.

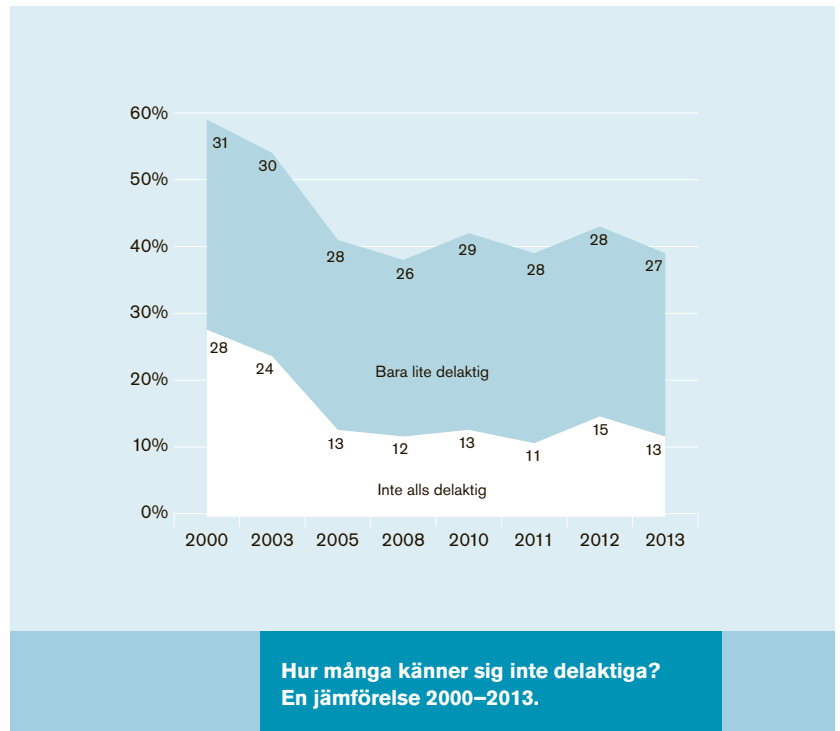
2003. För tio år sedan var hon ensamstående med två små barn och hennes internetanvändning var inriktad, förutom på e-post och hobby, på kontaktsökning. Hon har fått kontakt med nya människor över nätet och ett tiotal har hon sedan mött utanför internet. "En fördel med internet är att man kan hitta mailvänner som man kan diskutera med, lägga upp foton och även jämföra olika varor utan att behöva åka runt och besöka affärer". Hon är intresserad av orientering och har varit med i flera idrottsföreningar. Genom internet har hon här fått många nya kontakter. 2007 hade hon en Wap-telefon som man kunde koppla upp till internet, men det gjorde hon inte.

Vad utmärker dem som inte känner sig delaktiga?

En sak som utmärker dem som inte känner sig delaktiga kan vara att de inte har tillgång till internet hemma. Men som vi sett räcker det inte som förklaring. Det är också en hel del av dem som använder internet som inte känner sig delaktiga. Sedan 2005 har andelen internetanvändare i befolkningen ökat från 70 till 90 procent men andelen av befolkningen som inte känner sig delaktiga har legat kvar kring 40 procent. Hälften av dem som inte alls känner sig delaktiga har tillgång till internet i hemmet.

Finns det ett internetberoende?

Baksidan av en stark känsla av delaktighet skulle kunna vara ett beroende så att de i högre grad än andra också ibland upp-

**Hur många känner sig inte delaktiga?
En jämförelse 2000–2013.**

Diagram 9.3. Andel i befolkningen som känner sig bara lite eller inte alls delaktiga i det nya informationssamhället.

Porträtt 7

Försiktig manlig 50-talist utan smartmobil

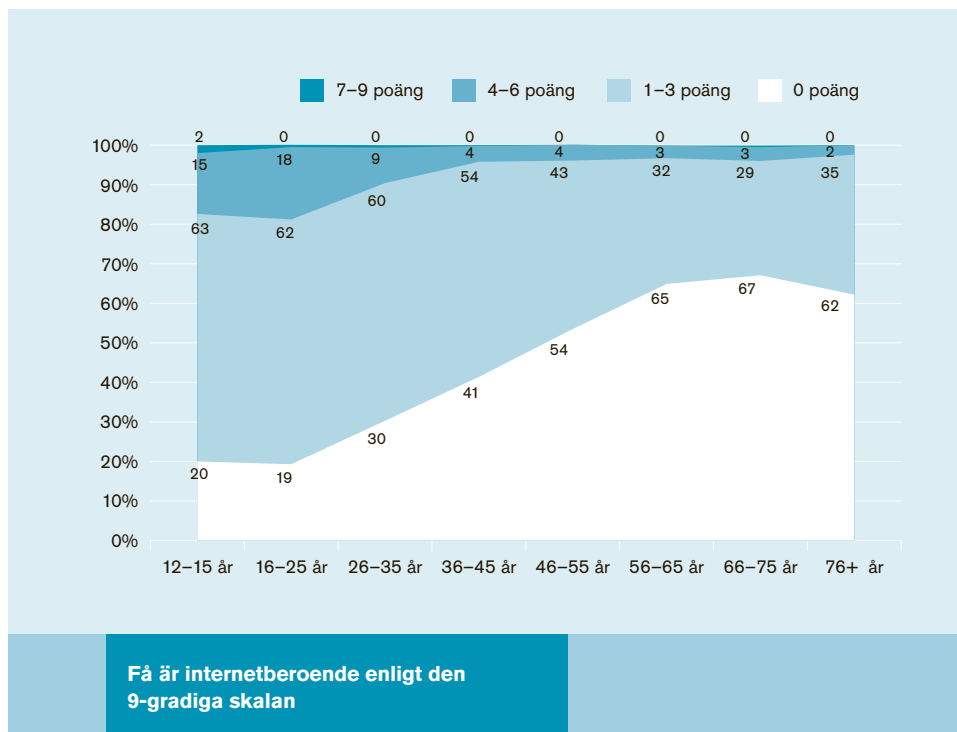
Manlig 50-talist som inte känner sig delaktig i informations-samhället och som använder internet mycket sparsamt. 2004 började han använda internet.

2008 arbetar han som vaktmästare och har inte tillgång till internet på arbetet. Han är sammanboende med ett hemmavarande barn. De har två datorer i hemmet, som det mest är barnet som använder. Själv ägnar han omkring 15 timmar i veckan åt internet. Han är intresserad av religion, styrketräna, spelar badminton och tycker inte att den nya kommunikationsteknologin har gjort världen till en bättre plats. Han ser på tv (tio tim/vecka), läser tidskrifter (fyra tim/vecka) och tidningen Metro (tre tim/vecka).

2009 är han arbetslös och är uppkopplad till internet sju timmar under en vecka. Några gånger i veckan söker han jobb, tar del av politisk information, spelar spel, även om pengar och söker upp sportnyheter. Han har en mobil som han ibland använder för e-post, men är oroad för kreditkortsbedrägerier. Han har fått en hel del nya kontakter med människor som delar hans religiösa intresse.

2011 har han fått en tidsbegränsad projektanställning och använder internet i hemmet 2,5 timmar i veckan och det mobila internet någon gång ibland med sin mobil från 2007.

2013 är han ensamstående och arbetar som distributionsansvarig och använder internet dagligen på arbetet (tre tim/vecka). I hemmet använder han internet några gånger i veckan (en tim/vecka) främst till e-post. Han är ingen flitig användare av internet. Några gånger i månaden besöker han Blocket, Facebook, söker jobb, kollar fakta, söker upp ord, spelar spel och ser tv via en play-tjänst. En betydligt större del av sin tid ägnar han traditionella medier på deras traditionella plattformar: tv (15 tim/vecka), dagstidningar (fem tim/vecka), kvällstidningar (en tim/vecka), radio (en tim/vecka), tidskrifter (en tim/vecka). Televisionen utgör hans viktigaste nyhetskälla. Han använder sig inte av mobilt internet. Det finns inte i hans mobil, säger han. Han har ingen surfplatta och det är inte troligt att han kommer att skaffa sig någon. Han känner sig inte alls delaktig i det nya informationssamhället.

Få är internetberoende enligt den 9-gradiga skalan

Diagram 9.4. Andel av internetanvändarna i olika åldrar som fått olika poäng på den sammanlagda beroendeskalan (0-9 poäng) där 7-9 poäng anger högst beroende.

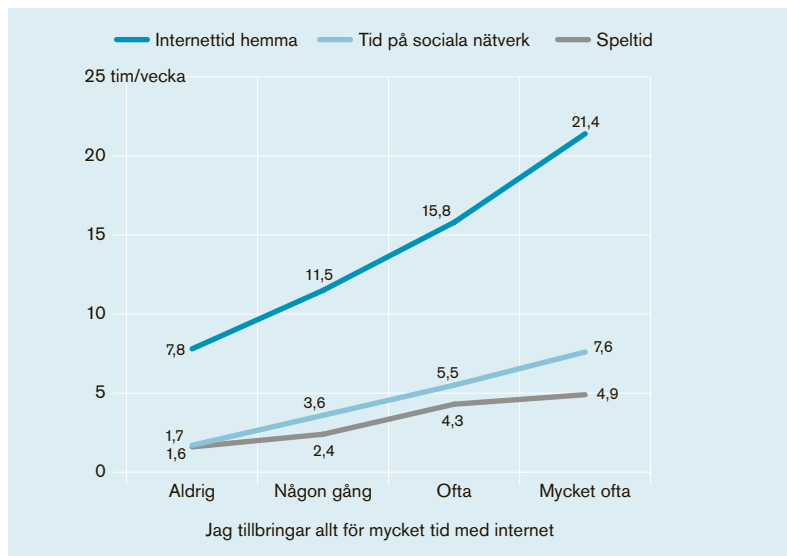
lever att de tillbringar alltför mycket tid på internet och att de ibland känner sig deppiga och oroliga om de inte har tillgång till internet. Det finns ett samband mellan känslan av delaktighet och känslan av beroende, men det är mycket svagt ($r=0,17$). De starkaste sambanden finns här mellan upplevelsen av beroende och den tid man ägnar åt Youtube (.398), sociala nätverk (.358), och tid med internet i hemmet (.369). (Ju högre värde, desto större samband på skalan 0-1.)

Få uttrycker besvär och problem

Av alla som använder internet är det emellertid få som uttrycker besvär och problem.

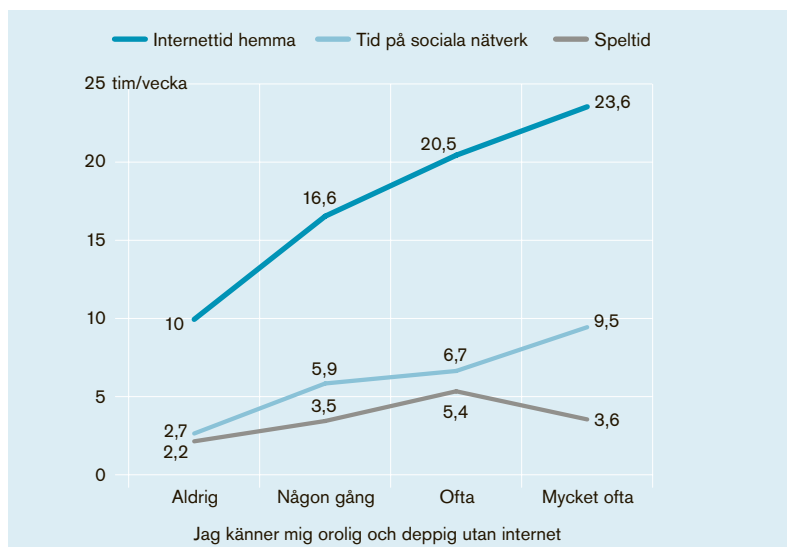
På frågan om de ibland känner sig oroliga och deppiga om de inte har tillgång till internet är det tre procent som svarar att de ofta har den känslan. Det är fyra procent som säger att de ofta försökt begränsa sitt användande av internet utan att lyckas. Vanligast är det att tycka att man tillbringar för mycket tid med internet. 21 procent får ofta den känslan.

Slår man ihop de tre frågorna får man en niogradig skala som mäter grad av besvär som användningen av internet kan ge. 71 procent av användarna uppger inga besvär. 25 procent säger att de någon gång har hänt att de fått en obehaglig känsla. Endast fyra procent hamnar över fem poäng på den

Finns det ett samband mellan internettid och tanken att jag tillbringar allt för mycket tid med internet?

Diagram 9.5. Genomsnittlig internettid i hemmet bland de som tycker att de tillbringar för mycket tid med internet.

Finns det ett samband mellan internettid och känslan av oro och deppighet utan internet?

Diagram 9.6. Genomsnittlig internettid i hemmet bland de som känner sig oroliga och deppiga utan internet.

niogradiga skalan. Det är framför allt bland de unga i åldern 12–25 år som dessa återfinns, och det är i första hand frågan om de ofta tycker att de tillbringar för mycket tid på internet som ger utslag.

Ingen ökning av "internetberoendet"

Under de senaste åren har det dagliga användandet av internet ökat och användningen av smarta telefoner har mångdubbats. Har det lett till ökade besvär? Går vi tillbaka fem år i tiden och jämför med svaren som gavs år 2008, finner vi små skillnader (Findahl, Soi 2008).

Hur ofta tillbringar du alltför mycket tid med internet?

	Aldrig	Någon gång	Ofta	Mycket ofta
2008	55%	30%	12%	2%
2012	44%	33%	16%	6%
2013	46%	34%	16%	6%

Tabell 9.1. Andel av internetanvändarna (12+ år) som uppger att de tycker att de tillbringar för mycket tid med internet.

Mycket tid med internet spelar in

Det föreligger ett tydligt samband mellan den totala tiden som ägnas internet och instämmande svar på åtminstone två av problemfrågorna. Ju mer tid, desto mer problem. Däremot är sambandet inte lika tydligt med tid som ägnas åt spelande eller åt att vara på sociala nätverk. (Se Findahl, 2009c) Detta innebär inte att alla som lägger ner mycket tid på internet ofta känner besvär och problem, men att många av dem som känner så tillbringar mycket tid på internet. ●

Porträtt 8

Ung kvinna som tillbringar mycket tid med spel och Facebook och känner sig beroende.

2013. 21-årig kvinnlig studerande som gillar datorer och hundar. Hon bor fortfarande hemma ute på landet i ett hus-håll med fem personer. Hon har en egen bärbar dator och en smartmobil som hon köpt under det senaste året. Någon surfplatta är hon inte intresserad av. En stor del av dagen (sju timmar) befinner hon sig på internet spelande eller på Facebook, men hon gör också en lång rad andra saker där som att läsa bloggar och lyssna på Spotify. Hon tillhör den grupp av internetanvändare som kan kallas "kommunikativa modernister" (Findahl, Soi 2011). De använder, förutom sitt mycket frekventa kommunicerande via alla kanaler, också internet för praktisk hjälp, information och kunskap.

För de flesta vanliga aktiviteter, som spel, besök på sociala nätverk, lyssna på musik eller se på video, använder hon både sin dator och sin smartmobil, men när det gäller att söka fakta, lägga upp foton eller betala räkningar och besöka sin bank använder hon datorn.

Internet är mycket viktigt för henne både privat och i studierna. Traditionella medier är hon inte intresserad av, varken i deras traditionella former eller i webbversioner. Däremot läser hon mycket böcker (tio tim/vecka). Ibland e-böcker på datorn men vanligen böcker i tryckta versioner. Hon skriver på en egen blogg men inte lika ofta som tidigare. Via internet har hon fått många nya kontakter och tio av dessa har hon sedan träffat utanför internet.

Hon började använda internet när hon var nio år med hjälp av sina bröder. En vanlig nybörjarålder 2001. 2008 när hon slutat skolan var hon arbetslös, hade en egen dator

och en mobil utan internet. Hon kommunicerade via SMS, och hade börjat skriva på sin egen blogg. Internettiden var dock begränsad (sju tim/vecka) och hon läste papperstidning och såg på vanlig tv.

2009 studerar hon och nu uppgår tiden hon tillbringar på internet till 35 tim/vecka. Hon spelar och är aktivt med i en rad communities inriktade på djur och foto. Hennes myckna internetanvändning har lett till diskussioner i hemmet och hon tycker ofta att hon lägger ner för mycket tid på internet. 2010 har tiden med internet i hemmet ökat till 40 tim/vecka. Hon har nu också internet i sin mobil där hon bland annat publicerar bilder.

2011 har den totala internettiden hemma ökat till 50 tim/vecka. Dagligen arbetar hon på sin blogg, besöker sociala nätverk, lyssnar på musik via Spotify, använder e-post, kommenterar andra, gör statusuppdateringar, ser på Youtube och spelar gärna äventyrsspel som hon ägnar fem tim/vecka. "Det är roligt, avkopplande men beroendeframkallande." Hon använder också internet i skolan (sju tim/vecka).

2013 fortsätter hon sitt frekventa spelande och sin utdragna användning av internet via dator och mobil. Men hon har under flera år upplevt att hon tillbringar för mycket tid på internet och också flera gånger försökt begränsa sin användning av internet utan att lyckas. Utan internet känner hon sig orolig och deppig. Hon tillhör därmed den lilla grupp på mindre än en procent av internetanvändarna som man skulle kunna kalla beroende av internet.

IO Sverige i världen

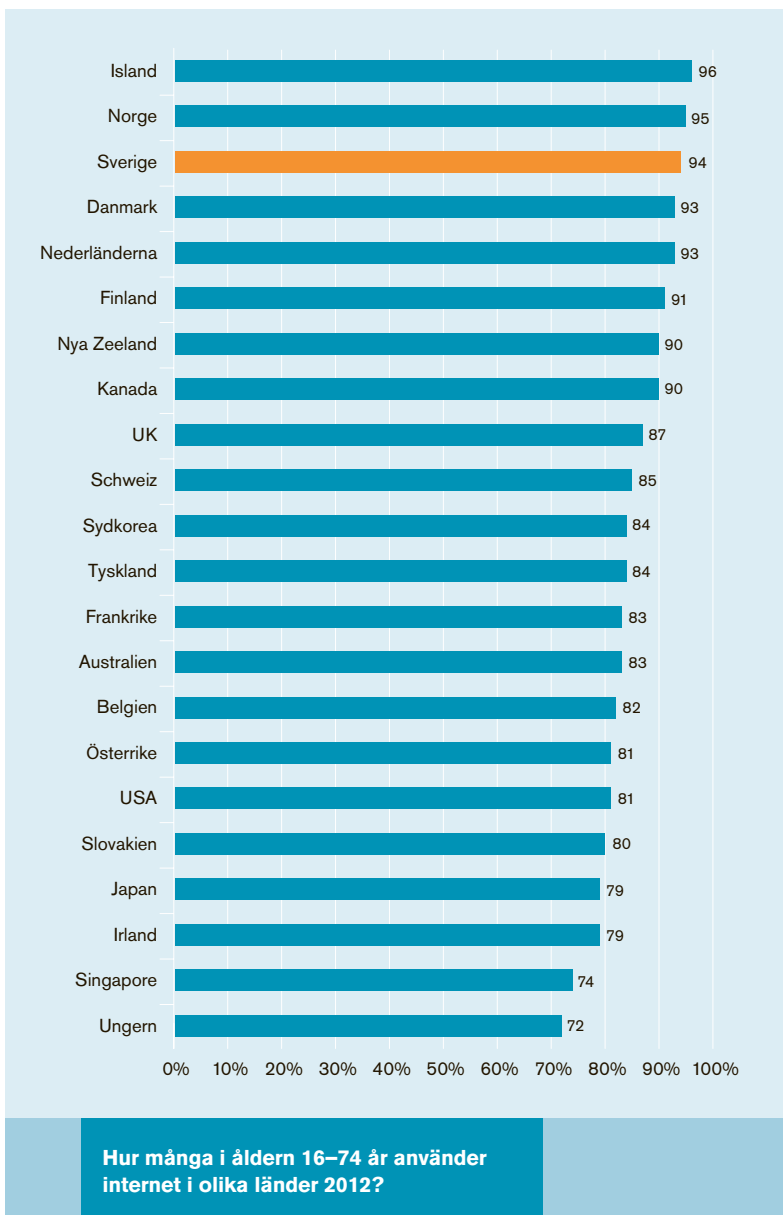

Diagram 10.1. Andel av befolkningen 16–74 år som använder internet enligt de olika ländernas officiella statistik. Källa: ITU (2013).

Nordiska länder internettätast i världen

När det gäller spridningen av internet i befolkningen har den kommit längst i de nordiska länderna. Länderna är små och homogena, tekniskt avancerade med god ekonomi och mindre klasskillnader än i många andra länder. Internetutvecklingen startade ungefär samtidigt i de flesta länder men har planat ut på olika nivåer. I en del länder redan vid 70 procent, andra vid 80 procent och några vid 90 procent. USA som länge hade högst andel internetanvändare har halkat efter och även i tekniskt mycket avancerade länder som Japan och Sydkorea står en betydande del av befolkningen utanför.

Bredbandsutbyggnaden

Regeringens ambition är att Sverige skall vara bäst i världen på att ta tillvara internetns möjligheter. 2009 lade man fram en bredbandstrategi med målet att 90 procent av alla hushåll och företag skall ha tillgång till bredband om minst 100 Mbit/s år 2020. År 2015 bör det vara 40%.

Men det är fler som vill vara bäst i världen. I England sa regeringen i december 2010 att man skulle vara först med att ha det bästa supersnabba bredbandsnätet i Europa 2015. Senare insåg man svårigheterna att jämföra sig med de små nordiska länderna, och målet ändrades till att England skulle vara bäst av de fem stora europeiska länderna – England, Tyskland, Frankrike, Italien och Spanien.

Ofcom, den oberoende myndigheten för reglering och konkurrens inom den brittiska kommunikationssektorn, har gjort en undersökning för att se hur England ligger till i konkurrensen med andra länder. Man bearbetade data från bland annat Eurostat och "the digital agenda scoreboard 2012". (Ofcom 2013).

Utifrån den rapporten, som gäller förhållanden i slutet av 2012, ligger Sverige bra till i de flesta bredbandsjämförelser med de 27 andra europeiska länderna. Men man skall då inte glömma bort att man i bland annat Sydkorea och Japan har kommit betydligt längre än i Europa.

Utvecklingen av mobilt internet i USA liknar mycket den svenska

Spridningen av internet i Sverige har som visades i diagram 10.1 nått längre än i USA men när det gäller mobilt internet är skillnaderna små. En majoritet av amerikanerna över 18 år (56%) liksom av svenskarna (62%) använder en smartmobil och i USA liksom i Sverige finns det idag fler smarta mobiler än vanliga mobiler (Pew 2013a).

En tredjedel av svenskarna (31%) liksom av amerikanerna (34%) har tillgång till en surfplatta, och nästan hälften av dem i åldern 35–45 år. Bland den fjärdedel i befolkningen med högst inkomster har en majoritet tillgång till

Sveriges rang bland de 27 europeiska länderna:

- 1/27 Andel individer som använder internet åtminstone någon gång i veckan.
- 1/27 Mobilt bredband uppkopplingar per 100 personer.
- 2/27 Andel individer som köpt varor eller tjänster på internet under senaste året.
- 2/27 Andel personer som haft kontakt online med offentliga myndigheter senaste 12 månaderna.
- 2/27 Bästa priserbjudande för supersnabbt bredband (30+ Mbit/s).
- 4/27 Bästa pris för standard bredband (12–30 Mbit/s).
- 5/27 Supersnabba bredbandsuppkopplingar per 100 individer.
- 5/27 Fasta bredbandsuppkopplingar per 100 individer.
- 7/27 Fasta bredbandsuppkopplingar per 100 hushåll.
- 19/27 Procent av befolkningen som bor i områden med supersnabbt bredband (≥ 30 Mbit/s).

Sverige är bland de 16 EU-länder där 95–100 procent av hushållen bor i områden med standard bredband (144 kbit/s – 30 Mbit/s).

Sverige är bland de 19 EU-länder där 95–100 procent bor i områden med mobilt bredband (3G).

en surfplatta (Pew 2013b). Det gäller både i Sverige och i USA. En skillnad finns när det gäller pensionärerna. I USA är andelen surfplattaägare bland de äldre nästan dubbelt så stor som i Sverige, 18% respektive 11%.

En annan skillnad är att läsningen av e-böcker och tillgången till läsplattor utvecklats betydligt snabbare i USA. 26 procent av befolkningen där har till exempel tillgång till en läsplatta av typ Kindle, Sony eller Letto, medan motsvarande siffra för Sverige ligger på omkring 1 procent. I Sverige läser de flesta e-böcker på sin dator. 11 procent läser e-böcker någon gång jämfört med 23 procent i USA (Pew 2013c).

På tredje plats i Network readiness index
Förra året placerades Sverige på första plats i World Economic Forums "Network readiness index" som avser att mäta hur väl ett land är anpassat för att utnyttja fördelarna med IT för att främja arbete och företagande. Sverige ligger även långt fram 2013 men har halkat ner till tredje plats efter Finland och Singapore (The Global Information Technology Report 2013, World Economic Forum). Indexet bygger på 54 indikatorer och omfattar 142 länder. ●

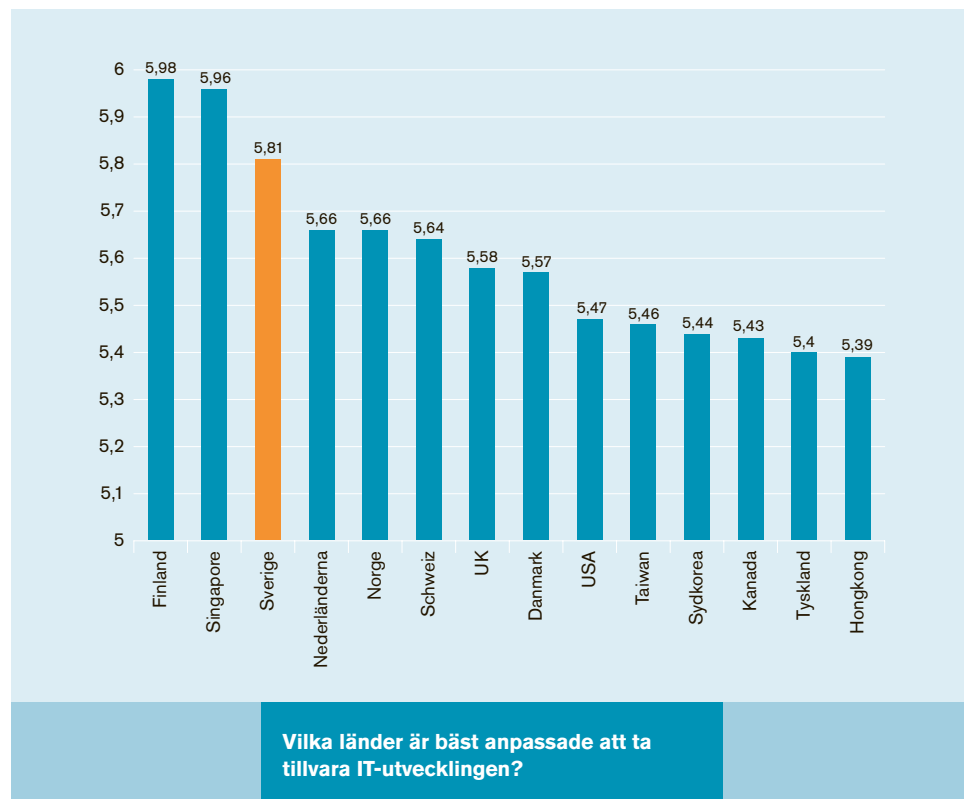

Diagram 10.2. De högst rankade länderna i ITU:s Network Readiness Index 2013.

Svenskarna och internet finns nu som webbversion! På internetstatistik.se kan du enkelt sortera statistik på olika ämnen och dela diagram från årets rapport med dina vänner.

Avslutning

De första åren när internet började spridas i befolkningen uppstod det stora digitala klyftor mellan tjänstemän och arbetare, mellan rika och fattiga, mellan kvinnor och män, mellan de som arbetade och unga och gamla. Idag har en stor del av dessa klyftor försvunnit i alla fall när det gäller tillgång och användning av internet. Men det har tagit mer än femton år.

Till att börja med var det arbetslivets intressen som var drivkraften bakom internets spridning, men snart blev människors privata intressen minst lika viktiga och så har det fortsatt. Det är framför allt privata behov och intressen som driver på spridningen av det mobila internet.

För dagens unga har internet blivit det viktigaste mediet, vilket blivit ännu tydligare med mobilt internet. Men här har också skett stora förändringar när pojkarnas tidigare dominans har utmanats av flickorna.

När internet introducerades var den nya informationstekniken inget för flickor. Det var de unga männen som dominerade. Internet var männens och pojkarnas värld. Det handlade om teknik. Flickorna kommunicerade via mobilerna med sms och mms. Med tiden kom de också att bli allt mer aktiva på internet. För fyra år sedan var det de unga kvinnorna 14–21 år som var mest aktiva att ladda upp bilder på internet, läsa och skriva bloggar och vara aktiva på de sociala nätverken.

Idag har de smarta mobilerna förstärkt denna dominans ytterligare. Det är de unga kvinnorna som tillbringar mest tid på internet med hjälp av sina bärbara datorer och smarta telefoner. Det är inte längre en fråga om teknik utan om innehåll. Enda undantaget gäller spelandet. Där dominerar fortfarande de unga männen.

En konsekvens av de unga kvinnornas aktiva användning av internet, där de delvis skapar sitt eget innehåll, har blivit att allt fler av dem känner sig delaktiga i det nya informationssamhället. Jämför vi idag flickor och pojkar i åldern 12–15 år känner sig flickorna mer delaktiga i det nya informationssamhället än pojkarna. Det är en genomgripande förändring om vi jämför med situationen för 10–15 år sedan då datorer och internet var något bara för pojkar. Förändringar kan ske och är möjliga om innehållet är intressant och attraktivt.

Tiden med internet i skolan har fördubblats under de fyra senaste åren, vilket betyder att internet har tagit en allt större plats i skolan. Men fortfarande är det många av barnen i lågstadiet som aldrig använder internet i skolan. Det rimmar dåligt med skolbarnens egna erfarenheter av att kolla fakta och skaffa information relaterat till skolarbetet. För skolbarnen har internet blivit allt viktigare för skolarbetet, nästan lika viktigt som det är för deras egna privata liv.

Mobilt internet har gjort internet tillgängligt utanför hem, arbete och skola och allt mer tid ägnas åt internet när man är på andra platser eller på väg samtidigt som tiden med internet bara minskat marginellt i hem och på arbete. Det innebär att den totala tiden med internet ökat. En närmare granskning av hur de smarta mo-

bilerna används visar på stora generationskillnader. Medan närmare 100 procent av de unga från 12 till 45 år använder sig av de smarta mobilerna är den dagliga användningen bland personer över 65 år mycket lägre. Det lilla formatet med bristande användarvänlighet sätter gränserna. Det gör generationskillnaden svår att överbrygga.

Surfplattorna med sina appar har hjälpt till att göra användningen av internet lättare. Många trösklar som möter en ovan datoranvändare är borta. Det märks inte minst på förskolebarnen som inte kan läsa och skriva men ändå blivit dagliga internetanvändare med hjälp av surfplattorna. Om detta också är något för äldre får framtiden utvisa. När en ny teknik börjar spridas kommer i regel de äldre generationerna sist och surfplattorna har ännu bara funnits under några år.

Femton år efter det att televisionen infördes lyssnade fortfarande många, 10–20 procent av de äldre, endast på radio (Wachtmeister, 1972). Idag däremot finns det inte några som ser så mycket på tv som de gamla. De som först var ointresserade av televisionen är nu de största tillskyndarna. Det innebär inte att de övergivit radion. De lyssnar också mycket på radio. Televisionen har inte konkurrerat ut radion utan kompletterat den.

Detsamma verkar relationen vara mellan internet och de traditionella medierna. Trots att tidningarnas, radions och televisionens innehåll i mångt och mycket finns tillgängligt också på internet lever de traditionella medierna kvar i sina traditionella former. Men många kompletterar med att också ibland söka upp de traditionella mediernas innehåll på internet. Det är däremot ovanligt att helt byta ut den tra-

ditionella boken, tidningen, radion eller tv:n mot en e-version på nätet. Det gäller även bland de unga där internet har blivit huvudkällan till både nyheter, information och underhållning.

Det finns ett undantag. Det gäller kvällstidningen som många, särskilt de unga, endast tar del av på internet. Kvällstidningarna är beroende av lösnummerförsäljningen och kan inte lita på en fast skara prenumeranter. Det öppnar upp för webbversionerna som finns gratis tillgängliga på internet. Det visar också på det komplicerade samspelet mellan innehåll, form och medievänor.

Resultatet har blivit att en stor del av tiden på internet går åt till att ta del av innehållet i tidningar, tv och radio. I åldrarna 25–65 år går 40 procent av tiden åt till att ta del av traditionella medier. Det visar attraktiviteten i de traditionella mediernas innehåll.

Till detta kommer det innehåll som användarna själva producerar på sociala nätverk, bloggar och i olika intresseforum. Den tid som unga (12–15 år) tillbringar på sociala nätverk upptar en tredjedel av deras internettid. För de äldre 26 till 55 år sjunker andelen till en femtedel.

Det är de som själva på detta sätt är aktiva på internet som också känner sig mest delaktiga i det nya informations-samhället. De är företrädesvis unga och välutbildade med god inkomst och intresse för att prova nya tekniska saker. Det hjälper till om man besöker bloggar eller Twitter. Allra mest delaktiga känner sig de som flera gånger dagligen är på Twitter och de som postar inlägg på olika forum flera gånger dagligen och kommenterar vad andra har skrivit. ●

Litteratur

- Findahl, O. (2000). *Svenskarna och Internet 2000*. World Internet Institute.
- Findahl, O. (2007). *Svenskarna och Internet 2007*. World Internet Institute och .SE.
- Findahl, O. (2008). *Svenskarna och Internet 2008*. World Internet Institute och .SE.
- Findahl, O. (2009). *Svenskarna och Internet 2009*. World Internet Institute och .SE.
- Findahl, O. (2009b). *Internet 15 år. Visionerna möter vardagsverkligheten – om hur svenskarna blev internetanvändare*. Stockholm: .SE (Stiftelsen för internetinfrastruktur)
- Findahl, O. (2009c). *Unga svenskar och Internet 2009*. Stockholm: .SE (Stiftelsen för internetinfrastruktur)
- Findahl, O. (2010). *Svenskarna och Internet 2010*. Stockholm: .SE (Stiftelsen för internetinfrastruktur).
- Findahl, O. (2011). *Svenskarna och Internet 2011*. Stockholm: .SE (Stiftelsen för internetinfrastruktur).
- Findahl, O. (2012). *Barn och ungas mediananvändning i internetvärlden. I U. Carlsson (red.), Barn och ungas mediananvändning i nätverkssamhället*. Göteborg: Nordicom, Göteborgs universitet.
- Findahl, O. (2012). *Svenskarna och Internet 2012*. Stockholm: .SE (Stiftelsen för internetinfrastruktur).
- Findahl, O. (2013a). *Vad händer när gamla medier möter nya medier. I G. Nygren & I. Wadbring (red.), På väg mot medievärlden 2020*. Lund: Studentlitteratur.
- Findahl, O., Dunkels, E., & von Feilitzen, C. (2013b). *Med egna ord. Barn och deras föräldrar om vad som kan vara obehagligt på internet*. The International Clearinghouse on Children, Youth and Media. Nordicom, Göteborgs universitet.
- Findahl, O., Lagerstedt, K., & Aurelius, A. (2013c). *Triangulation as a way to validate and deepen the knowledge about user behaviour. A comparison between questionnaires, diaries and traffic measurements. In G. Patriarche, H. Bilnadzic, J.L. Jensen & J. Jurisic' (Eds.), Audience Research Methodologies: Between Innovation and Consolidation*. London: Routledge.
- Funk, J. (2001). *The Mobile Internet. How Japan dialed up and the West disconnected*. Kent: ISI Publication.
- Gustafsson, K.E. (2012). *Dagspressens ekonomi 1976–2010. En rapport om presstödsnämndens externa räkenskapsanalyser*. Stockholm: Presstödsnämnden.
- <http://blog.instagram.com/post/44078783561/100-million>, februari 2013
- ITU (2013). *Key ICT indicators for developed and developing countries and the world. In The World in 2013: ICT Facts and Figures*. International Telecommunication Union.
- Ofcom (2013). *The European Broadband Scoreboard*. May 5 2013.

- Presstödsnämnden (2012). *Dagspressens ekonomi 2011*. Stockholm: Presstödsnämnden.
- Presstödsnämnden (2013). *Dagspressens ekonomi 2012*. Stockholm: Presstödsnämnden
- Smith, A. (2013). *Smartphone ownership 2013*. Pew Research Center, June 5 2013
- Svenska Dagbladet 2013-01-18. "Gyllene tider för skivbolagen"
- von Feilitzen, C., Findahl, O., & Dunkels E. (2011). *Hur farligt är Internet? Resultat från den europeiska undersökningen EU Kids Online*. The International Clearinghouse on Children, Youth and Media. Nordicom, Göteborgs universitet.
- Wachtmeister, A-M (1972) *Televisionens publik. Ingår i Radio och TV möter publiken*. Stockholm: Sveriges Radio.
- WEF (2013). *The Global Information Technology Report 2013*. World Economic Forum.
- Wikipedia, Facebook, mars 2013
- Zickuhr, K. (2013). *Tablet ownership 2013*. Pew Research Center, June 10 2013.
- Österman, T. & Timander, J. (1997). *Internetanvändningen i Sveriges befolkning. Utvecklingen av attityder och användningen beträffande vissa tekniska hjälpmedel (internet, dator, modem, CD-ROM och mobiltelefon)* Teldok rapport nr 1145.

Metod

Sedan år 2000 har World Internet Institute samlat in data om hur den svenska befolkningen använder informations- och kommunikationsteknik samt hur detta påverkar enskilda individer, familjer och samhället. Detta har framförallt gjorts genom panelstudien "Svenskarna och internet", en panelstudie som från början omfattade 2000 telefonintervjuer och idag 3000 intervjuer, baserat på ett slumpvis urval av befolkningen från 16 år och uppåt (2007 och tidigare från 18 år). Från år 2010 är .SE huvudman för studien.

Telefonintervjuerna är omfattande och innehåller frågor om de intervjuade personernas bakgrundsdata, tillgång till teknik, användning av traditionella medier och framförallt användning av internet i olika former. Till föräldrar med hemmavarande barn mellan 3–13 år, idag 2–11 år, ställs frågor om barnens användning av internet. Till ungdomar mellan 12 och 15 år ställs också frågor till deras föräldrar.

De senaste åren har de som fått brev att de blivit utvalda att delta i undersökningen kunnat välja om de vill bli intervjuade per telefon eller om de själva vill besvara frågorna i en webbenkät. I 2013 års undersökning är det 641 personer (21%) som använt sig av möjligheten att delta i undersökningen via internet.

Svenskarna och internet är den svenska delen av World Internet Project, ett internationellt forskningsprojekt som följer

internets spridning och användning runt om i världen. Antalet deltagande länder ökar för varje år och år 2013 har projektet ett trettiotal medlemsländer. Varje partner i respektive land finansierar sin egen verksamhet i projektet. De nationella urvalen är representativa urval av befolkningen. I frågepaketen är drygt 100 frågor gemensamma för alla länder, de så kallade "Common Questions". Dessa är exakt lika formulerade i varje land för att skapa jämförbara resultat.

Vad är unikt med undersökningen?

Undersökningen är utformad som en panelstudie vilket ger möjlighet att följa enskilda människor under längre tid. De flesta andra internetundersökningar är stickprovsundersökningar. Hela befolkningen, även de äldsta intervjuas. I många andra internetundersökningar finns inte personer över 65 år med. Både användare och icke användare är med. Internet ses i ett mycket brett sammanhang. Både tillgång, användning och effekter studeras. Internationella jämförelser är möjliga.

Metodbeskrivning

Svenskarna och internet är upplagd efter en så kallad revolving panel design. Det innebär att grunden utgörs av en panel av människor som intervjuas år efter år. En del i panelen faller ifrån av olika skäl. De vill inte vara med längre, eller de har

Urval Svenskarna och internet 2013			Svenska folkets åldersfördelning enligt SCB december 2012	
Ålder	Antal	Procent	Ålder	Procent
12–15 år	209	6,9%	12–15 år	5,4%
16–25 år	412	13,6%	16–25 år	13,3%
26–35 år	363	12,0%	26–35 år	14,5%
36–45 år	508	16,8%	36–45 år	15,2%
46–55 år	479	15,8%	46–55 år	16,5%
56–65 år	449	14,8%	56–65 år	14,6%
66–75 år	321	10,6%	66–75 år	12,1%
76+ år	289	9,5%	76+ år	8,4%
Totalt	3 030	100,0%		100,0%

flyttat, bytt namn eller är av andra anledningar svåra att få tag på igen. Därför tillkommer ett nytt urval människor varje år som skall fylla upp bortfallet i panelen. De utgör också en kontrollgrupp som gör det möjligt att kontrollera för paneleffekter. Syftet är att det totala urvalet av människor som intervjuas varje år skall vara representativt för befolkningen.

Porträtt

De porträttbeskrivningar som förekommer i rapporten bygger på verkliga personer och deras svar som framkommit under flera års undersökningar. Personerna ingår i den panel som utgör basen för den longitudinella studien Svenskarna och Internet.

Urval

Första året undersökningen genomfördes, år 2000, drogs ett slumpmässigt urval på Sveriges befolkning från ett nationellt telefonregister. Detta urval kompletteras årligen för det bortfall som uppstår för att urvalet totalt skall uppgå till 3 000 personer. Vanligtvis måste cirka 700 nya personer rekryteras till panelen för att kompensera för personer som inte längre vill delta. Nyrekryteringen av panelen görs genom stratifierade urval styrda på ålder och kön för att säkerställa en jämn representativitet på dessa variabler.

Urvalen beställs via SPAR, statens personadressregister, som nu handhas av skatteverket. Det är ett offentligt register som omfattar alla personer som är folk-

bokförda i Sverige, både svenska och utländska medborgare.

Totalurvalet för de vuxna, 16 år och äldre, var 5 090 varav 4 801 hade nåbara telefonnummer, vilket utgör nettourvalet. 1 887 (39%) ville inte vara med, 76 hade språkproblem. Antalet genomförda intervjuer uppgick till 2 824. Det ger en svarsprocent på 59%.

I ungdomsintervjuerna, 12–15 år, där föräldrarnas samtycke först måste inhämtas, är svarsprocenten lägre. Nettourval 623, varav 330 (53%) inte ville vara med, Antal genomförda intervjuer 201. Svarsprocent 32 procent.

Tidsperiod

Med undantag för de allra första åren genomförs undersökningen i början av året. 2013 års undersökning pågick från februari till april.

Vuxenundersökning 2013

Svenskarna och internet
Intervjuundersökning av ett urval av befolkningen 16+år (ingen övre gräns) (Antal intervjuade: 3 030).

Ungdomsundersökning 2013

Intervjuundersökning av ett urval ungdomar mellan 12–15 år och deras föräldrar (209 ungdomar och 209 föräldrar).

Föräldrarundersökning 2013

Tilläggsfrågor i vuxenundersökningen till de föräldrar som har barn mellan 2–11 år, om barnens användning av mobil och internet (702 barn).

50 procent män och 50 procent kvinnor
62 procent bor i stad och 38 procent på landsbygden. ●

Sysselsättning	
Arbete	59%
Studerande	10%
Hemma med barn	2%
Arbetslös	3%
Sjukskriven/förtidspensionerad	3%
Pensionär	23%

Tabeller

Diagram 1.1

	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Dator	25%	27%	30%	40%	55%	62%	65%	67%	74%	75%	79%	82%	84%	86%	86%	88%	89%	89%	90%
Internet	2%	5%	10%	15%	30%	51%	53%	56%	65%	68%	72%	75%	78%	81%	83%	85%	88%	88%	89%
Bredband						3%	9%	15%	23%	27%	43%	54%	65%	75%	78%	84%	85%	86%	86%

Diagram 2.2

	2010	2011	2012	2013
12-15 år	3%	22%	62%	78%
16-25 år	7%	42%	69%	80%
26-35 år	3%	42%	67%	85%
36-45 år	8%	34%	52%	73%
46-55 år	5%	15%	30%	49%
56-65 år	1%	7%	17%	21%
66-77 år	1%	3%	4%	8%
76+ år	0%	0%	1%	0%

Diagram 2.3

	>5 år sedan	3-4 år sedan	2 år sedan	Senaste året
12-15 år	1%	7%	17%	75%
16-19 år	1%	10%	25%	64%
20-25 år	1%	14%	26%	59%
26-35 år	2%	8%	29%	61%
36-45 år	4%	9%	23%	64%
46-55 år	8%	15%	22%	55%
56-65 år	19%	17%	17%	47%
66-75 år	34%	20%	17%	29%
75+ år	40%	23%	17%	21%
Totalt	11%	14%	22%	53%

Diagram 3.6

	Facebook	Blocket	Musik	Youtube
12-15 år	86%	58%	87%	98%
16-25 år	92%	77%	84%	95%
26-35 år	81%	89%	81%	93%
36-45 år	72%	90%	72%	91%
46-55 år	61%	84%	54%	80%
56-65 år	44%	79%	35%	60%
66-77 år	32%	69%	20%	35%
76+ år	27%	56%	6%	21%

Diagram 6.2

	2 år	3 år	4 år	5 år	6 år	7 år	8 år	9 år	10 år	11 år	12 år	13 år	14 år	15 år	16 år	17 år	18 år	19 år	20 år	21 år
Någon gång	45%	60%	82%	79%	90%	91%	83%	96%	97%	97%	98%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%
Dagligen	8%	23%	31%	23%	30%	37%	54%	58%	70%	89%	86%	94%	90%	97%	100%	94%	97%	95%	93%	98%

Diagram 6.3

	3 år	4 år	5 år	6 år	7 år	8 år	9 år	10 år	11 år
Någon gång 2009	22%	41%	64%	74%	89%	90%	95%	97%	98%
Någon gång 2011	49%	69%	74%	91%	90%	93%	98%	98%	98%
Någon gång 2012	60%	72%	79%	90%	91%	90%	96%	97%	97%

Diagram 6.4

	3 år	4 år	5 år	6 år	7 år	8 år	9 år	10 år	11 år
Dagligen 2009	2%	2%	3%	5%	15%	22%	27%	42%	66%
Dagligen 2011	2%	19%	19%	25%	27%	26%	43%	47%	67%
Dagligen 2013	23%	31%	23%	30%	37%	54%	58%	70%	89%

Diagram 6.7

	2 år	3 år	4 år	5 år	6 år	7 år	8 år	9 år	10 år	11 år
Spel	51%	53%	76%	91%	92%	90%	97%	97%	97%	97%
Video	82%	83%	88%	81%	83%	78%	74%	80%	72%	89%
Chatt	0%	0%	1%	2%	4%	7%	22%	36%	41%	62%
Socialt nätverk	0%	2%	2%	3%	7%	8%	18%	30%	42%	63%
Söka fakta	0%	2%	7%	10%	10%	22%	44%	48%	73%	85%

Diagram 7.2

	Webb-nyheter	Webb-dagstidning	Webb-kvällstidning	Webb-tv	Webb-radio
12-15 år	89%	64%	30%	64%	30%
16-25 år	92%	71%	63%	67%	43%
26-35 år	97%	81%	69%	75%	58%
36-45 år	95%	79%	72%	72%	48%
46-55 år	89%	66%	66%	63%	41%
56-65 år	78%	57%	57%	51%	13%
66-77 år	59%	42%	37%	33%	9%
76+ år	22%		12%	14%	6%

Diagram 7.3

	Webb-nyheter	Webb-dagstidning	Webb-kvällstidning	Webb-tv	Webb-radio
12-15 år	59%	54%	7%	7%	3%
16-25 år	61%	48%	28%	6%	7%
26-35 år	70%	59%	38%	8%	12%
36-45 år	69%	61%	40%	5%	13%
46-55 år	54%	44%	32%	3%	7%
56-65 år	42%	31%	24%	2%	4%
66-77 år	25%	21%	13%	1%	2%
76+ år	8%	5%	5%	0%	0%

Diagram 7.15

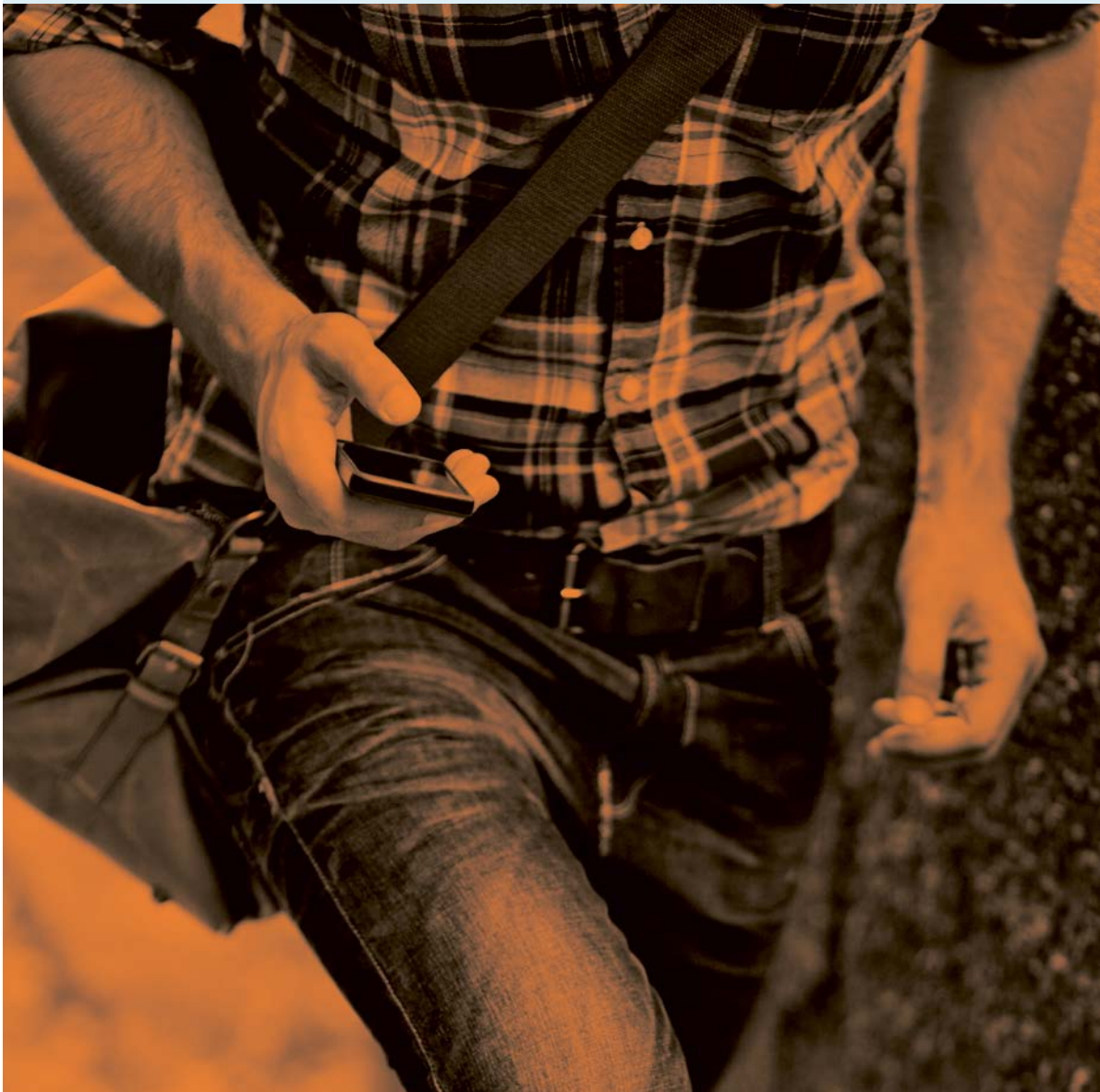
	Tv	Radio	Dagstidningar	Internet
12-15 år	3,13	1,97	2,04	3,88
16-25 år	2,83	2,17	2,57	4,05
26-35 år	3,14	2,77	2,79	4,03
36-45 år	3,55	3,06	3,16	3,83
46-55 år	3,77	3,33	3,23	3,38
56-65 år	3,97	3,59	3,62	3,10
66-77 år	4,07	3,72	3,95	2,58
76+ år	4,15	3,64	3,92	1,59

Diagram 9.2

	Nej, inte alls	Ja, men bara lite	Ja, till stor del	Ja, helt och fullt
12-15 år	8%	34%	42%	16%
16-25 år	4%	23%	44%	28%
26-35 år	3%	14%	46%	37%
36-45 år	3%	18%	47%	33%
46-55 år	6%	26%	44%	24%
56-65 år	14%	36%	39%	12%
66-77 år	23%	44%	25%	8%
76+ år	55%	29%	15%	1%

Index

Aktivt deltagande	21	Mobil	10, 11, 14–16, 25–29, 41
Använder ej	13	Musik	20–22, 31, 47
Arbete	10, 37	Män-kvinnor	16, 58
Barn	39, 40, 41, 55, 56	Network readiness index	63
Beroende	61–64	Nya vänner	23, 24
Blocket	22	Nyheter	21, 29, 31, 52, 53
Blogg	20, 35, 43, 59	Oroande upplevelser	43
Bredband	9, 11, 66	Pensionär	10, 16, 18, 57, 58, 60
Böcker	47, 53	Play-tv	49
Chatt	41–43	Populära aktiviteter	20
Dagstidning	21, 29, 31, 47, 48, 53	Populärt i mobilen	31
Dator	9, 25–31, 53	Porträtt	12, 17, 25, 28, 52, 60, 61, 63
Delaktighet	59–61, 69	Populära platser	22
Digital klyfta	18, 55–58, 68	Radio	21, 47, 48, 51, 53
E-bok	21, 53	Senaste modell	15
E-boksläsare, läsplatta	53, 67	Skola	10, 21, 43–46, 48
E-handel	20, 23	Skolbarn	43–46
E-leg	23	Smartmobil	10, 14, 15, 19, 25–31, 40, 53, 55–57
England	65–67	Sms-betalning	23
E-post	20, 21, 26, 31, 32	Socialt nätverk	20, 21, 31–34, 41, 42, 62
Facebook	22, 32, 33, 43	Spel	20, 21, 31, 33, 34, 41, 42, 62
Fildelning	22, 43, 53	Spridningskurva	9, 18, 19
Flickor-pojkar	16, 35, 37, 43	Stad och land	58
Foton	20, 21, 37	Studering	10
Förskolebarn	39, 40	Surfplatta	11, 17, 19, 25, 29–31, 39–41, 53, 56, 57
Föräldrar	40, 43, 56	Sverige i Europa	14, 68, 69
Generationsskillnader	10, 13, 15–17, 24, 33, 34, 69	Sverige i världen	14, 67–69
Icke-användare	13	Söka fakta	21, 31, 41, 42, 44, 46
Instagram	33, 37, 38	Teknikspridning	19
Internationella jämförelser	65, 66	Tidningsläsning	48, 49
Internet användning	9, 10, 39–41, 56–58, 65	Tjänsteman-arbetare	37, 55, 57
Internet tillgång	9, 41, 56–58	Traditionella medier	47, 48, 52, 69
Internet tid	10, 12, 16, 45, 52, 62, 64	Tv	11, 18, 19, 21, 30, 31, 47–51, 53, 69
Japan	14	Tvååringar	39
Kreditkortsoro	23	Twitter	35–37, 59
Kvinnor	16	Unga	14, 15, 19, 36, 39, 45, 46, 55
Kvällstidning	21, 47, 48, 50	Unga kvinnor	16, 35–37, 43, 68
Linkedin	33	USA	65–67
Lokalt, nationellt, internationellt	24	Utanför	13
		Utbildning	18, 55–58
		Varför ej internet?	13
		Video	20, 41
		Webbnyheter	29, 48
		Youtube	22, 43, 62

Läs på nätet redan idag

För dig som redan är intresserad av internet eller är sugen på att lära dig mer finns .SE:s Internetguider. Guiderna finns i flera format – läser du online är de gratis .På Internetguidernas webbplats hittar du presentationer av alla publikationer. Det finns guider för dig som vill lära dig mer om webbpublicering, nätets infrastruktur, upphovsrätt, integritet, yttrandefrihet, e-handel, omvärldsbevakning, barn och unga på Internet, statistik och mycket mer.

Domännamn – allt du vill veta om din adress på nätet

Den här guiden ger dig användbara tips om hur du kan använda .se-domäner i din verksamhet och vardag. Vi har intervjuat sex domäninnehavare om hur de använder sin identitet på nätet och vad adresserna under .se betyder för dem idag och i framtiden. Guiden beskriver hur en bra strategi för domännamnshandling kan se ut och vilken betydelse ett domännamn kan ha för företagets varumärke. Dessutom bjuds en kort historik över hur den svenska toppdomänen .se kom till och vilka aktörer som finns i den internationella domänrymden.

Skapa en webbplats med WordPress

Vill du lära dig hur man skapar en snygg och personlig sajt från grunden? Då är detta Internetguiden för dig. WordPress är nätets kanske populäraste verktyg för att skapa bloggar och hemsidor. Det är lätt att lära sig och används på ett oräkneligt antal webbplatser.

Här hittar du alla Internetguider:

<https://www.iis.se/guider>

Missa inte .SE-bloggen!

Här skriver .SE:s medarbetare om internet och internetrelaterade ämnen sett ur alla möjliga vinklar och vrår. Du får tips, information och kommentarer till aktuella händelser.

Häng med på:

<https://www.iis.se/blogg>

Svenskarna och internet finns nu som webbversion! På internetstatistik.se kan du enkelt sortera statistik på olika ämnen och dela diagram från årets rapport med dina vänner.

.se

Svenskarna och internet är den årliga rapporten från .SE (Stiftelsen för internetinfrastruktur) som kartlägger internetanvändningens utveckling och förändring hos den svenska befolkningen.

I 2013 års rapport belyses bland annat:

- Internetanvändningen har stabiliserats samtidigt som den mobila boomen fortsätter.
- Två av tre använder en smart mobil.
- Spridningen av surfplattorna har tagit fart.
- De unga kvinnorna tar över internet.
- Håller det mobila internet på att ersätta datorn?
- På fyra år har tiden med internet i skolan fördubblats.
- Facebook håller ställningen.
- Digitala klyftor försvinner och nya uppstår.
- Vad utmärker de som känner sig delaktiga i informationssamhället?
- Håller internet på att ersätta de traditionella medierna?

Genom deltagande i World Internet Project är Svenskarna och internet del i en av världens största studier av internetanvändning.

Svenskarna och internet finns nu som webbversion! På internetstatistik.se kan du enkelt sortera statistik på olika ämnen och dela diagram från årets rapport med dina vänner.

.SE (Stiftelsen för internetinfrastruktur)
Box 7399, 103 91 Stockholm
Tel 08-452 35 00, Fax 08-452 35 02
Org. nr 802405-0190, www.iis.se

ISBN 978-91-87437-02-1

9 789187 437021

.se
Vi driver Internet framåt

